

Vluchtschrift

december 2015 – mei 2016

**Asielzoekers uit Irak
en in het bijzonder uit Bagdad**

Redactie:
**Lauranne Delforge en Emmanuelle Vinois - juristen Caritas
International en Jessica Blommaert - juriste CIRÉ**

In samenwerking met:
Sébastien Dechamps, Roxane Lammé, Elvire Delwiche,
Hermien Wittouck, Géraldine Debandt, Fien Vanhees

Aandachtig nagelezen door:
Sophie Perdaens, Danièle Madrid, Florence Lobert,
Anne Dussart, Aïcha Sangaré, Tom Devriendt

Verantwoordelijke uitgever:
François Cornet
Liefdadigheidstraat, 43
1210 Brussel

Dit tijdschrift wordt gratis toegestuurd op eenvoudige aanvraag (via e-mail; de gedrukte versie wordt voorbehouden voor de documentatiecentra en mensen zonder toegang tot internet). U kan met uw vragen voor informatie of voor een abonnement, suggesties en bemerkingen rond een artikel of de situatie van migranten in België terecht bij Emmanuelle Vinois. E-mail: legal@caritasint.be Tel.: 02/229.36.15 Fax: 02/229.36.36 (graag met vermelding van de geadresseerde).

De persoonlijke gegevens van onze abonnees (naam, voornaam, elektronisch – of postadres) worden door de vzw Caritas International (verantwoordelijk voor de verwerking) verwerkt met als doeleinde de verzending van dit tijdschrift of eventueel van andere inlichtingen, die voor onze lezers van belang kunnen zijn. Krachtens de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, hebben onze abonnees recht op toegang en op verbetering na aanvraag op het bovenvermelde adres. Caritas International verplicht zich ertoe de persoonlijke gegevens niet ter beschikking te stellen van derden. De artikelen van Vluchtschrift bevatten algemene informatie en moeten niet als het officiële strandpunt van de vzw Caritas International beschouwd worden, behalve met uitdrukkelijke vermelding. De reproductie van Vluchtschrift wordt aangemoedigd als het tot een niet-commercieel doel dient en met bronvermelding. Ondanks de zorgvuldigheid van de redactie kunnen sommige berichten of inlichtingen achterhaald zijn op het moment dat u die leest. De raadpleging van een specialist (advocaat of jurist) wordt sterk aangeraden voor alle vragen in verband met een individuele situatie. Noch de auteurs noch de vzw Caritas International kunnen aansprakelijk gesteld worden voor de gevolgen van het gebruik van deze informatie.

VLUCHTSCHRIFT

Asielzoekers uit Irak en in het bijzonder uit Bagdad

LIJST MET AFKORTINGEN.....	6
INLEIDING	8
I. KAART VAN IRAK, ERG BEKNOPT VOORSTELLING VAN DE REPUBLIEK IRAK EN BAGDAD EN ENKELE CIJFERS	10
<i>ONDERDEEL 1. KAART VAN IRAK.....</i>	<i>10</i>
<i>ONDERDEEL 2. ERG BEKNOPT VOORSTELLING VAN IRAK EN BAGDAD.....</i>	<i>11</i>
<i>ONDERDEEL 3. ENKELE CIJFERS.....</i>	<i>11</i>
<i>ONDERDEEL 4. RELEVANTE WEBSITES OVER DE ACTUALITEIT VAN IRAK.....</i>	<i>12</i>
II. VLUCHTELINGENSTATUUT EN BIJZONDERE IRAAKSE PROFIELEN	13
<i>ONDERDEEL 1. VLUCHTELINGENSTATUUT EN RISICOPROFIELEN OPGESOMD DOOR UNHCR</i>	<i>13</i>
<i>§1. Vluchtelingenstatuut.....</i>	<i>13</i>
A. Definitie van een vluchteling.....	13
B. Voorrang van het vluchtelingenstatuut en vluchtelingen in een oorlogscontext	13
C. Vervolgingsmotieven	14
D. Vervolgingsdaden	15
E. Actoren van vervolging en bescherming	16
<i>§2. Aanbevelingen van UNHCR en risicoprofielen in Irak.....</i>	<i>16</i>
A. Eligibility Guidelines	16
B. Standpunt over terugkeer.....	21
<i>ONDERDEEL 2. BELEID ROND DE BEHANDELING VAN ASIELAANVRAGEN VAN PERSONEN MET DE IRAAKSE NATIONALITEIT DOOR DE BELGISCHE ASIELINSTANTIES EN IN HET BIJZONDER DOOR HET CGVS.....</i>	<i>23</i>
<i>§1. Situatie in Irak</i>	<i>23</i>
<i>§2. Risicogroepen</i>	<i>23</i>
<i>§3. Uitsluiting van de vluchtelingenstatus</i>	<i>25</i>
III. SUBSIDIAIRE BESCHERMING EN VEILIGHEIDSSITUATIE IN IRAK.....	26
<i>ONDERDEEL 1. STATUUT VAN SUBSIDIAIRE BESCHERMING</i>	<i>26</i>
<i>§1. Ontstaan van subsidiaire bescherming</i>	<i>26</i>
<i>§2. Subsidiaire bescherming in het Belgisch recht.....</i>	<i>27</i>
<i>§3. Ontwikkeling van het artikel 48/4, §2, c) van de Vreemdelingenwet: ernstige bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het geval van een internationaal of binnenlands gewapend conflict.....</i>	<i>27</i>
<i>§4. Uitsluiting van de subsidiaire bescherming.....</i>	<i>28</i>
<i>ONDERDEEL 2. BELEID ROND DE BEHANDELING VAN ASIELAANVRAGEN VAN PERSONEN MET DE IRAAKSE NATIONALITEIT VANUIT EEN VEILIGHEIDSSTANDPUNT.....</i>	<i>29</i>
<i>ONDERDEEL 3. EVALUATIE VAN DE COI FOCUS BAGDAD VAN 6 OKTOBER 2015 EN VAN 31 MAART 2016</i>	<i>31</i>

§1. <i>Belangrijke principes bij het opstellen van een COI en de naleving ervan in de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 en van 31 maart 2016</i>	31
A. <i>Transparantie en traceerbaarheid van bronnen en informatie</i>	32
a) <i>Anonieme bronnen wegens vertrouwelijkheid</i>	32
i. <i>Vereisten van het artikel 26 van het koninklijk besluit van 11 juli 2003 en ernstige onregelmatigheid in geval van niet-naleving ervan</i>	33
ii. <i>Toepassing van het artikel 26 van het KB van 11 juli 2003 zowel met betrekking tot de asielbeslissingen van het CGVS als tot de algemene rapporten</i>	35
b) <i>Problemen met betrekking tot de toegankelijkheid van de COI Focus Bagdad</i>	36
B. <i>Betrouwbaarheid en objectiviteit van de bronnen en informatie</i>	37
C. <i>Diversiteit van bronnen en « cross-checking »</i>	38
D. <i>Actualiteit van de informatie</i>	39
§2. <i>In twijfel trekken van de conclusie van de COI Focus Bagdad van het CGVS op basis van de inhoud zelf van de COI Focus Bagdad</i>	41
A. <i>Actoren van geweld en hun doelwitten</i>	41
a) <i>Islamitische Staat</i>	41
b) <i>Sjiitische milities, leden van milities die voor eigen rekening handelen en criminele bendes</i>	43
B. <i>Problematische veiligheidssituatie die de hoofdstad niet verhindert om “normaal” te functioneren</i>	44
C. <i>Terugkeer naar Irak</i>	46
<i>ONDERDEEL 4. ACTUALISATIE VAN DE HUMANITAIRE EN VEILIGHEIDSSITUATIE IN BAGDAD IN 2015 EN IN HET BIJZONDER VAN SEPTEMBER 2015 TOT APRIL 2016</i>	48
§1. <i>Relevante websites over de actualiteit in Irak</i>	48
§2. <i>Algemene schets van het jaar 2015</i>	48
A. <i>Veiligheidssituatie in Bagdad in 2015</i>	48
a) <i>Burgerslachtoffers</i>	50
b) <i>Onvermogen van de Iraakse overheid om de burgers te beschermen</i>	52
i. <i>Bepaalde middelen van de overheid wegens corruptie</i>	52
ii. <i>Onvermogen om te strijden tegen Islamitische Staat wegens corruptie en het gebruik van defecte detectoren van explosieven</i>	52
iii. <i>Bouw van een muur rond de hoofdstad: een echte wil om de stad te beschermen?</i>	54
iv. <i>Onvermogen en gebrek aan bereidwilligheid van de regering om sjiitische milities te controleren</i>	55
v. <i>Stijgende criminaliteit wegens bendes, criminelen, milities die voor hun eigen rekening handelen</i>	57
B. <i>Humanitaire situatie in Bagdad in 2015</i>	57
a) <i>Voortgang van het openbaar leven in Bagdad?</i>	57
b) <i>Ontheemde personen en de impact op de gastgezinnen</i>	58
c) <i>Sanitaire crisis</i>	60
d) <i>Budgettaire crisis</i>	60
§3. <i>Geweld in Bagdad: september 2015 – april 2016</i>	60
<i>ONDERDEEL 5. CONCLUSIE VOOR DE ASIELZOEKERS UIT BAGDAD: IN HOOFDORDE: ERKENNING VAN HET VLUCHTELINGENSTATUUT; IN ONDERGESCHIKTE ORDE; TOEKENNING VAN DE SUBSIDIAIRE BESCHERMING EN IN MEER ONDERGESCHIKTE ORDE: HEREVALUATIE VAN DE ACTUELE VEILIGHEIDSSITUATIE EN HET BELEID VAN HET CGVS</i>	74
§1. <i>In hoofdorde: Erkenning van het vluchtelingenstatuut</i>	74
§2. <i>In ondergeschikte orde: Toekenning van de subsidiaire bescherming</i>	76

§3. <i>In meer ondergeschikte orde, en op zijn minst, het ter discussie stellen van de COI Focus Bagdad</i>	78
IV. TERUGKEER: VRIJWILLIG OF GEDWONGEN?	80
<i>ONDERDEEL 1. VRIJWILLIGE TERUGKEER</i>	80
§1. <i>Het programma van vrijwillige terugkeer</i>	80
§2. <i>Stijging van het aantal vrijwillige terugkeerders naar Irak</i>	81
§ 3. <i>Re-integratieondersteuning</i>	81
<i>ONDERDEEL 2. GEDWONGEN TERUGKEER</i>	83
§1. <i>Standpunt van UNHCR over gedwongen terugkeer</i>	83
§2. <i>Terugkeer vanuit België</i>	83
CONCLUSIE	85
BIJLAGE – LIJST MET RELEVANTE BRONNEN OM DE ACTUALITEIT IN IRAK OP TE VOLGEN	86

LIJST MET AFKORTINGEN

AAH: Asa'ibAhl al-Haqq (League of the Righteous)
BCHV: Belgisch Comité voor Hulp aan Vluchtelingen
CGVS: Commissariaat Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen
COI: Country of Origin Information
DVZ: Dienst Vreemdelingenzaken
EHRM: Europees Hof voor de Rechten van de Mens
EVRM: Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens
HvJ: Hof van Justitie van de Europese Unie
IBC: Iraq Body Count
IDP: Internally Displaced Persons
IOM: Internationale Organisatie voor Migratie
IS: Islamitische Staat
KB: Koninklijk Besluit
LGBT: Lesbiennes, Gays, Biseksuelen en Transgenders
LOI: Lokaal Opvang Initiatief
NBMV: Niet-Begeleide Minderjarige Vreemdelingen
NGO: Non-Gouvernementele Organisatie
OCHA: United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs
OHCHR: Hoog Commissariaat voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties
PDS: Public Distribution System
REAB: Return and Emigration of Asylum Seekers ex-Belgium
RvS: Raad van State
RvV: Raad voor Vreemdelingenbetwistingen
UNAMI: United Nations Assistance Mission for Iraq
UNHCR: Hoog Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties
UNIRAQ: United Nations Mission for Iraq
USF-I: United States Forces – Iraq
VGv: Vrouwelijke Genitale Verminking
VN: Verenigde Naties
WHO: World Health Organization

INLEIDING

De Irakezen maakten in 2015 de grootste groep asielzoekers in België uit. Ze waren met meer dan de Syriërs en de Afghanen. Vooral in augustus 2015 was er een gevoelige stijging merkbaar toen er 2.160 asielaanvragen van Irakezen bij de Dienst Vreemdelingenzaken werden geregistreerd. In de maand september 2015 bereikte dit cijfer een piek van 2.207 asielaanvragen, waarvan een groot deel personen afkomstig uit Bagdad.

Al snel rezen er verschillende vragen zowel van de asielzoekers als van hun begeleiders. De vraagtekens namen nog meer toe toen het Commissariaat-Generaal voor Vluchtelingen en Staatlozen besloot om de beslissingen over de asielaanvragen van Irakezen afkomstig uit Bagdad tijdelijk te bevriezen in afwachting van een nieuw onderzoek van de veiligheidssituatie dat het al dan niet mogelijk zou maken om de subsidiaire bescherming toe te kennen. Het is ook in deze context dat de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie een campagne specifiek gericht op de Irakezen heeft tot stand gebracht¹ met verschillende maatregelen die een aantal asielzoekers en hun begeleiders in verwarring hebben gebracht.

Hiernaast lag het aantal vrijwillige terugkeerders in 2015 nog nooit zo hoog voor deze nationaliteit en dit in verschillende Europese landen. In België zijn er tussen september en midden december 2015 830 Irakezen teruggekeerd naar hun land (en in het bijzonder naar Bagdad) terwijl er in 2014 slechts 58 Irakezen vrijwillig zijn teruggekeerd.

Begin 2016 werd de grote daling van het aantal asielaanvragen dat door Irakezen in België ingediend werd en al eind 2015 vastgesteld werd, bevestigd en blijft het zich verderzetten. In de maanden januari en februari 2016 werden er slechts 344 Irakezen als asielzoeker geregistreerd in ons land.

Dit alles heeft Caritas International en CIRÉ² ertoe aangezet om een eerder ongebruikelijk Vluchtschrift uit te geven dat in deze context als hulpmiddel bedoeld is voor personen die Iraakse asielzoekers, en meer bepaald degenen afkomstig uit Bagdad, begeleiden en verdedigen. Caritas International beschikt trouwens over een dienst Internationale samenwerking, die actief is in Irak, over een dienst die asielzoekers bijstaat en over een dienst die gespecialiseerd is in vrijwillige terugkeer³. Door deze verschillende kwalificaties heeft Caritas besloten om huidig nummer op te stellen, samen met CIRÉ. Zij hebben meegewerkt aan het hoofdstuk over de verschillende specifieke profielen die de erkenning van het vluchtelingenstatuut rechtvaardigen en bepaalde delen over de terugkeer en over het statuut van subsidiaire bescherming te schrijven. We zijn hen hiervoor erg dankbaar.

Bovendien wordt een groot deel van dit nummer gewijd aan de analyse van de documenten « COI⁴ Focus Irak – De veiligheidssituatie in Bagdad » van 6 oktober 2015 (hierna *COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015* genoemd) en « COI Focus –

¹ Pour davantage d'informations sur ces mesures, voy. l'analyse: CIRÉ, *Le droit d'asile des irakiens en danger*, oktober 2015 : <http://www.cire.be/publications/analyses/le-droit-d-asile-des-irakiens-en-danger>.

² Coordination et Initiatives pour Réfugiés et Etrangers.

³ <http://www.caritasinternational.be>.

⁴ COI: *Country of Origin Information*

IRAK – De veiligheidssituatie in Bagdad » van 31 maart 2016⁵ (hierna *COI Focus Bagdad van 31 maart 2016* genoemd). Het CGVS baseert zich hierop om het statuut van subsidiaire bescherming te weigeren aan onderdanen van Bagdad. Na analyse lijkt ons besluit daarentegen deze positie in vraag te stellen door ontbrekende of onderschatte beschouwingen van het CGVS of meer actuele informatie voor te leggen.

Als operator van vrijwillige terugkeer, wil Caritas International ook de voorwaarden *sine qua non* voor een echte terugkeer met instemming uiteenzetten. Het is namelijk belangrijk om onderzoek te doen naar het werkelijk ingestemde karakter aangezien gedwongen terugkeer afgeraden wordt door UNHCR.

⁵ Nous nous sommes basés sur la version francophone du COI Focus Bagdad du 6 oktober 2015 et sur la version néerlandophone du COI Focus Bagdad du 31 maart 2015. Ces deux documents sont cependant disponibles dans les deux langues.

I. KAART VAN IRAK, ERG BEKNOPTTE VOORSTELLING VAN DE REPUBLIEK IRAK EN BAGDAD EN ENKELE CIJFERS

Onderdeel 1. Kaart van Irak

Kaart beschikbaar op <http://iraqpictures.org/map-of-iraq/>

Onderdeel 2. Erg beknopte voorstelling van Irak en Bagdad

De Republiek Irak is een land in het Midden-Oosten en heeft als buurlanden Saoedi-Arabië, Iran, Jordanië, Koeweit, Syrië en Turkije. Arabisch en Koerdisch zijn de officiële talen. De Iraakse bevolking werd in 2015 geschat op 34.769.000 inwoners⁶. Dit is echter een ruwe schatting aangezien het onmogelijk is om een preciezer cijfer te geven door de verplaatsingen omwille van het conflict in Irak. De laatste officiële telling dateert van 1987⁷. De totale oppervlakte van Irak bedraagt 435.052 km²⁸. Het bestaat uit 18 gouverneurschappen of provincies⁹.

Het gouverneurschap van Bagdad, dat zich in het centrum van het land bevindt, telt 6.483.000 inwoners¹⁰ (cijfer dat up to date was in 2015) en verspreidt zich over 4.555 km², wat de kleinste van de 18 Iraakse gouverneurschappen maakt. Het wordt zelf onderverdeeld in meerdere districten: A'amel, Abu Dashir, Adhamiya, Amriyya, Bagdad Al-Jadid, Baladiyat, Bayaa, Dora, Ghazaliya, Hurriya, Khadimiya, Karkh, Karrada, Mansour, Al-Mashtal, Palestine Street, Rusafa, Sadr City, Saidiya, Sha'ab, Shabab, Shu'ala, Yarmouk, Zafaraniya, en Zayouna¹¹.

Het is onmogelijk om exacte informatie te bekomen over de levensbeschouwelijke demografie in Bagdad. De bevolking van Bagdad Stad werd in februari 2015 geschat op 80% sjiitisch¹².

Onderdeel 3. Enkele cijfers

- 1) In 2015 werd het aantal asielaanvragen ingediend door Irakezen binnen de Europese Unie vermenigvuldigd met zeven in vergelijking met 2014. De Iraakse asielzoekers maakten in 2015 de derde grootste nationaliteit van asielzoekers uit die bescherming zochten in de Europese Unie (121.500 personen), na de Syriërs (362.800 personen) en de Afghanen (178.200 personen)¹³.
- 2) In België nam het aantal asielzoekers afkomstig uit Irak gevoelig toe tussen juli en eind oktober 2015. Dit cijfer was bijzonder hoog in augustus en september 2015 (respectievelijk 2.167 en 2.207 aanvragen). Vervolgens daalden de aanvragen van Irakezen sterk in oktober, november en december 2015 (respectievelijk 748, 474 en 335 aanvragen). In elk geval vormden de Irakezen

⁶ UN, DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL AFFAIRS – STATISTICS DIVISION, *World Statistics Pocketbook 2015 edition*, http://unstats.un.org/unsd/pocketbook/World_Statistics_Pocketbook_2015_edition.pdf, p. 98.

⁷ NIQASH, *Counting Iraqis: why there may never be a census again*, June 20, 2013, <http://www.niqash.org/en/articles/politics/3238/>.

⁸ UN, DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL AFFAIRS – STATISTICS DIVISION, *World Statistics Pocketbook 2015 edition*, http://unstats.un.org/unsd/pocketbook/World_Statistics_Pocketbook_2015_edition.pdf, p. 98.

⁹ Les termes de gouvernorats et de provinces sont utilisés de manière synonyme.

¹⁰ UN, DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL AFFAIRS – STATISTICS DIVISION, *World Statistics Pocketbook 2015 edition*, http://unstats.un.org/unsd/pocketbook/World_Statistics_Pocketbook_2015_edition.pdf, p. 98.

¹¹ FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388, pp. 22-30.

¹² HOME OFFICE, *Country Information and Guidance: Iraq: Security situation in Baghdad, southern governorates and the Kurdistan Region of Iraq (KRI)*, April 2015, https://www.justice.gov/sites/default/files/pages/attachments/2015/09/09/uk-country-info_april-2015_iraq-security-nc.pdf, point 2.6.2.

¹³ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/7203842/3-04032016-AP-FR.pdf/078f4e14-8bb7-45d2-bdbf-8bb3881270b2>.

de grootste groep asielzoekers in België in 2015. Volgens cijfers die door het CGVS werden bekend gemaakt, werden er in 2015 7.722 asielaanvragen ingediend door Irakezen (waarvan 185 ingediend door Niet-Begeleide Minderjarige Vreemdelingen, NBMV), wat neerkomt op 21,8% van het totaal aantal aanvragen. In 2013 werden er in België 787 asielaanvragen ingediend door Irakezen en 1.131 in 2014¹⁴.

Begin 2016 zette de grote daling van het aantal asielaanvragen ingediend door Irakezen, zoals al eind 2015 werd vastgesteld, zich verder. In de eerste drie maanden van 2016 werden er namelijk slechts 426 Irakezen ingeschreven als asielzoeker in ons land.

- 3) In 2015 en ondanks de beleidswijziging van het CGVS met betrekking tot de toekenning van de subsidiaire bescherming aan Iraakse onderdanen afkomstig uit Bagdad, hebben meer dan zeven op de tien asielzoekers wiens aanvraag ten gronde onderzocht werd door het CGVS, de subsidiaire bescherming verkregen. De beschermingsgraad voor Irakezen liep bij het CGVS in 2015 op tot 77,2%. Er werden 527 beslissingen tot erkenning van het vluchtelingenstatuut en 286 beslissingen tot toekenning van de subsidiaire bescherming genomen. In januari 2016 was de beschermingsgraad van het CGVS voor de Irakezen slechts 51,2%, wat een significante daling uitmaakt (met 83 vluchtelingenstatuten en 26 statuten van subsidiaire bescherming).

Onderdeel 4. Relevante websites over de actualiteit van Irak

In het kader van de analyse van de veiligheidssituatie, hebben we besloten om ons te concentreren op de Iraakse asielzoekers afkomstig van Bagdad. Daarom hebben we in bijlage een lijst opgenomen met relevante websites waar actuele informatie kan teruggevonden worden met betrekking tot het hele Iraakse grondgebied.

¹⁴ <http://www.cgra.be/fr/actualite/statistiques-dasile-bilan-2015>.

II. VLUCHTELINGENSTATUUT EN BIJZONDERE IRAAKSE PROFIELEN¹⁵

Onderdeel 1. Vluchtelingenstatuut en risicoprofielen opgesomd door UNHCR

§1. Vluchtelingenstatuut

A. Definitie van een vluchteling

Een vluchteling is elke persoon die uit gegronde vrees voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging, zich bevindt buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit, en die de bescherming van dat land niet kan of, uit hoofde van bovenbedoelde vrees, niet wil inroepen (artikel 1 van de Conventie van Genève van 1951¹⁶). De Belgische wet verwijst rechtstreeks naar de definitie uit artikel 1 van de Conventie van Genève van 1951¹⁷ in het artikel 48/3, §1 van de Vreemdelingenwet¹⁸.

B. Voorrang van het vluchtelingenstatuut en vluchtelingen in een oorlogscontext

Aangezien er in Irak een dodelijk binnenlands gewapend conflict heerst, moet de asielaanvraag in de eerste plaats worden onderzocht vanuit de invalshoek van het vluchtelingenstatuut zoals bepaald door de Conventie van Genève van 1951. Slechts in geval de asielzoeker niet als vluchteling erkend kan worden, moeten de asielinstanties de aanvraag vanuit de invalshoek van de subsidiaire bescherming onderzoeken (zie infra, III. Subsidiaire bescherming en veiligheidssituatie in Irak)¹⁹.

Het Hoog-Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR) heeft in 2011 het rapport *Safe at last?* gepubliceerd over de toepassing van de subsidiaire bescherming in bepaalde Lidstaten van de Europese Unie en in het bijzonder over de evaluatie van de asielaanvragen van Iraakse onderdanen. Dit onderzoek beklemtoont dat het vluchtelingenstatuut dat gebaseerd is op de Conventie van Genève van 1951 op ongepaste wijze geweigerd kan worden wegens te beperkende interpretaties en procedures²⁰.

Uit dit onderzoek blijkt namelijk dat bepaalde asielzoekers het vluchtelingenstatuut geweigerd werden. Dit was voornamelijk te wijten aan een te beperkende

¹⁵ Cette partie relative au statut de réfugié et aux profils particuliers irakiens a été entièrement rédigée par le CIRÉ, avec l'appui de Caritas International concernant les rapports et la jurisprudence mentionnés en notes de bas de pages.

¹⁶ Sur l'évolution de la définition de réfugié, voir : VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN, CIRÉ et CBAR, *60 ans de la Convention de Genève. Analyse de la pratique belge et du contexte international et européen*, juin 2012, pp. 13-42 : disponible sur <http://www.cire.be/thematiques/asile-et-protection/60-ans-de-la-convention-de-geneve-analyse-de-la-pratique-belge-et-du-contexte-international-et-europeen>.

¹⁷ Convention internationale relative au statut des réfugiés, Genève, 28 juillet 1951, approuvée par la loi du 26 juin 1953, M.B., 4 oktober 1953.

¹⁸ Loi du 15/12/1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, M.B. 31/12/1980.

¹⁹ Voy., sur la question de la primauté du statut de réfugié et des « réfugiés de guerre »: BCHV-CBAR, *Pourquoi la plupart des Syriens sont des réfugiés*, novembre 2014, pp. 14-16 : http://www.cbar-bchv.be/Portals/0/Information%20juridique/Asile/Analyses/Etude_Syrie_CBAR_FR_LR.pdf.

²⁰ UNHCR, *Safe at Last? Law and Practice in Selected EU Member States with Respect to Asylum-Seekers Fleeing Indiscriminate Violence*, 27 juillet 2011; p. 18: <http://www.unhcr.org/4e2d7fo29.html>.

interpretatie van de conventionele vervolgingsmotieven; aan een ruime interpretatie van de beschermingsactoren; aan een te strenge bewijslast met betrekking tot het verband van de vrees met een motief uit de Conventie en aan een problematisch onderzoek van de geloofwaardigheid²¹.

Volgens UNHCR, « (...) on présume souvent à tort que les « réfugiés générés par la guerre » ou ceux qui furent un conflit armé ne relèvent pas du champ d'application de la Convention de 1951. En fait, de nombreux conflits modernes se caractérisent par une violence ciblée contre des groupes ethniques, raciaux ou religieux particuliers. Il doit être procédé à une évaluation complète de l'applicabilité des critères de la Convention de 1951 avant d'accorder des formes de protection complémentaires, souvent associées à des droits moins étendus. »²²

Onder de groepen waaraan UNHCR een bijzondere aandacht schenkt in het kader van het onderzoek naar de beschermingsnood onder de Conventie van Genève van 1951, meer bepaald met betrekking tot Irak, vinden we deze terug²³:

- 1) Vrouwen en kinderen met een reële vrees om seksueel geweld te ondergaan.
- 2) Kinderen en jonge mannen met een reële vrees om gedwongen rekrutering bij gewapende groeperingen te ondergaan.
- 3) Individuen die een risico op vervolging lopen wegens hun specifiek beroep.

De asielinstanties dienen in elk geval een individuele beoordeling van de aanvraag door te voeren en dit op diepgaande en onpartijdige wijze²⁴.

C. Vervolgingsmotieven²⁵

De Conventie van Genève van 1951²⁶ bevat de vijf motieven van vervolging die aanleiding kunnen geven tot de erkenning van het vluchtelingenstatuut:

- 1) Ras;
- 2) Nationaliteit;
- 3) Religie;
- 4) Het behoren tot een bepaalde sociale groep;
- 5) Politieke overtuiging.

²¹ UNHCR, *Safe at Last? Law and Practice in Selected EU Member States with Respect to Asylum-Seekers Fleeing Indiscriminate Violence*, 27 juillet 2011, p. 19: <http://www.unhcr.org/4e2d7fo29.html>.

²² UNHCR, *Expert Meeting on Complementarities between International Refugee Law, International Criminal Law and International Human Rights Law: Summary Conclusions*, juillet 2011, §25: <http://www.refworld.org/docid/4e1729d52.html>. Traduction française voir UNHCR, *Annuaire des conventions relatives aux réfugiés et à l'apatridie - Compilation des Résumés des conclusions des Réunions d'experts*, mai 2012, p. 19 : <http://www.refworld.org/docid/4fe2e6932.html>.

²³ UNHCR, *Safe at Last? Law and Practice in Selected EU Member States with Respect to Asylum-Seekers Fleeing Indiscriminate Violence*, 27 juillet 2011, p. 19: <http://www.unhcr.org/4e2d7fo29.html>.

²⁴ Pour plus d'informations sur le déroulement de la procédure d'asile, voir : CIRÉ, *Guide pratique de la procédure d'asile en Belgique*, édition de décembre 2014 : <http://www.cire.be/publications/etudes/nouvelle-edition-du-guide-de-la-procedure-d-asile-en-belgique>.

²⁵ VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN, CIRÉ et CBAR, *60 ans de la Convention de Genève. Analyse de la pratique belge et du contexte international et européen*, juin 2012, pp. 13-24 : disponible sur <http://www.cire.be/thematiques/asile-et-protection/60-ans-de-la-convention-de-geneve-analyse-de-la-pratique-belge-et-du-contexte-international-et-europeen>.

²⁶ Convention internationale relative au statut des réfugiés, Genève, 28 juillet 1951, approuvée par la loi du 26 juin 1953, M.B., 4 oktober 1953.

Het vluchtelingenstatuut kan dus enkel worden toegekend aan een asielzoeker indien hij bewijst dat hij zijn land ontvlucht is omdat hij vreest er vervolgd te worden wegens één van deze motieven (er moet een oorzakelijk verband bestaan tussen één van de motieven en de vervolging of het ontbreken van bescherming).

Het doet niet terzake of de asielzoeker werkelijk beschikt over het kenmerk in verband met ras, religie, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of politieke overtuiging dat aan de oorsprong van de vervolging ligt. Het volstaat dat het kenmerk hem wordt toegeschreven door de vervolger (aantijging van het kenmerk).

Iemand kan als vluchteling erkend worden, of de vervolging nu al plaats heeft gehad of niet.

Om als vluchteling erkend te worden, moet de asielzoeker bewijzen aan de asielinstanties dat de voorwaarden opgenomen in de Conventie van Genève en in artikel 48/3 van de Vreemdelingenwet²⁷ vervuld zijn. Er bestaat in het asielrecht een principe dat bepaalt dat die bewijslast in principe op de asielzoeker rust, maar gedeeld wordt tussen de asielzoeker en de asielinstanties (artikel 4(1) Kwalificatierichtlijn 2011/95/EU)²⁸.

D. Vervolgingsdaden²⁹

Hoewel er geen vaste definitie noch een complete lijst bestaat, bepaalt het Belgisch recht (artikel 48/3, §2 van de Vreemdelingenwet)³⁰ dat de vervolgingsdaden voldoende ernstig moeten zijn wegens hun natuur of het herhaald karakter om een schending van de fundamentele mensenrechten te kunnen uitmaken.

De vervolgingsdaden kunnen onder meer de volgende vorm aannemen (niet-exhaustieve lijst):

- 1) Fysiek of mentaal geweld, met inbegrip van seksueel geweld;
- 2) Juridische, administratieve, politionele en/of gerechtelijke maatregelen die op zich discriminerend zijn of op discriminerende wijze uitgevoerd kunnen worden;
- 3) Onevenredige of discriminerende vervolgingen; weigering van een gerechtelijk beroep met een onevenredige of discriminerende bestraffing tot gevolg;
- 4) Vervolgingen of bestraffingen wegens het weigeren om de militaire dienstplicht uit te voeren, in het bijzonder in het geval van een conflict wanneer men door de militaire dienstplicht misdrijven moet plegen of handelingen moet vervullen die onder de uitsluitingsclausules vallen;
- 5) Handelingen gericht tegen personen wegens hun geslacht of tegen kinderen.

²⁷ Loi du 15/12/1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, M.B. 31/12/1980.

²⁸ Directive 2011/95/UE du Parlement européen du Conseil du 13 décembre 2011 (refonte).

²⁹ VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN, CIRÉ et CBAR, *60 ans de la Convention de Genève. Analyse de la pratique belge et du contexte international et européen*, juin 2012, pp. 32-36 : disponible sur <http://www.cire.be/thematiques/asile-et-protection/60-ans-de-la-convention-de-geneve-analyse-de-la-pratique-belge-et-du-contexte-international-et-europeen>.

³⁰ Loi du 15/12/1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, M.B. 31/12/1980.

E. Actoren van vervolging en bescherming³¹

De actoren van vervolging kunnen bestaan uit de Staat; « quasistaten » (namelijk autoriteiten – partijen of organisaties – die een aanzienlijk deel van het grondgebied van een Staat controleren); of niet-overheidsactoren indien de Staat of een andere actor geen effectieve bescherming kan bieden tegen de vervolgingen (artikel 48/5, §1 van de Vreemdelingenwet)³². Het principe is namelijk dat in dit laatste geval de asielzoekers geen bescherming kunnen vinden in zijn land van herkomst.

Wat de bescherming betreft, kan dit geboden worden door de Staat, maar ook door « quasistaten » (artikel 48/5, §2 van de Vreemdelingenwet)³³. Hoewel de Conventie van Genève de Staat als enige beschermingsactor voor ogen lijkt te hebben, heeft de Belgische wet, op basis van het Europees recht³⁴, de beschermingsactoren uitgebreid.

Het is in elk geval belangrijk om de aandacht te vestigen op het feit dat het recht op internationale bescherming ondergeschikt is aan de bescherming die de slachtoffers in hun land van herkomst zouden kunnen krijgen.

Voor meer informatie over de vluchtelingendefinitie en de voornaamste elementen ervan, verwijzen we onder meer naar het « *Handbook and Guidelines on Procedures and Criteria for Determining Refugee Status* » van het Hoog-Commissariaat voor de Vluchtelingen van de Verenigde Naties (UNHCR)³⁵.

§2. Aanbevelingen van UNHCR en risicoprofielen in Irak

A. Eligibility Guidelines

In mei 2012 heeft UNHCR Eligibility Guidelines, richtlijnen rond internationale bescherming, over Irak gepubliceerd³⁶. Dit zijn de meest recente aanbevelingen die nog steeds van toepassing zijn.

Deze richtlijnen bevatten elementen die in overweging moeten genomen worden door de asielinstanties tijdens het onderzoek van de beschermingsnood van een persoon afkomstig uit Irak. Hierin wordt aangehaald dat een groot aantal Irakezen “risicoprofielen” vanuit de invalshoek van de Conventie van Genève van 1951 uitmaken.

De risicoprofielen worden op volgende, niet-exhaustieve wijze opgesomd door de

³¹ VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN, CIRÉ et CBAR, *60 ans de la Convention de Genève. Analyse de la pratique belge et du contexte international et européen*, juin 2012, pp. 25-32: disponible sur <http://www.cire.be/thematiques/asile-et-protection/60-ans-de-la-convention-de-geneve-analyse-de-la-pratique-belge-et-du-contexte-international-et-europeen>.

³² Loi du 15/12/1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, M.B. 31/12/1980.

³³ Loi du 15/12/1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, M.B. 31/12/1980.

³⁴ Directive 2004/83/CE du Conseil du 29 avril 2004 et Directive 2011/95/UE du Parlement européen du Conseil du 13 décembre 2011 (refonte).

³⁵ HCR, *Guide et principes directeurs sur les procédures et critères à appliquer pour déterminer le statut des réfugiés du Haut-Commissariat des Nations Unies pour les réfugiés*, réédité, Genève, décembre 2011: <http://www.refworld.org/docid/4fc5db782.html>.

³⁶ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, 212 p.: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

richtlijnen van UNHCR:

- 1) Individueen die geassocieerd worden met de Iraakse autoriteiten, de Iraakse veiligheidstroepen of de vroegere vreemde troepen in Irak (of die zo worden beschouwd): UNHCR is van oordeel dat deze individuen, afhankelijk van de omstandigheden, in aanmerking komen voor internationale bescherming wegens hun (toegeschreven) politieke overtuiging. Onder deze individuen worden volgende specifieke groepen begrepen: de overheidspersonen en bedienden van de overheid; de vroegere leden van de Iraakse veiligheidstroepen; leden van Sahwa, de traditionele stammen en de religieuze en maatschappelijke leiders; leden van politieke partijen; individuen geassocieerd met USF-I, met buitenlandse overheden, NGO's of internationale bedrijven^{37 38}.
- 2) Individueen die gekeerd zijn tegen de Iraakse autoriteiten (of die zo worden beschouwd): UNHCR is van oordeel dat deze individuen, afhankelijk van de omstandigheden, in aanmerking komen voor internationale bescherming wegens hun (toegeschreven) politieke overtuiging. Onder deze individuen worden volgende specifieke groepen begrepen: leden van de politieke oppositie (of zo beschouwd); betogers^{39 40}.
- 3) Individueen die gekeerd zijn tegen de Regionale Koerdische Regering (of die zo worden beschouwd): UNHCR is van oordeel dat deze individuen, afhankelijk van de omstandigheden, in aanmerking komen voor internationale bescherming wegens hun (toegeschreven) politieke overtuiging⁴¹.
- 4) Individueen die bepaalde beroepen uitoefenen: UNHCR is van oordeel dat bepaalde beroepsbeoefenaars, afhankelijk van de omstandigheden, in aanmerking komen voor internationale bescherming wegens hun (toegeschreven) politieke overtuiging, hun religie, hun ras of het behoren tot een bepaalde sociale groep. De betrokken beroepen worden als volgt

³⁷ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, pp. 14-16: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

³⁸ Voy. notamment UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, pp. 8-14, 27-28: http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR_%20POC%20Report_FINAL_01%20May-31%20October%202015_FINAL_11Jan2016.pdf; REUTERS, *Exclusive: Murdered Iraq Trade Ministry Official Was about to Expose Corruption – Officials*, 26 October 2015, <http://reut.rs/1N2A680>; ALJAZEERA, *ISIL suicide bombers kill dozens of Iraqi soldiers. At least 25 soldiers and a general killed as violence swells, while Iraqi troops launch push to dislodge ISIL fighters*, March 1st, 2016, www.aljazeera.com/news/2016/03/isil-suicide-bombers-kill-dozens-iraqi-soldiers-160301104359730.html; IHS JANE'S TERRORISM WATCH REPORT, *IED Attack Kills Ministry of Finance Employee in Iraq's Baghdad*, 22 October 2015, <http://bit.ly/1MqiChv>; IHS JANE'S TERRORISM WATCH REPORT, *IED Attack Kills Ministry of Construction and Housing Employee in Iraq's Baghdad*, 15 October 2015, <http://bit.ly/1MAgo71>; US DEPARTMENT OF STATE, *2014 Country Reports on Human Rights Practices - Iraq*, 25 June 2015, <http://www.state.gov/documents/organization/236812.pdf>.

³⁹ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, pp. 17-18: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

⁴⁰ Voy. notamment **concernant les manifestants**: HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Security Forces Detain, Abuse Protesters. No sign of Inquiry Despite Prime Minister's Order*, November 25, 2015: <https://www.hrw.org/news/2015/11/25/iraq-security-forces-detain-abuse-protesters>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Protesters Beaten, Abducted. Prosecutors Fail to Investigate*, October 23, 2015: <https://www.hrw.org/news/2015/10/23/iraq-protesters-beaten-abducted>; AMNESTY INTERNATIONAL, *Rapport 2015/16 – La situation des droits humains dans le monde*, p. 233: disponible sur <https://www.amnesty.org/en/latest/research/2016/02/annual-report-201516/>.

⁴¹ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, p. 19: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

opgesomd: journalisten en andere beroepen in de media; academici; rechters en gerechtelijk personeel; artsen en medisch personeel; werknemers van NGO's en mensenrechtenactivisten^{42 43}.

- 5) Individuele met een religieus profiel: UNHCR is van oordeel dat bepaalde individuen met een religieus profiel, afhankelijk van de omstandigheden, in aanmerking komen voor internationale bescherming wegens hun religie of hun (toegeschreven) religieuze of niet-religieuze identiteit. Dit is het geval voor sjiitische burgers (waaronder bedevaarders); soennieten in regio's die voornamelijk sjiitisch zijn of sjiieten in regio's die voornamelijk soennitisch zijn; soennitische of sjiitische geleerden en Imams van moskeeën; leden van religieuze minderheden met name christenen (waaronder de bekeerden), sabeërs-mandeeërs, yezidi's, baha'i, kaka'i en joden; individuen die gekant zouden zijn tegen de tradities en sociale gewoontes. UNHCR is van oordeel dat, afhankelijk van de omstandigheden, de leden van religieuze minderheidsgroepen in het centrum en het zuiden van Irak zeker nood hebben aan bescherming wegens hun religie, hun (toegeschreven) politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep. De bekeerde christenen hebben in het hele land nood aan bescherming, inclusief in de Koerdische regio^{44 45}.

⁴² UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, pp. 20-24: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

⁴³ Voy. notamment:

- **Concernant les journalistes** : UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, pp. 11, 14: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>; AMNESTY INTERNATIONAL, *Rapport 2015/16 – La situation des droits humains dans le monde*, p. 233 : disponible sur <https://www.amnesty.org/en/latest/research/2016/02/annual-report-201516/>; HUMAN RIGHTS WATCH, *World Report 2016 – Iraq*, January 27, 2016: <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/iraq>; FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, p. 19: http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388.
- **Concernant les juges**: AMNESTY INTERNATIONAL, *Report 2014/15 – Iraq*, 25 February 2015, <http://www.refworld.org/docid/54fo7dde15.html>; FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, p. 18: http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388.
- **Concernant les docteurs et professionnels médicaux**: AL MONITOR, *Iraqi doctors plagued by threats, extortion*, October 20, 2015: <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/10/iraq-doctors-death-threats-tribal-law.html>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Ethnic Fighting Endangers Civilians. Kurds, Turkmen, Arabs Clash in Northern District*, January 13, 2016: <https://www.hrw.org/news/2016/01/13/iraq-ethnic-fighting-endangers-civilians>.

⁴⁴ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, pp. 24-31: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

⁴⁵ Voy. notamment:

- UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, p. 19: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>; UNIRAQ, *Iraq: Bold steps needed to give hope to ethnic and religious groups facing an uncertain future*, March 8, 2016: http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5313:iraq-bold-steps-needed-to-give-hope-to-ethnic-and-religious-groups-facing-an-uncertain-future&lang=en; AL-MONITOR, *What Iraq needs to do to protect minorities*, December 15, 2015: <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/12/iraq-minorities-alliance-lack-protection.html>.
- **Concernant les Sunnites**: UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, pp. 22, 27, 28: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>; UN SECURITY COUNCIL, *First Report of the Secretary-General Pursuant to Paragraph 7 of Resolution*

2233 (2015), 26 October 2015, S/2015/819, para 22: <http://www.refworld.org/docid/563719d14.html>; HRW, *World Report 2015 - Iraq*, 29 January 2015: <http://www.refworld.org/docid/54cf839ee.html>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Ethnic Fighting Endangers Civilians. Kurds, Turkmen, Arabs Clash in Northern District*, January 13, 2016: <https://www.hrw.org/news/2016/01/13/iraq-ethnic-fighting-endangers-civilians>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Women Suffer Under ISIS – For Sunnis, Lives Curtailed; for Yezidis, New Accounts of Brutal Rapes*, April 5, 2016: <https://www.hrw.org/news/2016/04/05/iraq-women-suffer-under-isis>; US DEPARTMENT OF STATE, *2014 Country Reports on Human Rights Practices - Iraq*, 25 June 2015, pp. 25-27: <http://www.state.gov/documents/organization/236812.pdf>; BUITENLANDSE ZAKEN NEDERLAND, *Ambtsbericht Veiligheidssituatie in Irak*, april 2015, p. 20: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2015/04/16/ambtsbericht-veiligheidssituatie-in-irak>; AMNESTY INTERNATIONAL, *Absolute Impunity: Militia Rule in Iraq*, 14 October 2014, pp. 4-5: <http://www.refworld.org/docid/54491b3b4.html>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Pro-Government Militias' Trail of Death*, 31 juli 2014: <http://www.hrw.org/news/2014/07/31/iraq-pro-government-militias-trail-death>.

- **Concernant les Chiïtes:** UN HUMAN RIGHTS COUNCIL, *Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the human rights situation in Iraq in the light of abuses committed by the so-called Islamic State in Iraq and the Levant and associated groups*, March 13, 2015, A/HCR/28/18 (Advance Unedited Version), §§23-28: <http://www.refworld.org/docid/550ad5814.html>; US DEPARTMENT OF STATE, *2014 Country Report on Human Rights Practices – Iraq*, 25 juin 2015, p. 27: <http://www.state.gov/documents/organization/236812.pdf>; CNN, *Car Bombs Kill 24 in Baghdad; ISIS Claims it Targeted Shiïtes*, 3 October 2015: <http://cnn.it/1PWbFs8>; MILITARY TIMES, *IS Claims Baghdad Mosque Attack that Killed 10*, 21 November 2015: <http://militari.ly/1Hepsei>; ASSOCIATED PRESS, *Suicide Blast, Bombing Strike Baghdad Shiïte Mosque, Kill 10*, 20 November 2015: <http://bit.ly/1jrsVKW>; ASSOCIATED PRESS, *Iraq: Suicide Bomb and Road Blast Kill 26 in Baghdad*, 13 November 2015: <http://nyti.ms/1HIJqOc>; ASSOCIATED PRESS, *Iraq: Explosions in Baghdad Kill at Least 18 People*, 3 October 2015: <http://nyti.ms/1jGtHEy>; STILL HUMAN STILL HERE, *A Commentary on the December 2014 and April 2015 Country Information and Guidance reports issued on Iraq*, 16 June 2015, p. 24 et s.: <http://www.refworld.org/docid/55b1e5899.html>; CBS/AP, *Attacks in Iraq kill 56 people; ISIS claims responsibility*, 6 October 2015: <http://cbsn.ws/1LCSpQw>; AL ARABIYA ENGLISH, *ISIS claims deadly Baghdad bombing*, April 30, 2016, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2016/04/30/Bomb-attack-on-Shiite-pilgrims-kills-17-in-Iraq.html>.
- **Concernant les Imams:** UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, pp. 10-11, 14: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>.
- **Concernant les Chrétiens:** UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, pp. 14, 15, 27: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>; UN HUMAN RIGHTS COUNCIL, *Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the human rights situation in Iraq in the light of abuses committed by the so-called Islamic State in Iraq and the Levant and associated groups*, March 13, 2015, A/HCR/28/18, §§21-22: <http://www.refworld.org/docid/550ad5814.html>; AL MONITOR, *What is Abadi doing to protect Iraq's Christians?*, February 24, 2016: <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/02/iraq-christian-properties-confiscated.html>; AL MONITOR, *Who's really taking Christian homes in Iraq?*, March 4, 2016: <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/03/iraq-popular-mobilization-units-seize-christian-homes.html>.
- **Concernant les Mandéens:** AL MONITOR, *What will happen to Iraq's Mandaean?*, January 19, 2016: <http://al-monitor.com/pulse/originals/2016/01/iraq-religious-minority-mandaean.html>; M.H.R.G.(LANDEAN HUMAN RIGHTS GROUP), *Submission on behalf of the Mandaean Human Rights Group to the Human Rights Committee's Periodic Review of Iraq in October 2015*: <http://www.ohchr.org/Documents/Issues/IPeoples/EMRIP/CulturalHeritage/MandaeanHumanRightsGroup.pdf>.
- **Concernant les Yézédis:** UN HUMAN RIGHTS COUNCIL, *Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on the human rights situation in Iraq in the light of abuses committed by the so-called Islamic State in Iraq and the Levant and associated groups*, March 13, 2015, A/HCR/28/18 (Advance Unedited Version), §§17-20: <http://www.refworld.org/docid/550ad5814.html>; UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, p. 18: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Yezidi Women After Slavery: Trauma*, April 18, 2016: <https://www.hrw.org/news/2016/04/18/yezidi-women-after-slavery-trauma>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Women Suffer Under ISIS – For Sunnis, Lives Curtailed; for Yezidis, New Accounts of Brutal Rapes*, April 5, 2016: <https://www.hrw.org/news/2016/04/05/iraq-women-suffer-under-isis>.
- **Concernant les Kaka'i:** AL MONITOR, *Who are Iraq's Kakai?*, February 10, 2016: <http://www.al->

- 6) Individue met een etnisch profiel: UNHCR is van oordeel dat bepaalde individuen van etnische minderheden in het centrum en het zuiden van Irak, afhankelijk van de omstandigheden, in aanmerking komen voor internationale bescherming, niet alleen wegens hun afkomst/ras, maar ook wegens hun geloof en/of (toegeschreven) politieke overtuigingen. Hun nood aan internationale bescherming zou ook aan hun beroep gelinkt kunnen worden. Er moet bijzondere aandacht besteed worden aan verschillende risicofactoren uit het “*Handbook*” die naast mekaar kunnen bestaan. De Turken en Shabakken vormen specifieke risicogroepen die nood hebben aan bescherming⁴⁶ ⁴⁷.
- 7) Vrouwen met een specifiek profiel of in specifieke omstandigheden: UNHCR is van oordeel dat vrouwen in specifieke omstandigheden in aanmerking komen voor internationale bescherming wegens het toebehoren tot een bepaalde sociale groep, hun religie en/of (toegeschreven) politieke overtuigingen. Onder de specifieke omstandigheden die een bescherming rechtvaardigen, vinden we de volgende terug: seksueel geweld en intimiteiten; huiselijk geweld; eerge relateerd geweld; vrouwelijke genitale verminking (VGM); gedwongen of kindhuwelijk⁴⁸ ⁴⁹.

[monitor.com/pulse/originals/2016/02/iraq-kakai-religious-minority-kurdistan-quota.html](http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/02/iraq-kakai-religious-minority-kurdistan-quota.html).

- **Concernant les Zoroastriens**: AL-MONITOR, *Zoroastrianism in Iraq seeks official recognition*, February 17, 2016: <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/02/iraq-kurdistan-religious-minorities-zoroastrianism.html>.

⁴⁶ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, pp. 32-33: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

⁴⁷ Voy. notamment:

- UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, p. 19: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>; UNIRAQ, *Iraq: Bold steps needed to give hope to ethnic and religious groups facing an uncertain future*, March 8, 2016: http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5313:iraq-bold-steps-needed-to-give-hope-to-ethnic-and-religious-groups-facing-an-uncertain-future&lang=en.
- **Concernant les Shabaks**: UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, p. 16: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>.
- **Concernant les Kurdes**: UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, p. 23: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Ethnic Fighting Endangers Civilians. Kurds, Turkmen, Arabs Clash in Northern District*, January 13, 2016: <https://www.hrw.org/news/2016/01/13/iraq-ethnic-fighting-endangers-civilians>.
- **Concernant les turcomans/turkmènes**: HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Ethnic Fighting Endangers Civilians. Kurds, Turkmen, Arabs Clash in Northern District*, January 13, 2016: <https://www.hrw.org/news/2016/01/13/iraq-ethnic-fighting-endangers-civilians>.

⁴⁸ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, pp. 34-38: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

⁴⁹ Voy. notamment UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, pp. 17-19: <http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR%20POC%20Report%20FINAL%2001%20May-31%20October%202015%20FINAL%2011Jan2016.pdf>; AMNESTY INTERNATIONAL, *Rapport 2015/16 – La situation des droits humains dans le monde*, p. 232 : disponible sur <https://www.amnesty.org/en/latest/research/2016/02/annual-report-201516/>; HUMAN RIGHTS WATCH, *World Report 2016 – Iraq*, January 27, 2016: <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/iraq>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Yezidi Women After Slavery: Trauma*, April 18, 2016: <https://www.hrw.org/news/2016/04/18/yezidi-women-after-slavery-trauma>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Women Suffer Under ISIS – For Sunnis, Lives Curtailed; for Yezidis, New Accounts of Brutal Rapes*, April 5, 2016: <https://www.hrw.org/news/2016/04/05/iraq-women-suffer-under-isis>; BUITENLANDSE ZAKEN NEDERLAND, *Ambtsbericht Veiligheidssituatie in Irak*, april 2015, p. 55-57: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2015/04/16/ambtsbericht-veiligheidssituatie-in->

- 8) Kinderen met een specifiek profiel of in specifieke omstandigheden: UNHCR is van oordeel dat kinderen met specifieke profielen of in specifieke omstandigheden in aanmerking komen voor internationale bescherming wegens het behoren tot een bepaalde sociale groep. De asielaanvragen die door kinderen ingediend worden, moeten met zorg en in overeenstemming met de richtlijnen van UNHCR over asielaanvragen door kinderen worden onderzocht. Onder de specifieke omstandigheden die een bescherming rechtvaardigen, vinden we de volgende terug: kinderarbeid; gedwongen rekrutering; huiselijk en seksueel geweld en schadelijke traditionele praktijken; kinderen in detentie^{50 51}.
- 9) Personen die het slachtoffer van mensenhandel zijn of het risico lopen: UNHCR is van oordeel dat de slachtoffers van mensenhandel of personen die het risico lopen om hiervan het slachtoffer te worden of het opnieuw te worden, in het bijzonder vrouwen en kinderen, kunnen, afhankelijk van de omstandigheden, in aanmerking komen voor internationale bescherming wegens het behoren tot een bepaalde sociale groep⁵².
- 10) Homoseksuele, biseksuele en interseksuele personen en transgenders: rekening houdend met de wijdverbreide vooroordelen, traditionele of tribale waarden over « eer », bepalingen van het Iraaks Strafwetboek die mogelijk problematisch kunnen zijn, en het erg negatieve standpunt in de media over homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en interseksuelen (LGBTI), is UNHCR van oordeel dat deze individuen in aanmerking komen voor internationale bescherming wegens het behoren tot een bepaalde sociale groep, gebaseerd op hun seksuele oriëntatie en/of hun genderidentiteit aangezien ze zich niet aanpassen (of zo beschouwd worden) aan de heersende wettelijke, religieuze en sociale normen^{53 54}.

B. Standpunt over terugkeer

UNHCR heeft eind 2014 hun standpunt gepubliceerd over de terugkeer van personen

irak; BUITENLANDSE ZAKEN NEDERLAND, *Algemeen Ambtsbericht Irak, december 2013*, p. 50: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2013/12/20/algemeen-ambtsbericht-irak>; MINORITY RIGHTS GROUP INTERNATIONAL, *14,000 Women Killed So Far In Iraq Conflict, Thousands More Abducted: New Research*, February 2015: <http://www.refworld.org/docid/556eaaf4.html>.

⁵⁰ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, pp. 39-40: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

⁵¹ Voy. notamment: UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, pp. 13-14, 17-19:

http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR_%20POC%20Report_FINAL_01%20May-31%20October%202015_FINAL_11Jan2016.pdf; HUMAN RIGHTS WATCH, *World Report 2016 – Iraq*, January 27, 2016: <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/iraq>; FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, p. 20: http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388.

⁵² UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, p. 41: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

⁵³ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, 31 May 2012, p. 42: <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>.

⁵⁴ Voy. notamment: UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, p. 17: http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR_%20POC%20Report_FINAL_01%20May-31%20October%202015_FINAL_11Jan2016.pdf; AMNESTY INTERNATIONAL, *Rapport 2015/16 – La situation des droits humains dans le monde*, p. 231: disponible sur <https://www.amnesty.org/en/latest/research/2016/02/annual-report-201516/>; HUMAN RIGHTS WATCH, *World Report 2016 – Iraq*, January 27, 2016: <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/iraq>.

afkomstig uit Irak⁵⁵. We willen eraan herinneren dat dit standpunt nog steeds geldig en van kracht is⁵⁶.

In dit standpunt maakt UNHCR melding van het feit dat Irak, sinds de publicatie van de *Eligibility Guidelines* in 2012, een nieuwe golf van geweld heeft gekend met aan de ene kant de Iraakse en Koerdische veiligheidstroepen en Islamitische Staat en aan de andere kant gewapende groepen. Er worden dagelijks burgers gedood en verwond.

UNHCR haalt in dit standpunt aan dat de risicoprofielen die in de *Eligibility Guidelines* van 2012 genoemd werden, nog steeds geldig zijn maar dat ze in een geactualiseerde context wat de landeninformatie (COI) betreft, moeten toegepast worden⁵⁷.

Uit dit standpunt, dat nog steeds van toepassing is, kunnen we, wat de risicoprofielen betreft, onthouden dat:

- 1) Islamitische Staat en de geassocieerde leden begaan op systematische en wijdverbreide wijze mensenrechtenschendingen en in het bijzonder ten aanzien van leden van etnische en religieuze minderheden waaronder christenen, yezidi's, Turken, shabakken, kaka'i, sabeërs-mandeeërs en de sjiieten⁵⁸.
- 2) In de gebieden die gecontroleerd worden door Islamitische Staat, rijzen er talrijke en ernstige bezorgdheden over de rechten van de vrouw, van leden van religieuze minderheden en van personen die beschouwd worden zich niet aan te passen aan hun strikte interpretatie van de Islam. Degenen die zich keren tegen Islamitische Staat (of zo beschouwd worden) en/of individuen die samenwerken met de Iraakse of Koerdische veiligheidstroepen, worden ook geïsoleerd⁵⁹.
- 3) Vrouwen, adolescenten en jonge jongens worden blootgesteld aan ernstig seksueel geweld door de troepen van Islamitische Staat⁶⁰.
- 4) De Iraakse veiligheidstroepen en geassocieerde troepen begaan ook oorlogsmisdaden en mensenrechtenschendingen: vergeldingen tegen soennitische gevangenen en soennitische burgers of gebruik van zwaar geschut waardoor burgers op willekeurige manier gedood worden⁶¹.

⁵⁵UNHCR, UNHCR *Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>.

⁵⁶ Voy. le compte-rendu de la réunion de contact du CBAR du 20 oktober 2015, point 42, p. 11.

⁵⁷ A ce sujet, nous vous conseillons vivement de consulter les sites suivants afin d'y récolter les informations les plus à jour possible et en lien avec les groupes cibles en Irak :

<http://www.refworld.org/>

<http://www.unhcr.org/pages/49e486426.html>

<https://www.hrw.org/fr/middle-east/n-africa/iraq>

<https://www.amnesty.org/fr/countries/middle-east-and-north-africa/iraq/>

⁵⁸UNHCR, UNHCR *Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014, point 3:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>.

⁵⁹UNHCR, UNHCR *Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014, point 5:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>.

⁶⁰UNHCR, UNHCR *Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014, point 6:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>.

⁶¹UNHCR, UNHCR *Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014, point 8:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>.

- 5) De soennieten zijn in bepaalde gebieden het slachtoffer van nieuw sektarisch geweld⁶².
- 6) Kinderen worden zwaar getroffen door het geweld. Bovendien lopen ze het risico om gedwongen gerekruteerd te worden door gewapende groeperingen van alle partijen van het conflict. Islamitische Staat gebruikt kinderen ook als kamikazes⁶³.

Onderdeel 2. Beleid rond de behandeling van asielaanvragen van personen met de Iraakse nationaliteit door de Belgische asielinstanties en in het bijzonder door het CGVS

§1. Situatie in Irak

Het CGVS publiceert op haar website haar beleid rond de behandeling van de herkomstlanden om de asielaanvragen te onderzoeken. De laatst gepubliceerde nota over Irak dateert van 26 oktober 2015⁶⁴. Dit document is erg beknopt.

Het CGVS houdt rekening met de situatie die heerst in Irak en met de persoonlijke en bijzondere situatie van de asielzoeker. Het CGVS verwacht van de asielzoeker dat hij op voldoende duidelijke wijze zijn vrees voor vervolging of het ernstig risico in geval van terugkeer naar zijn land van herkomst aantoont. Wat dit betreft volstaat het niet dat de asielzoeker enkel verwijst naar de algemene situatie in zijn land, hij moet ook tastbare en persoonlijke elementen aanhalen⁶⁵.

De beleidsnota over de behandeling van Irak maakt melding van de verslechterde situatie in het land sinds de lente van 2013 door een stijging van het geweld en de toename van terrorisme. Deze situatie heeft een rechtstreekse invloed op de veiligheid en de mensenrechten. Volgens het CGVS heerst er in Irak een dodelijk gewapend conflict dat vele burgerslachtoffers maakt en dat verergerd is in 2014 met de opkomst van Islamitische Staat. Burgers worden gevisieerd wegens hun ras, religie of politieke overtuigingen. Het CGVS is nochtans van oordeel dat de veiligheidssituatie, de mate van geweld en de mensenrechtenschendingen sterk verschillen van regio tot regio⁶⁶.

§2. Risicogroepen

Het CGVS erkent dus dat er in Irak een aantal risicogroepen bestaan. De beleidsnota van het CGVS benadrukt het feit dat de asielzoeker zijn lidmaatschap tot een risicogroep moet aantonen en dat hij bovendien individuele vervolgingselementen moet aanbrengen. In bepaalde gevallen kan het CGVS het loutere toebehoren tot een

⁶²UNHCR, UNHCR *Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014, point 9:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>.

⁶³UNHCR, UNHCR *Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014, point 10:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>.

⁶⁴ Vous trouverez cette note à l'adresse suivante :

http://www.cgra.be/sites/default/files/beleidsnotas/dir_website_countryinfo_iraq_notepolitiquetraitemnt_20151026_4.pdf.

⁶⁵ Voir la « Note de politique de traitement : Irak » du 26 oktober 2015 du CGRA, p. 1.

⁶⁶ Voir la « Note de politique de traitement : Irak » du 26 oktober 2015 du CGRA, p. 1.

risicogroep voldoende achten om het risico op vervolging aan te tonen. Het is ook mogelijk dat de situatie van een risicogroep van de ene regio ten opzichte van de andere varieert. In dat geval moet men dus rekening houden met de regio van herkomst. Het CGVS maakt ten slotte slechts in uitzonderlijke gevallen gebruik van het intern vluchtalternatief⁶⁷.

Er moet nog vermeld worden dat de vorige beleidsnota over Irak van het CGVS van 3 september 2015 de risicogroepen in Irak opsomde. Dit document is momenteel niet meer beschikbaar op de website van het CGVS maar we vinden het belangrijk om hier de niet-exhaustieve lijst van de risicogroepen in Irak uit die nota weer te geven⁶⁸. Het gaat om:

- 1) Etnische en religieuze minderheden⁶⁹, meer bepaald christenen⁷⁰, yezidi's ⁷¹, baha'i, joden, assyriërs, Armeniërs, Turkmenen, Palestijnen, shabakken;
- 2) Personen die hoge of leidinggevende functies hebben uitgeoefend ten tijde van het regime van Saddam Hoessein;
- 3) Personen die gelinkt zijn aan de buitenlandse aanwezigheid in het land;
- 4) (Ex-)militairen⁷²;
- 5) Politieagenten⁷³;
- 6) Leden of sympathisanten van een politieke partij;
- 7) Alleenstaande vrouwen;
- 8) Personen die eerwraak vrezen;
- 9) Personen die activiteiten uitoefenen die onverenigbaar zijn met de religieuze opvattingen van extremistische groepen;
- 10) Journalisten en andere personen die in de media werken;
- 11) Mensenrechtenverdedigers;
- 12) Medewerkers van NGO's;
- 13) Personen die het risico lopen op vervolging wegens hun seksuele geaardheid.

⁶⁷ Voir la « Note de politique de traitement : Irak » du 26 oktober 2015 du CGRA, p. 2.

⁶⁸ Voy., pour un profil particulier n'entrant pas dans une catégorie de la liste non-exhaustive des groupes à risque, une décision du CCE qui reconnaît le statut de réfugié à un irakien en raison de ses opinions politiques (manifestant musicien connu internationalement): CCE, arrêt n°147 884 du 16 juin 2015, <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A147884.AN.pdf>.

⁶⁹ Voy. cependant : CCE, arrêt à trois juges n° 162 162 du 16 februari 2016, à propos d'un ressortissant de Bagdad d'obédience sunnite, <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A162162.AN.pdf> : « 5.6.4. *En l'espèce, si des sources fiables, citées par les deux parties, font état d'une situation générale qui reste difficile, voire préoccupante, pour les personnes musulmanes d'obédience sunnite à Bagdad, il ne ressort ni de ces sources, ni des arguments développés par la partie requérante, ni des éléments versés au dossier administratif et au dossier de la procédure, que cette situation générale est telle que toute personne musulmane d'obédience sunnite à Bagdad peut valablement se prévaloir de raisons de craindre d'être persécutée du seul fait de cette appartenance religieuse* ».

⁷⁰ Voy. une décision du CCE reconnaissant le statut de réfugié à une personne de confession chrétienne chaldéenne : CCE, arrêt n° 94 534 du 3 janvier 2013 : <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A94534.AN.pdf>.

⁷¹ Voy. une décision du CCE reconnaissant le statut de réfugié à une personne yézidi: CCE, arrêt n° 138 642, du 16 februari 2015 : <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A138642.AN.pdf>.

⁷² Voy. une décision du CCE reconnaissant le statut de réfugié à une personne ayant fait partie des Iraqi Special Operation Forces : CCE, arrêt n° 128 506 du 2 september 2014 : <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A128506.AN.pdf>; Voy. une décision du CCE ne reconnaissant aucun statut à une personne ayant fait partie de l'armée irakienne, ayant déserté: CCE, arrêt n° 159 037 du 18 décembre 2015 : <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A159037.AN.pdf>.

⁷³ Voy. une décision du CCE reconnaissant le statut de réfugié à une personne ayant travaillé pour la police et les services de renseignements irakiens : CCE, arrêt n°115 692 du 13 décembre 2013 : <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A115692.AN.pdf>.

§3. Uitsluiting van de vluchtelingenstatus

Bepaalde personen die de voorwaarden om erkend te worden als vluchteling vervullen kunnen toch worden uitgesloten van het vluchtelingenstatuut. De uitsluitingsclausules zijn opgenomen in de Conventie van Genève en in de Belgische wet (artikel 1, D, E en F van de Conventie van Genève van 1951 en artikel 55/2 van de Vreemdelingenwet)⁷⁴.

Personen die verdacht worden van “*een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid*”, “*handelingen welke in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de Verenigde Naties*” of “*een ernstig, niet-politiek misdrijf*”, worden uitgesloten van het vluchtelingenstatuut (art. 1, F van de Conventie van Genève van 1951). En dit ongeacht of ze de initiatiefnemer waren en of ze eraan hebben deelgenomen op welke manier dan ook.

Het CGVS herinnert er ons in de voorgaande beleidsnota over de behandeling van Irak (van 3 september 2015 en die niet meer beschikbaar is op de website van het CGVS) aan dat het steeds onderzoekt of de Iraakse asielzoeker in het verleden gelinkt was aan het regime van Saddam Hoessein, of hij lid was van Iraakse veiligheidstroepen, of van een militia zoals Islamitische Staat, of nog of hij niet onder de toepassing van artikel 1. F van de Conventie van Genève valt.

De persoon zal in elk geval van de internationale bescherming uitgesloten worden indien er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat hij rechtstreeks heeft deelgenomen aan oorlogsmisdaden of zulke misdaden heeft bevolen en er dus verantwoordelijk voor kan worden gesteld⁷⁵.

Het kan nuttig zijn om wat de uitsluitingsclausule betreft die toegepast wordt op Irakezen, te verwijzen naar de *Eligibility Guidelines* van UNHCR waarvan boven reeds sprake. Hoewel bepaalde profielen inderdaad de aandacht van de asielinstanties kunnen doen vestigen op een mogelijke uitsluiting vanuit het oogpunt van artikel 1. F van de Conventie, wegens een context met ernstige schendingen van het internationaal humanitair recht tijdens verscheidene conflicten, benadrukt UNHCR dat de uitsluiting van het vluchtelingenstatuut ernstige gevolgen heeft en het dus slechts kan voortvloeien uit een volledig onderzoek dat rekening houdt met de specifieke omstandigheden van het individuele geval⁷⁶.

⁷⁴ Sur la notion d'exclusion, voy. VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN, CIRÉ et CBAR, *60 ans de la Convention de Genève. Analyse de la pratique belge et du contexte international et européen*, juin 2012, p. 46 à 54 : disponible sur <http://www.cire.be/thematiques/asile-et-protection/60-ans-de-la-convention-de-geneve-analyse-de-la-pratique-belge-et-du-contexte-international-et-europeen>.

⁷⁵ Voir la « Note de politique de traitement : Irak » du 26 oktober 2015 du CGRA, p. 2.

⁷⁶ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq*, May 31, 2012, <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>, pp. 56 et suivantes.

III. SUBSIDIAIRE BESCHERMING EN VEILIGHEIDSSITUATIE IN IRAK

Onderdeel 1. Statuut van subsidiaire bescherming^{77 78}

§1. Ontstaan van subsidiaire bescherming

Het statuut van de subsidiaire bescherming werd ontwikkeld door het Europees recht en is verplicht gemaakt door de Kwalificatierichtlijn⁷⁹.

Zoals de naam aanduidt, is deze bescherming subsidiair ten aanzien van diegene die verleend wordt door het Verdrag van Genève. Dit betekent dat het pas in overweging kan worden genomen wanneer vaststaat dat de vreemdeling niet kan genieten van het vluchtelingenstatuut. De twee statuten worden achtereenvolgens op basis van eenzelfde aanvraag onderzocht, zelfs wanneer de verzoeker het voordeel van de subsidiaire bescherming niet heeft ingeroepen. Indien de aanvrager van mening is dat hij de voorwaarden vervult om het vluchtelingenstatuut te verkrijgen, kan er een beroep ingediend worden tegen de subsidiaire bescherming met als risico dat de RvV geen van beide statuten toekent.

Conform artikel 2 (f) van de (herschikte) Kwalificatierichtlijn, kan de persoon die niet als vluchteling beschouwd wordt, maar ten aanzien van wie er ernstige en bewezen redenen bestaan dat indien hij naar zijn land van herkomst zou teruggestuurd worden, hij het risico loopt om ernstige schade te ondergaan en zich niet kan beroepen op de bescherming van zijn land.

Eén van de grootste verschillen in vergelijking met het vluchtelingenstatuut is dus dat het risico op schade niet gelinkt moet zijn aan een persoonlijke reden om van de subsidiaire bescherming te kunnen genieten. De ernstige schade wordt gedefinieerd door artikel 15 van de Kwalificatierichtlijn dat bepaalt dat:

« *Ernstige schade bestaat uit:*

a. de doodstraf of executie, of

b. foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing van een verzoeker in zijn land van herkomst, of

c. ernstige en individuele bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het kader van een internationaal of binnenlands gewapend conflict »

⁷⁷ Cette onderdeel relative à la définition de protection subsidiaire a été pour partie rédigée par le CIRÉ et a été principalement inspirée des textes suivants : CIRÉ, *Guide pratique de la procédure d'asile en Belgique*, décembre 2014, p. 7, <http://www.cire.be/publications/etudes/nouvelle-edition-du-guide-de-la-procedure-d-asile-en-belgique> et VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN, CIRÉ et CBAR, *60 ans de la Convention de Genève. Analyse de la pratique belge et du contexte international et européen*, juin 2012, p.57 à 62 : disponible sur <http://www.cire.be/thematiques/asile-et-protection/60-ans-de-la-convention-de-geneve-analyse-de-la-pratique-belge-et-du-contexte-international-et-europeen>.

⁷⁸ Pour une analyse plus complète, nous renvoyons à l'étude réalisée par le CBAR, *Pourquoi la plupart des Syriens sont-ils réfugiés ?*, novembre 2014, p. 11 et suivantes :

http://www.cbar-bchv.be/Portals/o/Information%20juridique/Asile/Analyses/Etude_Syrie_CBAR_FR_LR.pdf.

⁷⁹ Notamment articles 2 et 15 de la Directive 2004/83/CE du Conseil du 29 avril 2004 et Directive 2011/95/UE du Parlement européen du Conseil du 13 décembre 2011 (refonte).

§2. Subsidiare bescherming in het Belgisch recht

Artikel 48/4 van de wet van 15/12/1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen⁸⁰ bepaalt dat: “*De subsidiaire beschermingsstatus wordt toegekend aan de vreemdeling, die niet voor de vluchtelingenstatus in aanmerking komt en ten aanzien van wie er zwaarwegende gronden bestaan om aan te nemen dat, wanneer hij naar zijn land van herkomst, terugkeert, een reëel risico zou lopen op ernstige schade en die zich niet onder de bescherming van dat land kan of, wegens dat risico, wil stellen.*”

In het Belgisch recht bestaat ernstige schade uit:

- a. doodstraf of executie; of
- b. foltering of onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing van een verzoeker in zijn land van herkomst; of
- c. ernstige bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het geval van een internationaal of binnenlands gewapend conflict.

De Belgische wetgever heeft de tekst van de Kwalificatierichtlijn dus niet letterlijk overgenomen. Er werd een belangrijke nuance toegevoegd bij de omzetting van artikel 15 (c) van de Richtlijn aangezien de vereiste om onderworpen te zijn aan een “individuele bedreiging” in geval van willekeurig geweld niet werd overgenomen⁸¹.

§3. Ontwikkeling van het artikel 48/4, §2, c) van de Vreemdelingenwet: ernstige bedreiging van het leven of de persoon van een burger als gevolg van willekeurig geweld in het geval van een internationaal of binnenlands gewapend conflict⁸²

Volgens het rapport *Safe at last?* van UNHCR dient punt c) van artikel 48/4, §2 in de meerderheid van de gevallen als grondslag om tot de toekenning van de subsidiaire bescherming in de Belgische praktijk over te gaan⁸³.

Aangezien noch de Vreemdelingenwet, noch de Europese richtlijnen 2004/83/EC van 29 april 2004 en 2011/95/EU van 13 december 2011 het begrip willekeurig geweld definiëren, moet men zich wenden tot de rechtspraak en de voorbereidende werken.

⁸⁰ Loi du 15/12/1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, M.B. 31/12/1980.

⁸¹Voy. CIRÉ, *Guide pratique de la procédure d'asile en Belgique*, décembre 2014, p.7, <http://www.cire.be/publications/etudes/nouvelle-edition-du-guide-de-la-procedure-d-asile-en-belgique> et VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN, CIRÉ et CBAR, *60 ans de la Convention de Genève. Analyse de la pratique belge et du contexte international et européen*, juin 2012, pp. 57 à 62: disponible sur <http://www.cire.be/thematiques/asile-et-protection/60-ans-de-la-convention-de-geneve-analyse-de-la-pratique-belge-et-du-contexte-international-et-europeen>.

⁸² Pour un examen précis et complet, voy. T. WIBAULT, *Reconnaître la persécution, Entre convergences et divergences des instruments de protection*, in *Droit de l'immigration et de la nationalité : fondamentaux et actualités*, dir. Patrick Wautélet et Fleur Collienne, CUP, Larcier, september 2014 ; pp. 53-162 et plus particulièrement les pages 115 et suivantes.

⁸³ UNHCR, *Safe at Last? Law and Practice in Selected EU Member States with Respect to Asylum seekers Fleeing indiscriminate Violence*, 27 juillet 2011, p. 24: <http://www.unhcr.org/4e2d7fo29.html>. Ce rapport est particulièrement intéressant pour le sujet qui nous occupe et nous y renvoyons vivement.

Het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ), definieert in het arrest *Elgafaji* van 17 februari 2009 willekeurig geweld als een situatie van geweld dat een zodanig hoog niveau bereikt waardoor er ernstige en bewezen redenen bestaan om aan te nemen dat een burger die teruggestuurd wordt naar zijn land, wegens zijn loutere aanwezigheid op het territorium een reëel risico loopt om ernstige bedreigingen tegen zijn leven of persoon te ondergaan⁸⁴. Bovendien is het bestaan van ernstige en individuele bedreigingen tegen het leven of de persoon van een aanvrager van subsidiaire bescherming niet ondergeschikt aan de voorwaarde van het bewijs dat hij specifiek geïsoleerd wordt wegens elementen die eigen zijn aan zijn persoonlijke situatie.

Het Hof voegt bovendien toe dat hoe beter de aanvrager in staat is om aan te tonen dat hij specifiek geraakt wordt wegens zijn persoonlijke situatie, hoe minder hoog de vereiste mate van willekeurig geweld zal zijn opdat hij kan genieten van de subsidiaire bescherming⁸⁵ ⁸⁶.

Het HvJ heeft in 2014 het arrest *Diakité*⁸⁷ aangenomen en aan deze definitie toegevoegd dat « (...) voor de vaststelling dat er een gewapend conflict bestaat, [mag] niet worden vereist dat de betrokken strijdkrachten een bepaald organisatieniveau hebben of dat het conflict een bijzondere duur heeft ».

We willen hier ook verwijzen naar de voorbereidende werken⁸⁸ voorafgaand aan de toevoeging van de subsidiaire bescherming in het Belgisch recht die het mogelijk hebben gemaakt voor de RvV om volgende rechtspraak te vellen⁸⁹: « *La violence aveugle peut être définie comme une violence indiscriminée qui fait courir aux civils un risque réel pour leur vie ou leur personne alors même qu'il ne serait pas établi qu'ils auraient à craindre d'être persécutés pour un des motifs de la Convention de Genève. A la lecture de l'exposé des motifs de la loi, il convient donc de considérer que tel est le cas lorsque, dans une situation de conflit armé, sont constatées une violence endémique ou des violations systématiques ou généralisées des droits de l'homme* ».

§4. Uitsluiting van de subsidiaire bescherming

Net zoals voor het vluchtelingenstatuut, kunnen sommige personen uitgesloten worden van deze aanvullende vorm van bescherming, hoewel ze voldoen aan de voorwaarden om de subsidiaire bescherming toegekend te krijgen. De

⁸⁴CJUE, Arrêt *Elgafaji* du 17 februari 2009, C-465/07, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76788&pageIndex=0&doclang=fr&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=933915>, §43.

⁸⁵CJUE, Arrêt *Elgafaji* du 17 februari 2009, C-465/07, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76788&pageIndex=0&doclang=fr&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=933915>, § 39.

⁸⁶ Ce même arrêt (§28) précise encore que l'article 15 c) de la directive 2004/83/CE (protection subsidiaire en raison d'une violence aveugle en cas de conflit armé) doit faire l'objet d'une interprétation autonome pour autant qu'elle ne soit pas contraire aux droits fondamentaux et notamment à la jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (ci-après Cour E.D.H.) relative à l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme (article prohibant la torture et les traitements inhumains et dégradants).

⁸⁷CJUE, arrêt *Diakité* du 30 janvier 2014, C-285/12, <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30d5fa7cef451a93455bbac88e612c73b284.e34KaxiLc3qMb40RchoSaxuSbNro?text=&docid=147061&pageIndex=0&doclang=fr&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=933199>, § 34.

⁸⁸ Doc. Parl., Chambre, sess.ord.2005-2006, n° 2478/1, pp. 86-87 ; 91.

⁸⁹ CCE, arrêt n° 71 738 du 12 décembre 2011, <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A71738.AN.pdf>.

uitsluitingsclausules zijn opgenomen in de Kwalificatierichtlijn en de Belgische wet⁹⁰.

Indien er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat een persoon “*een misdrijf tegen de vrede, een oorlogsmisdrijf of een misdrijf tegen de menselijkheid*” heeft gepleegd, “*zich schuldig heeft gemaakt aan handelingen welke in strijd zijn met de doelstellingen en beginselen van de VN*”, “*een ernstig misdrijf heeft gepleegd*” of “*een gevaar voor de samenleving of voor de nationale veiligheid vormt*”, kan deze persoon uitgesloten worden van het subsidiaire beschermingsstatuut.

Ook personen die één of meerdere strafbare feiten plegen die niet specifiek onder de uitsluitingsclausules vallen, die bestraft worden met een gevangenisstraf indien deze feiten in België zouden gepleegd zijn en die hun land van herkomst hebben verlaten met als enige doel om te ontsnappen aan de straf die het gevolg is van zulke strafbare feiten, kunnen uitgesloten worden van het subsidiaire beschermingsstatuut.

De uitsluitingsclausules zijn ook van toepassing op personen die bewust hebben ingestemd met of deelgenomen aan deze misdrijven of feiten.

Het CGVS herinnert ons bovendien in de vorige beleidsnota over Irak (van 3 september 2015 en die nu niet meer beschikbaar is op de website van het CGVS) aan het feit dat het altijd onderzoekt of de Iraakse asielzoeker in het verleden gelinkt was aan het regime van Saddam Hoessein, of hij lid was van een militie zoals Islamitische Staat of nog of hij niet onder artikel 1F van de Conventie van Genève valt.

De persoon zal in elk geval van internationale bescherming (zowel het vluchtelingenstatuut als de subsidiaire bescherming) uitgesloten worden indien er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat hij rechtstreeks heeft deelgenomen aan misdrijven tegen de menselijkheid of oorlogsmisdrijven of indien hij zulke misdrijven bevolen heeft en hij er dus verantwoordelijk voor kan worden gehouden⁹¹.

Met betrekking tot de uitsluiting kan het ook nuttig zijn om de *Eligibility Guidelines* van UNHCR te raadplegen die in het deel over de uitsluiting van het vluchtelingenstatuut al aangehaald werden⁹².

Onderdeel 2. Beleid rond de behandeling van asielaanvragen van personen met de Iraakse nationaliteit vanuit een veiligheidsstandpunt

Het CGVS publiceert op de website op sporadische wijze⁹³ bepaalde beleidsnota's met betrekking tot de herkomstlanden voor het onderzoek van de asielaanvragen. De laatste nota die gepubliceerd werd over Irak, dateert van 26 oktober 2015⁹⁴. Dit document is erg beknopt.

⁹⁰ Article 17 de la Directive Qualification 2011/95/UE (refonte) et article 55/4 de la loi du 15/12/1980.

⁹¹ Voir la « Note de politique de traitement : Irak » du 26 oktober 2015 du CGRA, p. 2.

⁹² UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq (HCR/EG/IRQ/12/03)*, May 31, 2012, <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>, pp. 56 et suivantes.

⁹³ Nous ne pouvons que regretter que le CGRA ne publie pas systématiquement ses politiques de traitement et que l'ensemble des COI ne soit pas disponible sur son site web.

⁹⁴ Vous trouverez cette note à l'adresse URL suivante :

http://www.cgra.be/sites/default/files/beleidsnotas/dir_website_countrvinfo_iraq_notepolitiquetraitemnt_20151026_4.pdf.

Het CGVS haalt hierin aan dat Irak een dodelijk binnenlands gewapend conflict kent, voornamelijk sinds juni 2014 toen Islamitische Staat een deel van het grondgebied heeft bezet. Burgers worden gevisieerd wegens etnische, religieuze of politieke redenen. Het conflict is erg volatiel, het geweld varieert van de ene regio ten opzichte van de andere.

Wat gebeurt er indien het vluchtelingenstatuut niet toegekend wordt aan een Iraakse asielzoeker? Het CGVS onderzoekt of de persoon de subsidiaire bescherming kan krijgen. Aangezien de veiligheidssituatie in Irak erg verschilt van regio tot regio, houdt het CGVS zowel rekening met de algemene situatie van het land als die van de regio van herkomst van de persoon.

Hoewel de beleidsnota van 26 oktober 2015 niets meer zegt, preciseert die van 3 september 2015 (die niet meer beschikbaar is op de website) welke regio's een uitzonderlijke situatie in de zin van artikel 48/4, §2, c) van de Vreemdelingenwet kennen⁹⁵:

- De centrale provincies Ninive, Salah al-Din, Diyala, Anbar en Kirkoek;
- De zuidelijke provincie Babil.

De regio's die *a contrario* geen uitzonderlijke situatie kennen volgens het CGVS zijn de volgende:

- De 4 noordelijke provincies Dohouk, Erbil, Suleymaniyah en Halabja;
- De zuidelijke provincies Nadjaf, Kerbala, Bassora, Wassit, Qadisiya, Thi-Qar, Missan en al-Muthanna.

De nota van september 2015 voegde hieraan toe dat voor personen afkomstig van Bagdad en de omliggende districten, het CGVS onderzoekt of deze personen al dan niet in aanmerking komen voor subsidiaire bescherming en dat hun dossier geblokkeerd was. Intussen is deze blokkering opgeheven.

Het CGVS heeft in de beleidsnota van 26 oktober 2015 geen provincies meer opgenoemd waarvan het denkt dat ze een uitzonderlijke situatie in de zin van artikel 48/4, §2, c) van de Vreemdelingenwet kennen. Het huidige beleid van het CGVS bestaat nu uit de weigering van de subsidiaire bescherming aan asielzoekers afkomstig van de regio van Bagdad. Er wordt niet in twijfel getrokken dat geweld in de vorm van aanslagen, bruutheid, ontvoeringen en moorden er elke maand honderden doden en gewonden veroorzaken. Toch kent de Iraakse hoofdstad geen uitzonderlijke situatie waar het willekeurig geweld er zodanig is dat er ernstige redenen zijn om aan te nemen dat er door het loutere aanwezig zijn op het Iraakse grondgebied, een reëel risico bestaat om blootgesteld te worden aan een ernstige bedreiging van het leven of de persoon. We merken op dat de RvV de redenering van het CGVS bijna helemaal heeft overgenomen in de gevelde arresten⁹⁶. Intussen

⁹⁵ L'article 48/4, §2, c) de la loi du 15 décembre 1980 dispose que « *Sont considérées comme atteintes graves : c) les menaces graves contre la vie ou la personne d'un civil en raison d'une violence aveugle en cas de conflit armé interne ou international* ».

⁹⁶ CCE, *Situation sécuritaire Bagdad*, 4 décembre 2015, <http://www.rvv-cc.e.be/fr/actua/situation-securitaire-bagdad>; dans cette publication, le CCE tend à renforcer sa position en mentionnant que le Upper Tribunal du Royaume-Uni ne considère pas non plus que la situation à Bagdad justifie l'octroi de la protection subsidiaire. Est également fait référence à un arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme (qui n'a pas encore force de chose

hebben twee recente arresten van de RvV nr. 165 615 en 165 616 van 12 april 2016 beslissingen van het CGVS vernietigd onder andere wegens het ontbreken van een actualisatie van de veiligheidssituatie in Bagdad. Cedoca heeft de COI Focus Bagdad geactualiseerd op 31 maart 2016.

Wat de evaluatie van de actuele veiligheidssituatie in Irak betreft, verwijzen we naar de bijlage bij dit Vluchtschrift over de verschillende betrouwbare beschikbare bronnen.

Onderdeel 3. Evaluatie van de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 en van 31 maart 2016

De COI Focus Bagdad, die respectievelijk dateren van 6 oktober 2015 en 31 maart 2016, zijn onderzoeksdocumenten van Cedoca⁹⁷ waarop het CGVS zich op dit moment baseert om de veiligheidssituatie in Irak te evalueren om een uitspraak te kunnen doen over de asielaanvragen van Irakezen afkomstig van deze regio. Ze zijn vandaag (begin mei 2016) nog steeds niet online raadpleegbaar, wat we uiteraard betreuren.

§1. Belangrijke principes bij het opstellen van een COI en de naleving ervan in de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 en van 31 maart 2016

Omwille van het belang van een COI in het onderzoek van een asielaanvraag moeten meerdere kwaliteitscriteria nageleefd worden bij de keuze van de bronnen en het gebruik van de verkregen informatie.

De principes bestaan uit⁹⁸: betrouwbaarheid en objectiviteit van de bronnen, traceerbaarheid en transparantie van de bronnen en de verkregen informatie, een nauwkeurig onderzoek van de beschermingsmogelijkheid door de nationale autoriteiten, actuele informatie en diverse bronnen. Er is geen hiërarchie: alle kwaliteitscriteria staan op gelijke voet.

jugée) qui a jugé qu'un retour à Bagdad n'engendrerait pas une violation de l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme (l'article 3 prohibant de manière absolue la torture et les traitements inhumains et dégradants). Voy. aussi l'arrêt à 3 juges du CCE refusant d'octroyer la protection subsidiaire pour un ressortissant de Bagdad : CCE, arrêt n° 162 162 du 16 februari 2016, <http://www.rvv-cce.be/sites/default/files/arr/A162162.AN.pdf>, particulièrement les points 6.3.4 à 6.4.

⁹⁷ Le Cedoca est le service de recherche du CGRA. Il rassemble et analyse les informations sur les pays d'origine des demandeurs d'asile. Les chercheurs proposent ces informations ou Country of Origin Information (COI) sous la forme de rapports aux collaborateurs qui traitent les demandes d'asile (source : <http://www.cgra.be/fr/infos-pays/cedoca>).

⁹⁸ Les principes sont tirés des documents suivants dont nous recommandons vivement la lecture: EUROPEAN UNION, *Common EU Guidelines for processing Country of Origin Information (COI)*, ARGO project JLS/2005/ARGO/GC/03, April 2008, <http://www.refworld.org/docid/48493f72.html>; EASO, *Méthodologie du Bureau d'appui relative aux rapports d'information sur le(s) pays d'origine*, juillet 2012, <https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/EASO%20COI%20Report%20Methodology%20FR.pdf>; CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015, http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlaredactiondesproduitscoi_update_20150601_0.pdf; CBAR-BCHV, « *La crainte est-elle fondée ?* » : *Utilisation et application de l'information sur les pays dans la procédure d'asile. Analyse de l'application en Belgique des principes et règles européennes par rapport aux Informations sur les pays d'origine*, juin 2011, <http://www.refworld.org/pdfid/50865dde2.pdf>.

Met betrekking tot de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 en 31 maart 2016:

De volgende criteria moeten met bijzondere aandacht onderzocht worden:

- Transparantie en traceerbaarheid van de bronnen en informatie;
- Betrouwbaarheid en objectiviteit van de bronnen en informatie;
- Diverse bronnen;
- Actuele informatie.

Volgens ons werden deze principes in de redactie van COI niet voldoende nageleefd door Cedoca.

A. Transparantie en traceerbaarheid van bronnen en informatie

Het is belangrijk om de bronnen die aan de basis liggen van de informatie in de COI uitdrukkelijk te vermelden⁹⁹. De principes van gelijkheid van wapens en tegenspraak houden in dat elke partij in staat moet zijn om de informatie die aangebracht wordt door de tegenpartij na te gaan. Indien een bron bevooroordeeld is, moet dit aangegeven worden^{100 101 102}.

Daarom moeten de gegevens van de bronnen die Cedoca gecontacteerd heeft om de situatie in het herkomstland te evalueren en om de verklaringen van de asielzoeker te controleren, vermeld worden.

Hoewel de gegevens van de gecontacteerde personen normaal gezien vermeld moeten worden in de COI, is het niet uitgesloten dat er anonieme bronnen gebruikt worden. Dit is onder meer het geval indien de persoon of de organisatie zich ter plaatse bevindt en hun veiligheid op het spel gezet wordt indien hun gegevens openbaar gemaakt worden. In dat geval is het beter dat de onderzoeker de redenen van de anonimiteit aanhaalt en dat in de mate van het mogelijke de activiteiten van de persoon of de organisatie wordt beschreven¹⁰³.

a) *Anonieme bronnen wegens vertrouwelijkheid*

Wat hier in het bijzonder onze aandacht trekt, zijn de « rechtstreekse contacten » per telefoon of op elektronische wijze, die door Cedoca gelegd werden om informatie te verkrijgen over de veiligheidsomstandigheden in Bagdad.

⁹⁹CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015, http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlareddactiondesproduitscoi_update_20150601_0.pdf, p. 12.

¹⁰⁰CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015, http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlareddactiondesproduitscoi_update_20150601_0.pdf, pp. 13 et 14.

¹⁰¹ Certaines sources qui sont en général objectives peuvent être partiales sur certains sujets. C'est la raison pour laquelle le Cedoca insiste sur la vérification de toutes les informations obtenues, peu importe la source : CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015, http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlareddactiondesproduitscoi_update_20150601_0.pdf, p. 15.

¹⁰² Voir notre raisonnement à la partie III, onderdeel 3, §1, point B, quant à la potentielle partialité de la source *Iraq Body Count* utilisée par le Cedoca lors de la rédaction des COI Focus Bagdad.

¹⁰³CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015, http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlareddactiondesproduitscoi_update_20150601_0.pdf, p. 26.

- i. Vereisten van het artikel 26 van het koninklijk besluit van 11 juli 2003¹⁰⁴ en ernstige onregelmatigheid in geval van niet-naleving ervan

Artikel 26 van het koninklijk besluit van 11 juli 2003 machtigt het CGVS om elektronisch of per mail contacten te leggen om een beslissing te kunnen nemen voor zover er bepaalde verplichte vermeldingen aangeduid worden in de bronverwijzing. Het administratief dossier moet namelijk de redenen preciseren waarom een persoon of een instelling gecontacteerd werd en waarom men redelijkerwijs kan aannemen dat deze bron betrouwbaar is¹⁰⁵.

Bovendien moet, wat de telefonische contacten betreft, « *de informatie die via de telefoon werd verkregen, [...] schriftelijk worden samengevat. Deze samenvatting dient de naam van de persoon die per telefoon werd gecontacteerd, te vermelden, een korte beschrijving van zijn activiteiten of van zijn functie te geven, zijn telefoonnummer, en datum waarop het telefoongesprek heeft plaatsgehad vermelden alsook een kort overzicht van de vragen die tijdens het telefoongesprek werden gesteld en de antwoorden die door de gecontacteerde persoon werden gegeven.* »¹⁰⁶

De Raad van State heeft in een arrest van 4 december 2015 geoordeeld dat hoewel er vereisten verwacht worden voor de informatie die via de telefoon verkregen wordt en dit niet uitdrukkelijk voorzien werd voor datgene dat per telefoon verkregen werd, de garanties met betrekking tot deze laatste vorm van communicatie echter niet minder kunnen zijn op vlak van de eerbiediging van de rechten van de verdediging¹⁰⁷. Dezelfde rechtbank heeft in een arrest van 10 november 2015 eraan herinnerd dat de *ratio legis* van het artikel 26 van het koninklijk besluit van 11 juli 2003 bestaat uit het verzekeren van de naleving van de beginselen van hoor en wederhoor en de rechten van de verdediging. De asielzoeker moet in staat zijn om de gebruikte informatie van het CGVS om de beslissing te rechtvaardigen, na te gaan. De niet-naleving van de cumulatieve vermeldingen voorzien in de tekst van artikel 26 maakt bijgevolg een substantiële onregelmatigheid uit¹⁰⁸.

¹⁰⁴ Arrêté royal du 11 juillet 2003 fixant la procédure devant le Commissariat général aux Réfugiés et aux Apatrides ainsi que son fonctionnement.

¹⁰⁵ CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015, http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlaredactiondesproduitscoi_update_20150601_o.pdf, p. 20.

¹⁰⁶ A.R. du 11 juillet 2003 fixant la procédure devant le Commissariat général aux Réfugiés et aux Apatrides ainsi que son fonctionnement, art. 26.

¹⁰⁷ CE, arrêt n° 233.146 du 4 décembre 2015, <http://www.raadvst-consetat.be/Arrets/233000/100/233146Dep.pdf#xml=http://www.raadvst-consetat.be/apps/dtsearch/getpdf.asp?DocId=29257&Index=c%3a%5csoftware%5cdtsearch%5cindex%5carrets%5ffr%5c&HitCount=2&hits=14+15+%0404120162518>: « Si les mêmes exigences que celles valant pour les informations obtenues par téléphone ne sont pas expressément prévues lorsque les informations sont recueillies par courrier électronique, étant donné les spécificités de ce type de communications qui se présentent sous une forme écrite comportant normalement le nom de l'expéditeur et son adresse électronique, les garanties entourant ce dernier mode de communication ne peuvent néanmoins être moindres, en termes de respect des droits de la défense, que celles prévues pour les informations obtenues par voie téléphonique. Le principe des droits de la défense, qui ne peut être écarté par un texte de valeur réglementaire tel que l'arrêté royal du 11 juillet 2003, impose en effet que les personnes concernées puissent contredire ces éléments de preuve ».

¹⁰⁸ Voy. à cet égard, l'argumentaire du Conseil d'Etat dans son arrêt 232.858 du 10 novembre 2015, pp.5-6, <http://www.raadvst-consetat.be/Arrets/232000/800/232858Dep.pdf#xml=http://www.raadvst-consetat.be/apps/dtsearch/getpdf.asp?DocId=29096&Index=c%3a%5csoftware%5cdtsearch%5cindex%5carrets%5ffr%5c&HitCount=1&hits=d9b+%04323420161511> : « L'article 26, alinéa 2, de l'arrêté royal du 11 juillet 2003

Er dient te worden vastgesteld dat er meerdere e-mails en telefonische gesprekken aan de basis liggen van cruciale informatie die het Cedoca mogelijk maken om de veiligheidstoestand in Bagdad vast te stellen.

Cedoca weerhoudt er zich van om te vermelden waarom deze personen gecontacteerd werden en waarom men redelijkerwijs kan aannemen dat zij betrouwbaar zijn. Er wordt enkel melding gemaakt van het feit dat de gegevens van de gecontacteerde personen niet meegedeeld worden “om vertrouwelijkheidsredenen”. Er wordt ook regelmatig verwezen naar een “*anonieme gezaghebbende bron die werkt voor een internationale organisatie in Bagdad.*” Men kan ook verwonderd zijn over het niet-bekendmaken van de gegevens van een personeelslid van Fedasil omwille van redenen van vertrouwelijkheid. De vereiste schriftelijke samenvatting na een telefonisch contact ontbreekt: de naam van de contactpersoon en de gegevens werden niet bekend gemaakt waardoor de exacte inhoud van het onderhoud ook vertrouwelijk blijft.

Toch baseert het CGVS zich bijna uitsluitend op de COI Focus Bagdad om haar beslissingen te nemen over de evaluatie van de veiligheidssituatie in Bagdad waardoor de asielzoeker niet in staat is om de informatie die Cedoca per telefoon of elektronische weg heeft verkregen, na te gaan. De voorschriften van artikel 26 lijken uitgehold te zijn wat de essentie en het doel ervan betreft aangezien de gegevens van de gebruikte bronnen die op onrechtstreekse wijze door het CGVS gebruikt worden in haar beslissing en de inhoud van de contacten vertrouwelijk blijven. Daarom zijn wij van oordeel dat de niet-naleving van de verplichte vermeldingen van artikel 26 van het koninklijk besluit in de COI Focus Bagdad een ernstige onregelmatigheid uitmaakt.

Dit is in ieder geval ook de redenering die de RvV gevolgd heeft in arrest nr. 165.616 van 12 april 2016 betreffende de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015: « *Or, si une grande partie du rapport concerné se base sur des données publiques aisément accessibles, le Conseil constate qu'un certain nombre de constats, en particulier ceux concernant l'ampleur réelle du nombre de victimes et l'emprise des milices chiïtes sur la sécurité et le maintien de l'ordre, émanent de divers entretiens téléphoniques et courriels qui ne sont pas annexés audit document. Dès lors, le Conseil considère que la partie défenderesse n'a pas respecté le prescrit de l'article 26 de l'arrêté royal du 11 juillet 2003 précité. En conséquence, les décisions sont entachées d'une*

ne prévoit pas de restrictions au respect du contradictoire et des droits de la défense qui autoriseraient la partie adverse à ne pas faire figurer certaines des mentions cumulatives qui sont prescrites lorsqu'elle obtient des informations par téléphone. En particulier, cette disposition ne l'habilite pas à occulter les coordonnées d'interlocuteurs contactés « pour de légitimes raisons de confidentialité ».

En décidant le contraire, l'arrêt attaqué a méconnu l'article 26, alinéa 2, de l'arrêté royal du 11 juillet 2003.

Le non-respect des indications prévues par cet article constitue une « irrégularité substantielle » au sens de l'article 39/2, §1er, alinéa 2, 2°, de la loi du 15 décembre 1980 précitée. Ne sont dès lors pas pertinents les arguments de la partie adverse qui fait valoir, d'une part, que l'occultation des coordonnées des personnes contactées ne faisait pas obstacle à ce que le requérant entreprenne une démarche « auprès de la XXX des droits de l'homme afin de vérifier l'information concernant le sort réservé aux demandeurs d'asile XXX déboutés de retour au pays », et, d'autre part, que le requérant a pu comprendre la teneur des échanges, intervenus entre la partie adverse et les personnes contactées dont les coordonnées ont été occultées.

Dans cette mesure, le grief est fondé ».

Voy. également l'arrêt du Conseil d'Etat n° 223.434 du 7 mai 2013, <http://www.raadvst-consetat.be/Arrets/223000/400/223434.pdf#xml=http://www.raadvst-consetat.be/apps/dtsearch/getpdf.asp?DocId=23775&Index=c%3a%5csoftware%5cdtsearch%5cindex%5carrets%5ffr%5c&HitCount=2&hits=14+15+&04255420161917>, à propos de la *ratio legis* de l'article 26 de l'AR du 11 juillet 2003.

irrégularité substantielle, qui, en l'espèce, ne saurait être réparée par le Conseil, et doivent être annulées conformément à l'article 39/2, §1er, alinéa 2, 2°, de la loi du 15 décembre 1980 »¹⁰⁹.

- ii. Toepassing van het artikel 26 van het KB van 11 juli 2003 zowel met betrekking tot de asielbeslissingen van het CGVS als tot de algemene rapporten

We wensen hier op te merken dat de drie arresten van de Nederlandstalige kamer van de RvV¹¹⁰ dit argument verwierpen op basis van de niet-naleving van de aanhaling van de anonieme bronnen. Deze uitspraken zijn gebaseerd op een beslissing van de Raad van State van 24 februari 2015 die het verslag aan de Koning met betrekking tot artikel 26 uitlegt en hieruit afleidt dat dit artikel enkel van toepassing is in het kader van het zoeken naar informatie om de feitelijke aspecten die aanwezig zijn in het vluchtverhaal van de vreemdeling te controleren. Dit heeft geen betrekking op de informatie die verzameld wordt bij het opstellen van algemene rapporten¹¹¹, zoals COI. Deze interpretatie is volgens ons onjuist en vloeit voort uit een gedeeltelijke lezing van het verslag aan de Koning waarin staat:

“Zoals wordt bepaald in artikel 3 § 2 van dit besluit wordt binnen het Commissariaat-generaal een interne documentatie en researchdienst opgericht. Die dienst heeft dagelijks talrijke contacten met diverse instanties en organisaties in de landen van herkomst. Deze instanties en organisaties worden dagelijks gecontacteerd om sommige feitelijke aspecten van de asielrelazen te controleren. De communicatiemiddelen hierbij gehanteerd zijn divers (brief, fax, telefoon als e-mail). Gelet op talrijke voordelen van deze moderne communicatiemiddelen wordt hierop door de interne documentatie en researchdienst veelvuldig beroep gedaan.

Deze bepaling voorziet dat wanneer de beslissing op dergelijke elementen wordt gebaseerd, het administratief dossier de redenen moet bepalen waarvoor deze persoon of deze instelling werd gecontacteerd evenals de redenen die toelaten hun

¹⁰⁹ CCE, arrêt n° 165 616 du 12 april 2016, point 5.6. Cet arrêt est disponible sur demande. Le CCE, dans un arrêt n°166 368 du 25 april 2016, a confirmé l'existence d'une telle irrégularité substantielle. Toutefois, elle considère que « dans la mesure où le COI Focus litigieux repose également sur plus de deux cents sources publiques, le Conseil estime que les conclusions qui en sont tirées demeurent valides ». On peut s'étonner de ce raisonnement trop général. Si plus de deux cents sources ont été utilisées aux fins de rédaction des COI Focus Bagdad, un grand nombre se réfèrent à des événements de 2013 et de 2014 et ne renvoient dès lors pas à la situation actuelle. En outre, les informations permettant une évaluation objective actuelle de la situation sécuritaire à Bagdad sont issues majoritairement des contacts directs établis par voie électronique ou téléphonique, contacts dont les coordonnées et compte rendus n'ont pas été annexés aux COI par le Cedoca.

¹¹⁰ CCE, arrêt n° 161 306 du 3 februari 2016, <http://www.rvv-ccc.be/sites/default/files/arr/A161306.AN.pdf>; CCE, arrêt n° 162 138 du 16 februari 2016, <http://www.rvv-ccc.be/sites/default/files/arr/A162138.AN.pdf>; CCE, arrêt n° 162 139 du 16 februari 2016, <http://www.rvv-ccc.be/sites/default/files/arr/A162139.AN.pdf>.

¹¹¹ CE, arrest n° 230.301 van 24 februari 2015, <http://www.raadvst-consetat.be/Arresten/230000/300/230301Dep.pdf#xml=http://www.raadvst-consetat.be/apps/dtsearch/getpdf.asp?DocId=33461&Index=c%3a%5csoftware%5cdtsearch%5cindex%5carrets%5fnl%5c&HitCount=2&hits=14+15+&04154420162518>: Cet arrêt a été cité dans trois arrêts du CCE, chambre néerlandophone à un juge, respectivement n° 161 306 du 3 februari 2016, n°162 139 du 16 februari 2016, n°161 306 et n°162 138 du 16 februari 2016, concernant le COI Focus Bagdad du 6 oktober 2015. Le raisonnement des arrêts du CCE était le suivant : Bien que le COI Focus Bagdad utilise des sources anonymes, il est néanmoins possible de retrouver la région d'où ces sources travaillent. Les informations données renvoient à des e-mails concrets. L'information qui se trouve dans le COI est cohérente avec les autres informations sur l'Irak et les informations avancées par le demandeur. Il n'y a dès lors pas de raison de ne pas prendre en compte les informations issues de sources anonymes. Les informations du COI Focus ont été rassemblées de manière raisonnable et objective, et délivrent par conséquent une image de la situation sécuritaire à Bagdad de manière impartiale.

betrouwbaarheid aan te nemen.

Indien de beslissing gebaseerd wordt op de informatie verkregen bij een telefoongesprek, zal de ambtenaar hiervan een gedetailleerd verslag opmaken teneinde de asielzoeker de mogelijkheid te geven om de juistheid van de verkregen informatie te controleren.

We herinneren er hier aan dat de wet van 29 juli 1991 betreffende de formele motivatie van de administratieve handelingen van toepassing is op de beslissingen van de commissaris-generaal en van zijn adjuncten.”

De beoordeling van de veiligheidssituatie is duidelijk een feitelijk element dat onderzocht wordt tijdens de aanvraag om internationale bescherming. De methode in verband met de informatieverzameling voor het geheel van de dienst documentatie en research (Cedoca) wordt hier belicht, zonder een onderscheid te maken met het eindproduct dat de neiging heeft om deze methode niet in aanmerking te nemen voor de COI. Integendeel, de voorrang van de motiveringsplicht wordt hier herhaald. Zo is artikel 26 van het koninklijk besluit van 2003 ook van toepassing op COI. Het CGVS zelf past deze regel trouwens ook toe, althans in principe, zoals blijkt uit de Stijlgids voor de redactie van COI-producten¹¹².

b) Problemen met betrekking tot de toegankelijkheid van de COI Focus Bagdad

De COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 en 31 maart 2016 zijn op het moment van de redactie (begin mei 2016) niet beschikbaar op de website van het CGVS. Dit verbaast ons aangezien de Stijlgids voor de redactie van COI-producten – opgesteld door het CGVS – voorziet in de publieke verspreiding van COI, behalve bij de vermelding “beperkte verspreiding”¹¹³. De COI Focus Bagdad dragen deze classificatie niet.

De COI wordt naar de advocaten gestuurd wanneer ze vragen naar het administratief dossier van hun cliënt. Voetnoten met verwijzing naar de bron van de informatie die de URL-link vermelden waarop niet geklikt kan worden, vormen een praktisch nadeel.

Op het moment van het opstellen van dit document hadden we enkel de Nederlandstalige versie van de COI Focus Bagdad van 31 maart 2016 ter beschikking. De pagina's van de COI waarnaar we verwijzen in dit Vluchtschrift verwijzen daardoor respectievelijk naar de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 in het Frans en de COI Focus Bagdad van 31 maart 2016 in het Nederlands.

¹¹²CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015,

http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlareddactiondesproduitscoi_update_20150601_0.pdf, p. 26 (dernière phrase).

¹¹³CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015,

http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlareddactiondesproduitscoi_update_20150601_0.pdf, p. 7. < ?

Conclusie: Cedoca heeft het traceerbaarheids- en transparantieprincipe niet nageleefd tijdens de redactie van de COI Focus Bagdad. De rechten van de verdediging werden met de voeten getreden. Deze inbreuk heeft een rechtstreeks gevolg op de naleving van de andere principes, meer bepaald met betrekking tot de objectiviteit en de actualiteit van de bronnen.

B. Betrouwbaarheid en objectiviteit van de bronnen en informatie

De personen die gecontacteerd werden om informatie te verzamelen om een beslissing te kunnen nemen in het kader van een asielaanvraag moeten betrouwbaar en objectief zijn.

Bovendien moet het COI-product neutraal worden opgesteld: de onderzoeker kan zich niet uitspreken over de beoordeling van de feiten of eender welk oordeel over de vastgestelde gebeurtenissen¹¹⁴.

Tijdens ons onderzoek van de COI Focus Bagdad hebben we vastgesteld dat Cedoca naar de bron 'Iraq Body Count' verwijst. Deze bron wordt omschreven als een « *ONG qui recense les morts violentes en Irak depuis février 2003* »¹¹⁵ en zou volgens Cedoca verslag uitbrengen over « *l'information la plus exacte sur le nombre de victimes (...), qui ne publie ses chiffres qu'après avoir analysé en détail tous les incidents rapportés, soit après un délai d'environ un an. Cette organisation publie néanmoins un bilan quotidien provisoire et non vérifié des incidents* »¹¹⁶.

De kwaliteit van de bron 'Iraq Body Count' (IBC) wordt door sommigen in twijfel getrokken. IBC gebruikt namelijk een methode van "passief toezicht". Dit houdt in dat het enkel informatie verzamelt en compileert over gewelddadige moorden op burgers waarover onder andere de media bericht of die te vinden is in rapporten die door mortuaria werden opgemaakt. Aangezien de leden van IBC geen actief onderzoek voeren naar meer individuele gebeurtenissen, is een groot deel van de menselijke slachtoffers niet gekend.

Door het fenomeen "vooringenomen selectie"¹¹⁷, worden sommige gebeurtenissen vaker opgenomen door de media dan andere wegens hun intrinsieke kenmerken¹¹⁸ (bijvoorbeeld een groot aantal sterfgevallen)¹¹⁹. Hoewel een vooringenomen selectie onvermijdelijk is, lijkt het ons niet gepast om bronnen, zoals onder andere IBC, die het aantal slachtoffers in conflicten telt te gebruiken om een antwoord te bieden op de vragen met betrekking tot de kenmerken van een conflict. Sterker nog, na

¹¹⁴CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015, http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlaredactiondesproduitscoi_update_20150601_o.pdf, p. 21.

¹¹⁵CEDOCA, COI Focus Bagdad, 31 maart 2016, p. 10 ; CEDOCA, COI Focus Bagdad, 6 oktober 2015, p. 8.

¹¹⁶CEDOCA, COI Focus Bagdad, 31 maart 2016, p. 16 ; CEDOCA, COI Focus Bagdad, 6 oktober 2015, p. 13.

¹¹⁷ « Selection bias » est la formulation anglaise utilisée par M. Price and P. Ball, que nous avons traduit par les termes « sélection partiële ».

¹¹⁸ M. PRICE and P. BALL, "Selection bias and the statistical patterns of mortality in conflict", *Statistical Journal of the IAOS*, Vol. 31, 2015, <https://hrdag.org/wp-content/uploads/2015/07/IAOS-PriceBall-selection-bias-2015.pdf>, p. 264.

¹¹⁹ M. PRICE and P. BALL, "Selection bias and the statistical patterns of mortality in conflict", *Statistical Journal of the IAOS*, Vol. 31, 2015, <https://hrdag.org/wp-content/uploads/2015/07/IAOS-PriceBall-selection-bias-2015.pdf>, p. 267.

raadpleging van dergelijke cijfers (die de realiteit niet weerspiegelen) blijkt dat het merendeel van de Irakezen die omgekomen zijn in het conflict gedood werden bij grote aanvallen en dat deze gebeurtenissen geconcentreerd zijn in bepaalde regio's van Irak of toegeschreven zijn aan bepaalde actoren¹²⁰.

In een artikel met als titel “*Iraq Body Count: Undercounting Death With Pro-war Cash*” geschreven door Ahmed Nafeez¹²¹ en gepubliceerd op de informatiewebsite Clearing House, worden er nog ernstigere beschuldigingen geuit tegen IBC: de onpartijdigheid en objectiviteit van deze bron wordt in vraag gesteld. A. Nafeez beschuldigt IBC namelijk van het ontvangen van financiering van actoren die belangen hebben in het conflict in Irak – meer bepaald de ministeries van buitenlandse zaken van de Amerikaanse, Zwitserse, Duitse en Noorse overheid. Het Pentagon zou ook gebruik gemaakt hebben van de gegevens van IBC om het Amerikaans beleid op de Iraakse bodem in 2006 te rechtvaardigen¹²².

Het dilemma waarmee we hier geconfronteerd worden, is dat er weinig bronnen informatie verschaffen over het aantal burgerslachtoffers door het conflict dat woedt in Irak: voor zover wij weten probeert enkel UN Assistance Mission for Iraq (hierna UNAMI genoemd), Musings on Iraq (Blog van de Amerikaan J. Wing) en Iraq Body Count deze gigantische en lugubere opdracht te vervullen. Omwille van de transparantie en volledigheid vergelijken we in het vervolg van dit document de cijfers van elk van deze drie bronnen.

Conclusie:

Volgens ons had Cedoca een grondiger onderzoek van Iraq Body Count moeten uitvoeren om de nauwkeurigheid van de aangebrachte informatie na te gaan en om transparant te zijn over de geleverde kritiek. Hoewel er bronnen ontbreken met betrekking tot het aantal burgerslachtoffers, lijkt het legitiem dat Cedoca de cijfers van IBC heeft gebruikt. Een lichte voorkeur is niet uitgesloten. Om redenen van transparantie had dit echter vermeld en in rekening gebracht moeten worden in de COI Focus Bagdad.

C. Diversiteit van bronnen en « cross-checking »

De administratie kan zich niet op slechts één bron beroepen om feiten aan te halen, er moeten bij voorkeur zoveel mogelijk bronnen geraadpleegd worden. Geen enkele bron mag genegeerd worden. Elke bron die belangrijke informatie bevat moet met

¹²⁰ M. PRICE and P. BALL, “Selection bias and the statistical patterns of mortality in conflict”, *Statistical Journal of the IAOS*, Vol. 31, 2015, <https://hrdag.org/wp-content/uploads/2015/07/IAOS-PriceBall-selection-bias-2015.pdf>, p. 268.

¹²¹ Ahmed Nafeez est l'éditeur en chef de *Insurge Intelligence*, un nouveau projet journalistique d'investigation. Il est également journaliste pour le magazine scientifique et technologique de VICE appelé *Motherboard* et pour *Middle East Eye*. Certains articles de A. Nafeez ont été mentionnés par USA Today, Global Post, The Guardian, The Independent, Washington Post, etc. Il est intervenu notamment dans BBC Newsnight, BBC's The Big Questions, BBC News 24, BBC World Today, BBC World News avec George Alagiah, BBC Radio et bien d'autres. Pour en savoir plus sur A. Nafeez, voy. <http://www.nafeezahmed.com/p/about.html>. Pour aller plus loin, voy. INSURGE INTELLIGENCE (A. NAFEEZ), *How the Pentagon is hiding the dead: The secret campaign to undercount the 'war on terror' death toll in the Middle East, Central Asia, and Latin America*, April 21, 2015, <https://medium.com/insurge-intelligence/how-the-pentagon-is-hiding-the-dead-862a7b45ce57#.ut17wcsom>.

¹²² INFORMATION CLEARING HOUSE (A. NAFEEZ), *Iraq Body Count: Undercounting Death with Pro-war Cash*, 10 June 2015, <http://www.informationclearinghouse.info/article42096.htm>.

andere woorden in overweging genomen worden tijdens de controle van de feiten die de asielzoeker heeft aangehaald¹²³. Er worden best verschillende soorten bronnen gebruikt (bijv. overheids-, NGO-bronnen, enz.) die de verschillende opvattingen met betrekking tot de informatie in kwestie weerspiegelen. Primaire of oorspronkelijke bronnen krijgen de voorkeur^{124 125}.

Voor echt gevoelige en actuele informatie over de veiligheidssituatie in Bagdad, verwijst Cedoca hoofdzakelijk naar dezelfde anonieme bronnen. We wensen eraan te herinneren dat de RvV in 2010 een beslissing van het CGVS vernietigd heeft door vast te stellen dat « *la partie défenderesse ne s'appuie que [sur une] seule source, de surcroît anonyme, empêchant ce faisant le Conseil d'apprécier la fiabilité de l'information qu'elle relaye* »¹²⁶.

Conclusie:

Cedoca baseert zich voornamelijk op de verrichte uitwisselingen met dezelfde anonieme bronnen. We kunnen dus onmogelijk de betrouwbaarheid van de gebruikte informatie nagaan.

D. Actualiteit van de informatie

Het CGVS moet zich baseren op geactualiseerde bronnen die op het moment van de beslissing *up to date* moeten zijn.

Men kan alleen maar vaststellen dat het moeilijk is om deze vereiste te vervullen in de praktijk: de informatie die de beslissing rechtvaardigt is nooit helemaal geactualiseerd vanwege de tijd die nodig is om deze informatie te verzamelen. Indien de gebruikte informatie kennelijk niet actueel is, zal de RvV de beslissing vernietigen en zal het dossier terug gestuurd worden naar het CGVS^{127 128}.

¹²³ Common EU Guidelines for processing Country of Origin Information (COI), ARGO project JLS/2005/ARGO/GC/03, April 2008, <http://www.refworld.org/docid/48493f7f2.html>, point 2.2.1, p. 7; CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015, http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlareductiondesproduitscoi_update_20150601_0.pdf, p. 13.

¹²⁴ Common EU Guidelines for processing Country of Origin Information (COI), ARGO project JLS/2005/ARGO/GC/03, April 2008, <http://www.refworld.org/docid/48493f7f2.html>, point 2.2.2, p. 7; CEDOCA (CGRA), *Guide de style pour la rédaction des produits COI*, 1er juin 2015, http://www.cgra.be/sites/default/files/content/download/files/ced_guidedestylepourlareductiondesproduitscoi_update_20150601_0.pdf, p. 15.

¹²⁵ CEDH, *Affaire Salah Sheekh c. Pays-Bas* du 11 janvier 2007, <http://hudoc.echr.coe.int/fre?i=001-78987>: A cet égard, la Cour européenne des droits de l'homme considère qu'elle « adopterait une approche par trop étroite au regard de l'article 3 dans les affaires concernant des étrangers menacés d'expulsion ou d'extradition si, en sa qualité de juridiction internationale chargée de contrôler le respect des droits de l'homme, elle ne devait prendre en considération que les éléments fournis par les autorités internes de l'Etat contractant concerné, sans comparer ces éléments avec ceux provenant d'autres sources fiables et objectives » ; CBAR-BCHV, « *La crainte est-elle fondée ?* » : *Utilisation et application de l'information sur les pays dans la procédure d'asile. Analyse de l'application en Belgique des principes et règles européennes par rapport aux Informations sur les pays d'origine*, juin 2011, <http://www.refworld.org/pdfid/50865dde2.pdf>, pp. 27-28.

¹²⁶ CCE, arrêt n°45 928 du 2 juillet 2010, <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A45928.AN.pdf>, point 4.5 ; CBAR-BCHV, « *La crainte est-elle fondée ?* » : *Utilisation et application de l'information sur les pays dans la procédure d'asile. Analyse de l'application en Belgique des principes et règles européennes par rapport aux Informations sur les pays d'origine*, juin 2011, <http://www.refworld.org/pdfid/50865dde2.pdf>, p. 44.

¹²⁷ Rappel : le CCE ne dispose pas de compétence d'instruction et ne peut donc chercher des informations à jour par lui-même.

Op het moment van het schrijven van dit Vluchtschrift, was de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 het enige referentiedocument om de veiligheidssituatie in de Iraakse hoofdstad Bagdad te evalueren. We bekritisieren ten eerste het gebrek aan actualisering van dit document.

Naar aanleiding hiervan heeft de RvV in twee arresten van 12 april 2016 over de COI Focus Bagdad 2015 besloten dat « (...) *au vu du caractère particulièrement fluctuant et volatile de la situation sécuritaire à Bagdad et d'une période de six mois environ séparant le rapport de la partie défenderesse du moment où il doit se prononcer sur cette situation particulièrement évolutive, qu'il est nécessaire d'actualiser ces informations* ». De rechter merkte bovendien op dat het algemeen bekend is dat tragische gebeurtenissen, met inbegrip van dodelijke bomaanslagen, sinds oktober 2015 plaatsgevonden hebben in Bagdad. Vandaar de noodzaak voor een actualisering van de informatie over de veiligheidssituatie in Bagdad¹²⁹. De RvV baseert zich voor dit argument met name op een beslissing van de Raad van State nr. 188.607 van 8 december 2008¹³⁰.

Ondertussen voerde Cedoca een update uit van de COI Focus Bagdad. Dit document werd gepubliceerd op 31 maart 2016. We hebben gemerkt dat het CGVS de actualisering van Cedoca niet voldoende lijkt te overwegen en belangrijke elementen van de COI weglaat in de beslissing om geen subsidiaire bescherming toe te kennen (zie *infra*).

We willen nog toevoegen dat de COI van maart 2016 niet op alle vlakken lijkt te zijn bijgewerkt. Zo beweert Cedoca bijvoorbeeld dat het aantal ontheemden (“ ”, hierna IDP genoemd) in Irak twee miljoen personen bedraagt. De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) schat het aantal ontheemden in Irak echter op meer dan 3,3 miljoen in februari en maart 2016¹³¹. Dit cijfer werd op meer dan 3,4 miljoen euro geschat op 31 maart 2016¹³².

Conclusie:

De COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 werd niet geactualiseerd tot 31 maart 2016. We betreuren dit gebrek aan actualisatie van COI wegens de complexiteit en de volatiliteit van het conflict. Bovendien gebruikt de COI Focus Bagdad van maart 2016 opnieuw vele rechtstreekse contacten om de veiligheidssituatie in Bagdad te onderzoeken (zie *supra*). Dit verhindert uiteraard elk onderzoek naar de actualiteit van de verzamelde informatie.

¹²⁸Voy. par exemple : CCE, arrêt n° 155 179 du 23 oktober 2015, <http://www.rvv-cce.be/sites/default/files/arr/A155179.AN.pdf>, point 5.3.2 *in fine*.

¹²⁹ CCE, Arrêt n° 165 616 du 12 april 2016, point 5.3 et CCE, Arrêt n°165 615 du 12 april 2016, point 5.2. Ces deux arrêts sont disponibles sur demande.

¹³⁰ CE, Arrêt n° 188 607 du 8 décembre 2008. Le CCE, dans ses arrêts n° 165 615 et 165 616 du 12 april 2016, cite le passage suivant de l'arrêt du CE de 2008 : « *le document versé au dossier administratif par la partie adverse (document Cedoca) [date du...]. L'on constate qu'une période de six mois s'est écoulée entre ces deux documents. Compte tenu du caractère évolutif des conditions de sécurité dans les régions affectées par des conflits armés, il y a lieu de considérer que les documents versés au dossier par la partie adverse ne répondent pas aux conditions de mise à jour que l'on peut légitimement attendre de ce type de document* ».

¹³¹ IOM, Displacement Tracking Matrix, DTM Round 40, March 2016, disponible sur <http://iomiraq.net/dtm-page>; IOM, Displacement Tracking Matrix, DTM Round 38, February 2016, disponible sur <http://iomiraq.net/dtm-page>.

¹³² IOM, Displacement Tracking Matrix, DTM Round 42, April 2016, disponible sur <http://iomiraq.net/dtm-page>.

Als gevolg van bovenstaande argumenten met betrekking tot de schending van de redactionele richtlijnen van COI, is het niet ondenkbaar dat een rechter het dossier kan terugsturen naar het CGVS voor verder onderzoek naar de actuele veiligheidssituatie in de Iraakse hoofdstad. Dit wordt ook aangetoond door de rechtspraak van de RvV.

§2. In twijfel trekken van de conclusie van de COI Focus Bagdad van het CGVS op basis van de inhoud zelf van de COI Focus Bagdad

Na onderzoek van verschillende beslissingen van het CGVS over inwoners van Bagdad, hebben we vastgesteld dat het Commissariaat-Generaal zich op drie documenten baseert om de veiligheidssituatie in Bagdad te beoordelen: de *UNHCR Position on Returns to Iraq* van oktober 2014 en de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 en 31 maart 2016. Het is duidelijk dat de conclusie die het CGVS trekt uit de COI Focus Bagdad bepaalde essentiële elementen uit de COI die het mogelijk maken om de veiligheidsomstandigheden in Bagdad objectief te beoordelen, weglaat.

Zoals hierboven reeds vermeld, bestaat het huidige beleid van het CGVS in de weigering van de subsidiaire bescherming aan asielzoekers afkomstig uit de regio van Bagdad. Er wordt niet in twijfel getrokken dat het geweld aanslagen, mishandelingen, ontvoeringen en moorden betreft die elke maand honderden doden en gewonden veroorzaakt. Nochtans kent de Iraakse hoofdstad volgens het CGVS geen uitzonderlijke situatie waarin de mate van het willekeurig geweld zodanig is dat er ernstige redenen bestaan om aan te nemen dat er een risico bestaat om te worden blootgesteld aan een ernstige bedreiging tegen het leven of de persoon vanwege het enkele feit aanwezig te zijn in de Iraakse hoofdstad. We willen opmerken dat de RvV in het algemeen de redenering van het CGVS vrijwel geheel overneemt in de arresten¹³³. Toch hebben twee recente arresten van de RvV nr. 165 615 en 165 616 van 12 april 2016 (reeds aangehaald) de beslissingen van het CGVS vernietigd op basis van de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015, onder meer wegens het ontbreken van een actualisatie van de veiligheidssituatie in Bagdad.

We zullen hier de argumenten onderzoeken die het CGVS voorgedragen heeft, aangevuld met de COI-elementen.

A. Actoren van geweld en hun doelwitten

a) Islamitische Staat

Conclusie van het CGVS

Het CGVS beweert dat Islamitische Staat (IS) verantwoordelijk is voor de meeste aanvallen in Bagdad. Het Commissariaat stelt dat in de periode 2012-2013 goed

¹³³ CCE, *Situation sécuritaire Bagdad*, 4 décembre 2015, <http://www.rvv-ccce.be/fr/actua/situation-securitaire-bagdad>; dans cette publication, le CCE tend à renforcer sa position en mentionnant que le Upper Tribunal du Royaume-Uni ne considère pas non plus que la situation à Bagdad justifie l'octroi de la protection subsidiaire. Est également fait référence à un arrêt de la Cour européenne des droits de l'homme (qui n'a pas encore force de chose jugée) qui a jugé qu'un retour à Bagdad n'engendrerait pas une violation de l'article 3 de la Convention européenne des droits de l'homme (l'article 3 prohibant de manière absolue la torture et les traitements inhumains et dégradants). Voy. aussi l'arrêt à 3 juges du CCE refusant d'octroyer la protection subsidiaire pour un ressortissant de Bagdad: CCE, arrêt n° 162 162 du 16 februari 2016, <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A162162.AN.pdf>, particulièrement les points 6.3.4 à 6.4.

gecoördineerde aanvalsgolven in het hele land plaatsvonden, vaak gecombineerd met uitgebreide militaire operaties, ook in Bagdad. De aard, intensiteit en frequentie van deze acties van IS/ISIS in Bagdad zijn echter veranderd. De militaire operaties gecombineerd met (zelfmoord)aanslagen en guerrilla-aanvallen vinden niet meer plaats, in tegenstelling tot frequentere maar minder dodelijke aanvallen. Het enige nieuwe element dat het CGVS herneemt van de COI van 31 maart 2016 zijn de aanslagen die gepleegd werden in een winkelcentrum op 11 januari 2016 en de dubbele aanslag op de Abu Ghraib-gevangenis op 28 februari 2016. Volgens het CGVS blijven deze gecombineerde militaire operaties uiterst uitzonderlijk: er is geen sprake van regelmatige of voortdurende gevechten tussen IS en het Iraakse leger.

Het CGVS besluit uit de COI dat Bagdad niet belegerd is en dat de Iraakse overheid nog steeds de administratieve en politieke controle over de stad heeft.

De Iraakse veiligheidsdiensten (politie en leger) en burgers zijn de voornaamste doelwitten van IS, hoewel de terreurcampagne van IS vooral op deze laatste groep gericht is. Het CGVS stelt dat voornamelijk maar niet uitsluitend sjiieten geïsoleerd worden door deze terroristische organisatie.

Elementen die ontbreken in de conclusie van het CGVS maar nochtans vermeld werden in de COI Focus Bagdad

Cedoca definieert Bagdad als een aanvalsgebied van Islamitische Staat. Deze organisatie hanteert een terreurstrategie: de hoofdstad kent regelmatig bomaanslagen met auto's, zelfmoordaanslagen en aanvallen met verborgen explosieven langs de kant van de weg (zonder het aantal vrijdelde aanslagen mee te tellen). De COI van maart 2016 spreekt ook van nieuwe vormen van aanslagen: bomgordels gedragen door fietsers of motorbestuurders of gecoordineerde aanvallen met bomgordels, autobommen en mannen met automatische wapens. Deze zijn uitzonderlijk in Bagdad maar komen regelmatig voor in gebieden waar open militaire confrontaties tussen de Iraakse troepen en IS hoogtij vieren¹³⁴.

In tegenstelling tot de COI Focus Bagdad van oktober 2015 waarin Cedoca expliciet vermeldde dat er geen open confrontaties waren met IS, maakt de actualisering van maart 2016 gedetailleerd melding van 2 uitzonderlijke gebeurtenissen van 11 januari 2016 en 28 februari 2016¹³⁵.

Cedoca stelt dat de aard en intensiteit van de aanvallen veranderd zijn sinds de "*Breaking the walls*"-campagne van Al Qaeda van 2013 en dat het aantal aanslagen met autobommen afgenomen is, maar dat neemt niet weg dat het toegenomen gebruik van handgemaakte explosieve projectielen veel slachtoffers veroorzaakt¹³⁶. Deze dagelijkse incidenten tonen het vermogen van IS om in eender welk deel van de hoofdstad toe te slaan en er gecoordineerde aanslagen te plegen ondanks de vele veiligheidsmaatregelen (checkpoints) die er opgezet werden¹³⁷.

Hoewel sjiitische burgers het voornaamste doelwit van IS vormen, worden vooral de vaak bezochte plaatsen geïsoleerd om een maximum aantal burgerslachtoffers te

¹³⁴ CEDOCA, COI Focus Bagdad, 31 maart 2016, p. 14.

¹³⁵ CEDOCA, COI Focus Bagdad, 31 maart 2016, pp. 9 et 10.

¹³⁶ CEDOCA, COI Focus Bagdad, 31 maart 2016, p. 10; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, p. 8.

¹³⁷ CEDOCA, COI Focus Bagdad, 31 maart 2016, pp. 11 et 18; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, p. 11.

veroorzaken¹³⁸.

Het CGVS heeft ten slotte niet in de conclusie vermeld dat volgens de COI het gouverneurschap van Bagdad elke maand het hoogste aantal burgerslachtoffers had in 2015 en 2016. Hiernaast herinnert Cedoca ons aan het risico op onderwaardering van de voorgestelde gegevens doordat sommige slachtoffers niet altijd zichtbaar zijn, dat de media minder verslag uitbrengen van incidenten in de vakantieperiode en dat de overheid een censuur- en propagandabeleid voert. Op deze “vergetelheid” werd trouwens ook gewezen in twee arresten van 12 april 2016 van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, met betrekking tot de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015¹³⁹.

b) *Sjiitische milities, leden van milities die voor eigen rekening handelen en criminele bendes*

Conclusie van het CGVS

De aanwezigheid van sjiitische milities hebben de aanvallen van IS doen verminderen. Maar deze milities handelen voor eigen rekening en zijn net als criminele bendes voor een groot deel verantwoordelijk voor meer individuele vormen van geweld die zich voordoen in Bagdad – mishandelingen, ontvoeringen, moorden.

Degenen die het meest waarschijnlijk geïdentificeerd worden door dit “geïndividualiseerd” geweld zijn de soennitische burgers.

Elementen die ontbreken in de conclusie van het CGVS maar nochtans vermeld werden in de COI Focus Bagdad

Cedoca geeft toe dat de aanwezigheid van sjiitische milities in Bagdad het aantal aanvallen dat door IS gepleegd wordt, heeft kunnen verminderen, maar toch heeft het

¹³⁸ CEDOCA, COI Focus Bagdad, 31 maart 2016, p. 11; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, pp. 8 et 14.

¹³⁹ CEDOCA, COI Focus Bagdad, 31 maart 2016, pp. 14 et 16 ; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, pp. 11 et 13. Voy. également à cet égard le raisonnement du CCE, arrêt n° 165 615 du 12 avril 2016, point 5.3 et CCE, arrêt n° 165 616 du 12 avril 2016, point 5.4: « En effet, la partie défenderesse affirme, dans les décisions attaquées, que « par rapport au paroxysme de la campagne d'Al-Qaeda (« Breaking the Walls ») de 2013, en Irak, le nombre d'attentats et de victimes est significativement moins élevé en 2015 ». Le rapport du Cedoca (...) évoque, quant à lui, un niveau « sensiblement » moins élevé du nombre d'attentats et de victimes (page 8). Le Conseil, pour sa part, s'interroge sur l'existence dans ledit rapport d'éléments concrets et pertinents permettant de conclure à ladite baisse significative. En effet, après consultation des sources mentionnées et référencées dans le rapport du Cedoca, le Conseil relève ce qui suit : selon le site Iraq Body Count, le nombre de victimes civiles à Bagdad pour l'année 2015 est d'environ 2500, alors qu'il était d'environ 3000 pour l'année 2013 ; le nombre d'incidents, quant à lui, apparaît très semblable au chiffre de l'année 2014, soit environ 1400 et est, en outre, sensiblement plus élevé que le chiffre de l'année 2013 qui était d'environ 900. Aussi, le Conseil est interpellé par le fait que la baisse significative alléguée du nombre d'attentats en 2015, procède d'une analyse quelque peu tronquée puisqu'elle résulte d'une comparaison, sans nuance aucune, entre les chiffres des neufs premiers mois de l'année 2015 par rapport à ceux des douze mois des années 2014 ou 2013. Par ailleurs, le Conseil constate que, si les décisions attaquées ne le relèvent pas, le même rapport du Cedoca affirme néanmoins que « l'utilisation d'engins explosifs artisanaux [...] cause également de nombreuses victimes sur le long terme [...] » (ibid., page 8), précisant encore que « le nombre total d'attentats à l'explosif n'a cependant pas diminué dans la capitale » (ibid., page 10-11) ; et que « la forte baisse des attentats à la voiture piégée n'a été que temporaire [...] » (ibid., p. 11) ; toujours selon ledit rapport, « en 2015, la province de Bagdad a été la province ayant enregistré chaque mois, en chiffres absolus, le bilan le plus lourd de victimes civiles » (ibid., page 11) et « depuis le début de 2015, le nombre de victimes à Bagdad est resté pratiquement constant [...] ». Enfin, et c'est d'importance, « la mission de l'ONU précise que le bilan réel de la violence pourrait être encore supérieur » (ibid., page 12). (...) Dès lors, à la lecture desdites informations et des éléments mis en exergue supra, le Conseil se demande comment la partie défenderesse peut conclure à une baisse significative de la violence à Bagdad en 2015 ».

de komst van bomaanslagen met auto's niet kunnen verhinderen¹⁴⁰.

De milities voor zelfverdediging (Hashd al-Sha'bi – mobilisatie-eenheden voor het volk) staan onder controle van de machtigste sjiiitische milities. Deze informatie is in strijd met de officiële versie van de Iraakse regering die spreekt van echte burgermilities die geleid zouden worden door legerofficieren¹⁴¹.

Het ziet ernaar uit dat de sjiiitische milities “*de leegte gevuld hebben als gevolg van de desertie in het Iraaks leger.*” Daarom hebben de milities hun eigen checkpoints opgesteld. Ze handelen in alle straffeloosheid en hebben de overmacht in geval van een confrontatie met de officiële veiligheidstroepen. Er worden veel incidenten toegeschreven aan milities zoals arrestaties, mishandelingen, verdwijningen van burgers. (Het zijn zelden open confrontaties.)

In de straten van Bagdad werden lichamen gevonden maar het is moeilijk om de verantwoordelijkheid voor deze moorden toe te schrijven aan de milities aangezien bepaalde milities voor eigen rekening handelen en er ook bepaalde criminele organisaties actief zijn in de stad¹⁴².

De soennitische burgers worden het vaakst maar niet exclusief getroffen door deze daden van geweld¹⁴³.

B. Problematische veiligheidssituatie die de hoofdstad niet verhindert om “normaal” te functioneren

Conclusie van het CGVS

Het CGVS is van oordeel dat de gegevens met betrekking tot het aantal doden en gewonden beoordeeld moeten worden in het licht van meerdere objectieve elementen zoals « *de mate waarin burgers het slachtoffer zijn van doelgericht of willekeurig geweld; de oppervlakte van de zone die getroffen wordt door willekeurig geweld; het aantal slachtoffers in verhouding met het totaal aantal individuen die de bevolking in de betrokken zone telt; de impact van dit geweld op het leven van de burgers; de mate waarin dit geweld de burgers dwingt om hun land te verlaten of, in het onderhavige geval, hun regio van herkomst* ».

Om aan te tonen dat Bagdad « normaal » functioneert, haalt het CGVS volgende elementen aan:

- Het leven is niet stilgevallen in de publieke ruimtes van de Iraakse hoofdstad, die meer dan 7 miljoen inwoners telt op een oppervlakte van 4 555 km²;
- De scholen zijn nog open;
- Medische zorgverstrekking wordt verzekerd;
- De avondklok werd na meer dan tien jaar opgeheven;
- De restaurants bleven tijdens de ramadan 's nachts open;

¹⁴⁰ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 11 ; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, p. 9.

¹⁴¹ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 11 ; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, pp. 8 et 9.

¹⁴² CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, pp. 11 et 12 ; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, p. 9.

¹⁴³ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, pp. 17 et 18 CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, pp. 14 et 15.

- De wegen blijven open ondanks vele checkpoints en controles;
- De internationale luchthaven is operationeel;
- De bevoorrading van basisgoederen wordt verzekerd;
- De Iraakse autoriteiten hebben de politieke en administratieve controle over Bagdad behouden;
- De diplomatische vertegenwoordigers van meerdere landen en van verschillende organisaties en humanitaire agentschappen van de Verenigde Naties zijn aanwezig in de stad;
- De inwoners verlaten niet massaal de stad ondanks de impact van het geweld;
- Bagdad ontvangt grote aantallen ontheemde personen van andere regio's van het land die oorlogsgeweld ondergaan.

Elementen die ontbreken in de conclusie van het CGVS maar nochtans vermeld werden in de COI Focus Bagdad

Volgens Cedoca gaat het leven in Bagdad voort maar kent het veel moeilijkheden. Het noemt als obstakels wanbeheer, corruptie, de komst van een groot aantal ontheemden en de vele checkpoints¹⁴⁴.

Veel mensen – we spreken van meer dan een half miljoen personen (IDP's) – zijn van de gouverneurschappen naar de hoofdstad gevlucht. De meesten onder hen gaan naar Bagdad omdat ze er familie hebben. Er wordt echter een garant vereist om zich in Bagdad te kunnen installeren. Cedoca vermeldt dat bijna alle IDP's willen terugkeren naar huis zodra de omstandigheden hen dit toelaten. Ze klagen over slechte huisvestingsomstandigheden, gebrek aan werk, de kostprijs van het leven en de onveiligheid in de hoofdstad. Velen onder hen moeten beroep doen op humanitaire hulp¹⁴⁵.

De publieke gezondheidszorg staat onder grote druk door het grote aantal IDP's die in Bagdad zijn toegekomen. Maar dat is niet het enige probleem: er zijn steeds minder artsen aanwezig omdat ze ofwel het land hebben verlaten, ofwel bedreigd worden na het overlijden van een patiënt, of er wordt hen losgeld geëist of ze worden naar het front gestuurd. De artsen die nog aanwezig zijn in de hoofdstad spreken van een gebrek aan medicatie en ziekenhuizen en duidelijk onvoldoende investeringen in de sector¹⁴⁶. In Irak en in Bagdad worden er cholera-gevallen vastgesteld¹⁴⁷.

Het CGVS haalt aan dat de scholen in Bagdad nog open zijn. Deze vaststelling is juist, vooral omdat de aanwezigheid op school relatief hoog is. De COI gaat hier echter verder door te stellen dat het aantal schoolverlaters groot is omwille van de onveiligheid die er heerst waardoor de weg naar school erg onveilig is¹⁴⁸.

Bovendien bevestigt Cedoca dat zelfs in 2006 en 2007, wanneer het geweld een piek

¹⁴⁴ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 20; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, p. 17.

¹⁴⁵ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 20; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, pp. 16 et 20.

¹⁴⁶ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 22 ; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, p. 18.

¹⁴⁷ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 23: "Er is een uitbraak van cholera in Irak vastgesteld vanaf einde augustus 2015, met 4.858 bevestigde gevallen tussen 30 augustus en 16 november 2015 in het hele land, ook in Bagdad. Volgens een melding van de gezondheidsdienst van het district Karkh waren er in dit deel van Bagdad tot 22 september 2015 84 bevestigde gevallen"; Voy. aussi CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, p. 20.

¹⁴⁸ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 23 ; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, p. 18.

bereikte, het openbare leven in de hoofdstad niet stilviel¹⁴⁹.

Sinds augustus 2015 vonden er vele anti-corruptiebetogingen plaats en krijgen ze steeds meer een politiek karakter. Sinds 18 maart 2016 worden er *sit-ins* georganiseerd voor verschillende ingangen van de internationale zone¹⁵⁰ (zie *infra*).

We willen nog toevoegen dat de COI van 31 maart 2016 spreekt over de bouw van een muur, waarvan de werken begonnen zijn in februari 2016, in de strijd tegen infiltraties van buitenaf. Een ander doel van dit project bestaat uit het verminderen van het aantal checkpoints binnen de stad. Deze versoepeling wordt bekritiseerd aangezien de slapende cellen van IS er gebruik van kunnen maken om makkelijker te bewegen binnen de hoofdstad¹⁵¹ (zie *infra*).

Ter aanvulling van de elementen die Cedoca zelf aangeleverd heeft om het argument van het herstel van een normaal leven in Bagdad tegen te spreken, verwijzen we onder andere naar deel III, onderdeel 4, §2, A, b) (en meer in het bijzonder de punten i), ii), iv) en v)) en B van dit Vluchtschrift

C. Terugkeer naar Irak¹⁵²

Conclusie van het CGVS

Vele Irakezen hebben gevraagd om via IOM terug te keren naar Bagdad vanuit België. Het standpunt van het CGVS voor het aannemen van de COI van maart 2016 was het volgende: « *Cet élément peut être considéré comme une indication que la situation de Bagdad n'est pas de nature à permettre d'affirmer que toute personne originaire de la capitale court un risque d'être victime de la violence aveugle* »¹⁵³. De RvV heeft dit argument onderschreven in het persbericht van 4 december 2015 met betrekking tot de veiligheidssituatie in Bagdad¹⁵⁴.

Na deze publicatie heeft de RvV in een kamer met drie rechters het arrest nr. 162 162 van 16 februari 2016 gevelde waarin de RvV zich onthoudt van een oordeel over dit argument. We hebben ook vastgesteld dat sinds de publicatie van de COI Focus Bagdad van 31 maart 2016 het CGVS weigert om in deze zin te argumenteren.

Elementen die ontbreken in de conclusie van het CGVS en afkomstig van het document « UNHCR Position on Returns to Iraq », ondanks het feit dat het CGVS zich baseert op dit document om een beslissing te nemen

De COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 vermeldt officiële cijfers met betrekking tot de terugkeer naar Bagdad die gepubliceerd werden door IOM. Cedoca verwijst in de COI van oktober naar een contact met IOM maar verklaart dat het geen antwoord heeft gekregen binnen de deadline. Bijgevolg werd er uit de voorgestelde cijfers geen

¹⁴⁹ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 23 ; CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 6 oktober 2015, p. 19.

¹⁵⁰ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 12.

¹⁵¹ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 8.

¹⁵² Veuillez également vous référer à la partie IV de ce document, traitant de la question du retour en Irak.

¹⁵³ Voy. notamment la motivation de décision du CGRA dont fait l'objet l'arrêt du CCE n° 162 162 du 16 februari 2016.

<http://www.rvv-cc.be/sites/default/files/arr/A162162.AN.pdf>, p. 4.

¹⁵⁴ CCE, *Situation sécuritaire Bagdad*, 4 décembre 2015, <http://www.rvv-cc.be/fr/actua/situation-securitaire-bagdad>.

conclusie getrokken met betrekking tot terugkeer. De COI Focus Bagdad van 31 maart 2016 spreekt niet meer over de kwestie van terugkeer naar Bagdad.

Het CGVS verwijst in de beslissingen wel naar het document van UNHCR, « *UNHCR Position on returns to Iraq* »¹⁵⁵, zonder rekening te houden met het geheel van de informatie die in deze tekst ter beschikking wordt gesteld.

De omvang en de complexiteit van de humanitaire crisis zijn van die aard dat de Verenigde Naties het hoogst mogelijke niveau van noodsituatie – niveau 3 – hebben toegekend aan Irak sinds augustus¹⁵⁶.

UNHCR verzoekt Staten om personen niet tegen hun wil terug te sturen naar Irak omwille van het volatiele karakter van het conflict en en het feit dat het hele land getroffen wordt door geweld en de humanitaire crisis¹⁵⁷. Dit duidelijk standpunt is op het moment dat we dit schrijven nog steeds van kracht.

We verwijzen ook naar het laatste onderdeel van dit Vluchtschrift dat handelt over terugkeer en waarin we uitdrukkelijk wijzen op de noodzaak om de werkelijke wil van de persoon om terug te keren naar zijn land van herkomst te doorgronden. De vrijwillige terugkeer moet de uitdrukkelijke wens zijn van de persoon die erom verzoekt en de terugkeerpartners moeten het individuele geval onderzoeken. Net zoals het onderzoek van een asielaanvraag, gebeurt het onderzoek van een vrijwillige terugkeer op persoonlijke basis en moet elke situatie individueel worden aangepakt. Door conclusies te trekken over de keuze van een groep individuen om terug te keren naar hun land en hiertoe gedreven worden door verschillende eigen redenen met betrekking tot de veiligheidssituatie die ter plaatse heerst en dus over het al dan niet gegrond karakter van een aanvraag tot internationale bescherming, kan men in geen geval de nodige garanties bieden voor een geïndividualiseerd en objectief onderzoek waarop de verzoekers voor internationale bescherming nochtans aanspraak kunnen maken.

We willen ten slotte opmerken dat UNHCR in de *UNHCR Position on Returns to Iraq* van mening is dat het in principe niet gepast is voor Staten om te weigeren om internationale bescherming te verlenen aan personen van Iraakse nationaliteit op basis van een intern vluchtalternatief. Bij ons weten zijn er geen beslissingen van het CGVS waarin het intern vluchtalternatief in Irak wordt erkend. We hebben daarentegen gezien dat de asielinstanties dit begrip wel toepassen voor Koerdistan en Zuid-Irak¹⁵⁸.

¹⁵⁵UNHCR, *UNHCR Position on Returns to Iraq*, October 2014, <http://www.refworld.org/dohcid/544e4b3c4.html>.

¹⁵⁶UNHCR, *UNHCR Position on Returns to Iraq*, October 2014, <http://www.refworld.org/dohcid/544e4b3c4.html>, p. 7.

¹⁵⁷UNHCR, *UNHCR Position on Returns to Iraq*, October 2014, <http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>, p. 11.

¹⁵⁸ Sur la question de la fuite interne, voy. UNHCR, *Guidelines on International Protection: "Internal Flight or Relocation Alternative" within the Context of Article 1A(2) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the Status of Refugees*, July 23, 2003, <http://www.unhcr.org/3f28d5cd4.html>; UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq (HCR/EG/IRQ/12/03)*, May 31, 2012, <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>, pp. 52 -55. Pour aller plus loin, nous vous recommandons de vous référer au document suivant : VLUCHTELINGENWERK VLAANDEREN, CIRÉ et BCHV-CBAR, *60 ans de la Convention de Genève. Analyse de la pratique belge et du contexte international et européen*, Juin 2012, disponible sur <http://www.cire.be/thematiques/asile-et-protection/60-ans-de-la->

Onderdeel 4. Actualisatie van de humanitaire en veiligheidssituatie in Bagdad in 2015 en in het bijzonder van september 2015 tot april 2016

§1. Relevante websites over de actualiteit in Irak

In het kader van het onderzoek naar de veiligheid hebben we besloten om ons te concentreren op de Iraakse asielzoekers afkomstig uit Bagdad. In wat volgt geven we bijgewerkte informatie over de veiligheidsomstandigheden in de Iraakse hoofdstad voor de maanden september 2015 tot april 2016.

We hebben in bijlage een lijst met relevante websites opgenomen waarin bijgewerkte artikels over heel Irak terug te vinden zijn.

§2. Algemene schets van het jaar 2015

De Mercer 2016 Quality of Living Rankings heeft Bagdad op de laatste plaats geplaatst in het klasement met een totaal van 230 steden. Hierdoor is de Iraakse hoofdstad de stad met de slechtste levenskwaliteit. De 39 criteria waarop deze indeling gebaseerd is, worden in 10 categorieën gegroepeerd: sociaal en politiek milieu, economische en socioculturele omstandigheden, gezondheidszorg, scholen en onderwijs, openbare diensten en transport, vrijetijdsbesteding, consumptiegoederen, huisvesting en de natuurlijke omgeving¹⁵⁹.

The Institute for Economics & Peace heeft in de Global Peace Index van 2015 de voorlaatste plaats in het klasement – 161 op 162 Staten - aan Irak toegekend. De criteria van deze indeling zijn onder andere de perceptie van de criminaliteit, de toegankelijkheid van wapens, de intensiteit van het interne conflict, de politieke instabiliteit, de politieke terreur, de impact van het terrorisme, ontheemde personen, moorden die voortvloeien uit het conflict¹⁶⁰. Ditzelfde instituut beschouwt in de Global Terrorism Index 2015 dat Irak het land is dat de grootste impact van terrorisme kent¹⁶¹.

A. Veiligheidssituatie in Bagdad in 2015

De Iraakse hoofdstad is het voornaamste doelwit van IS sinds de zomer van 2014¹⁶². Het verslag van de Secretaris-Generaal van de VN-Veiligheidsraad verklaart dat Bagdad nog steeds het hoogste percentage aan aanvallen gericht op burgers in Irak kent¹⁶³. Kidnappings¹⁶⁴, moorden, zelfgemaakte bommen, granaten (« sticky

[convention-de-geneve-analyse-de-la-pratique-belge-et-du-contexte-international-et-europeen](#), pp. 36-39.

¹⁵⁹ MERCER, 2016 *Quality of living rankings*, <https://www.imercer.com/content/mobility/quality-of-living-city-rankings.html>. Ce rapport a été rédigé dans l'objectif d'aider les compagnies multinationales à évaluer la compensation à attribuer à leurs employés lorsque ces derniers se voient assignés des tâches internationales.

¹⁶⁰INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE, *Global Peace Index 2015*, <http://www.visionofhumanity.org/#page/indexes/global-peace-index/2015/IRQ/OVER>.

¹⁶¹INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE, *Global Terrorism Index 2015*, http://static.visionofhumanity.org/sites/default/files/2015%20Global%20Terrorism%20Index%20Report_2.pdf.

¹⁶²MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence in Iraq, Dec 2015*, January 11, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/violence-in-iraq-dec-2015.html>.

¹⁶³ UN GENERAL ASSEMBLY, *Second report of the Secretary-General pursuant to paragraph 7 of resolution 2233 (2015) [S/2016/77]*, January 26, 2016, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1454504926_n1600894.pdf, §21.

¹⁶⁴Voy. notamment: UNHCR, *UNHCR Position on Returns to Iraq*, 27 oktober 2014, p. 3, <http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence In Iraq, Jan 2016*, February 4, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/02/violence-in-iraq-jan-2016.html>; AL-MONITOR,

bombs »), zelfmoordaanslagen, autobommen, schietpartijen en ontdekkingen van niet-geïdentificeerde lichamen zijn schering en inslag in Bagdad. In de Iraakse hoofdstad vinden dagelijks veel incidenten plaats waarbij burgers geraakt worden door geïmproviseerde bommen¹⁶⁵.

De blogger J. Wing (*Musings on Iraq*)¹⁶⁶ wijst ons erop dat het gouverneurschap van Bagdad het enige is waar het aantal incidenten is blijven toenemen in de loop van het jaar 2015¹⁶⁷. We zijn dan ook verwonderd dat Cedoca in de COI Focus Bagdad van 31 maart 2016 voor het jaar 2015 slechts 39 aanslagen telt. Voor de actualisering van de COI in maart 2016, werden er 31 aanslagen geregistreerd door Cedoca in de COI van oktober 2015 (cijfer bijgewerkt op 3 september 2015). Dit cijfer werd overgenomen door de RvV in het arrest met 3 rechters van 16 februari 2016 om de argumentatie te ondersteunen volgens dewelke de intensiteit van het geweld afneemt in vergelijking met de voorgaande jaren¹⁶⁸. In twee andere arresten van 12 april 2016 heeft de Raad echter zijn verbazing geuit: « (...) le Conseil est interpellé par le fait que la baisse significative alléguée du nombre d'attentats en 2015, procède d'une analyse quelque peu tronquée puisqu'elle résulte d'une comparaison, sans nuance aucune, entre les chiffres des neufs premiers mois de l'année 2015 par rapport à ceux des douze mois des années 2014 ou 2013 »¹⁶⁹.

Hoewel het begrip “aanslagen” niet gedefinieerd werd door Cedoca, willen we wijzen op het frappante verschil tussen het aantal incidenten dat J. Wing voor het jaar 2015 in Bagdad telt, wat 2.631 bedraagt¹⁷⁰. Dit verschil is vooral verontrustend omdat Cedoca verwijst naar de blog van J. Wing « *Musings on Iraq* » voor onderzoeksdoeleinden bij het schrijven van COI.

We willen er verder op wijzen dat Cedoca in de COI Focus Bagdad van 31 maart 2016 twee rechtstreekse confrontaties tussen IS en de Iraakse veiligheidstroepen vermeldt. Volgens Cedoca heeft er geen enkele rechtstreekse confrontatie plaatsgevonden in

Who's to blame for recent kidnappings in Iraq?, January 29, 2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/01/iraq-wave-abductions-foreigners-accusations.html>; US DEPARTMENT OF STATE, *2014 Country Reports on Human Rights Practices - Iraq*, 25 June 2015, pp. 1-2, 4, 7, 27, <http://www.state.gov/documents/organization/236812.pdf>; MIDDLE EAST EYE, *Kidnappings Greater Threat to Baghdad than Islamic State: Top Official*, 13 February 2015, <http://bit.ly/1vNCxmo>; IRAQ TRADELINK NEWS AGENCY, *Threats of Kidnapping Returns to Baghdad Streets*, 7 September 2015, <http://bit.ly/1kOuc03>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Pro-Government Militias' Trail of Death*, July 31, 2014, <http://www.hrw.org/news/2014/07/31/iraq-pro-government-militias-trail-death>.

¹⁶⁵ UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR_%20POC%20Report_FINAL_01%20May-31%20October%202015_FINAL_11Jan2016.pdf, p. 29.

¹⁶⁶ *Musings on Iraq* est un blog rédigé par l'Américain J. Wing. L'objectif de ce blog est d'expliquer la situation économique, sécuritaire et culturelle en Iraq par le biais d'articles et d'interviews. J. Wing a écrit pour le Jamestown Foundation, Tom Ricks' Best Defense at Foreign Policy et le Daily Beast, et a rédigé un chapitre du livre *“Volatile Landscape: Iraq And Its Insurgent Movements”*. Son travail et ses recherches ont été publiées à de nombreuses reprises en Irak via AK News, Al-Mada, Sotaliraq, All Iraq News, et Ur News. Il a été interviewé par CCTV et TRT World News TV, et est apparu notamment sur CNN, the Christian Science Monitor, The National, Columbia Journalism Review, Mother Jones, PBS' Frontline, the Center for Strategic and International Studies, the Institute for the Study of War, Radio Free Iraq. Il a été cité dans *“Iraq From war To A New Authoritarianism”* by Toby Dodge, *“Imagining the Nation Nationalism, Sectarianism and Socio-Political Conflict in Iraq”* de Harith al-Qarawee, *“ISIS Inside the Army of Terror”* de Michael Weiss et Hassan Hassahn, *“The Rise of the Islamic State”* de Patrick Cochrane, et encore d'autres.

¹⁶⁷ *MUSINGS ON IRAQ (WING J.)* [blog], *Security In Iraq, Nov 15-21, 2015*, November 25, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/11/security-in-iraq-nov-15-21-2015.html>.

¹⁶⁸ CCE, arrêt n° 162 162 du 16 februari 2016, <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A162162.AN.pdf>.

¹⁶⁹ CCE, arrêt n° 165 615 du 12 april 2016, point 5.3 et CCE, arrêt n° 165 616 du 12 april 2016, point 5.4.

¹⁷⁰ Voy. à cet égard les chiffres du tableau ci-dessous, concernant les pertes civiles. Ce chiffre a été obtenu en additionnant le nombre d'incidents recensés par J. Wing pour chaque mois de l'année 2015.

2015 waardoor de twee gebeurtenissen in twee maanden tijd die naar voren gebracht worden zich als een duidelijke toename van geweld sinds januari 2016 ontpoppen. Bovendien kan men zich afvragen of het werkelijk gaat om uitzonderlijke gebeurtenissen, zoals Cedoca en het CGVS ze beschrijven, aangezien deze twee aanslagen zeer kort na elkaar plaatsvonden.

We willen eraan herinneren dat naast de cijfers met betrekking tot de burgerslachtoffers, het noodzakelijk is om oog te hebben voor de mensenrechtenschendingen die in de Iraakse hoofdstad op grote schaal gepleegd worden om te streven naar een betrouwbare beoordeling van de veiligheidssituatie om te besluiten tot de al dan niet toekenning van de subsidiaire bescherming. In dat opzicht versterkt de beschrijving van de humanitaire situatie onder punt B hieronder dit punt A en maakt het zonder twijfel mogelijk om te besluiten tot het bestaan van veelvuldige mensenrechtenschendingen in Bagdad.

a) *Burgerslachtoffers*

Jaar 2015 – Bagdad	Gekende incidenten	Overleden burgers	Gewonde burgers
UNAMI ¹⁷¹	Geen cijfers beschikbaar	3.727	9.272
J. Wing (Blog: Musings on Iraq) ¹⁷²	2.631	3.817	10.654

¹⁷¹ Chiffres obtenus en additionnant les chiffres relatifs aux pertes civiles pour chaque mois de l'année 2015 : UNAMI, *UN Casualty Figures for January 2015*, February 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=3245:un-casualty-figures-for-january-2015&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *UN Casualty Figures for February 2015*, March 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=3344:un-casualty-figures-for-february-2015&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *UN Casualty Figures for March 2015*, April 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=3565:un-casualty-figures-for-march-2015&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *Civilians continue to pay a heavy price due to terrorism, violence and armed conflict*, May 2, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=3697:civilians-continue-to-pay-a-heavy-price-due-to-terrorism-violence-and-armed-conflict&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *Security Situation and Violence Continue to Take a Terrible Toll on the Men, Women and Children from all of Iraq's Communities*, June 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=3872:security-situation-and-violence-continue-to-take-a-terrible-toll-on-the-men-women-and-children-from-all-of-iraq-s-communities&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *Casualty figures for the month of June 2015 in Iraq continue to be on the high side*, July 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=4031:casualty-figures-for-the-month-of-june-2015-in-iraq-continue-to-be-on-the-high-side&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of July 2015*, August 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=4111:casualty-figures-for-the-month-of-july-2015&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of August 2015*, September 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=4230:un-casualty-figures-for-the-month-of-august-in-grievous-increase&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of September 2015*, October 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=4344:un-casualty-figures-for-the-month-of-september-2015&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of October 2015*, November 2, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=4454:un-casualty-figures-for-the-month-of-october-2015&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of November 2015*, December 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=4610:un-casualty-figures-for-the-month-of-november-2015&Itemid=633&lang=en; UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of December 2015*, January 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5064:un-casualty-figures-for-the-month-of-december-2015&Itemid=633&lang=en.

¹⁷² Chiffres obtenus en additionnant les chiffres relatifs aux pertes civiles pour chaque mois de l'année 2015 :

Iraq Body Count ¹⁷³	Geen cijfers beschikbaar	3.426	Geen cijfers beschikbaar
--------------------------------	--------------------------	-------	--------------------------

Zowel UNAMI als J. Wing wijzen erop dat deze gegevens het absolute minimum van het aantal slachtoffers weergeven. Het is namelijk moeilijk om af te gaan op het aantal opgegeven slachtoffers, in het bijzonder vanwege de censuur die door de overheid opgelegd wordt¹⁷⁴ - zo wordt de toegang tot mortuaria ontzegd aan journalisten¹⁷⁵. Daarnaast is het aantal burgers dat overleden is als gevolg van neveneffecten van de oorlog (onder andere omwille van het gebrek aan toegang tot voedsel, drinkbaar water of medische basiszorg)¹⁷⁶ niet gekend.

Er worden vaak niet-geïdentificeerde lichamen gevonden¹⁷⁷. UNAMI en het Hoog Commissariaat van de Verenigde Naties voor de mensenrechten hebben in de Iraakse hoofdstad 436 lichamen geregistreerd tussen mei en eind oktober 2015 – zowel mannen, vrouwen, als kinderen¹⁷⁸. In het merendeel van de gevallen doet de executiewijze vermoeden dat deze mensen gedood werden om politieke of religieuze redenen¹⁷⁹.

MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence Up In Iraq In January 2015 As Insurgents Go On Offensive Again*, February 3, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/02/violence-up-in-iraq-in-january-2015-as.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence Down In Iraq In February 2015*, March 2, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/03/violence-down-in-iraq-in-february-2015.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *March 2015 Casualties Increase In Iraq Due To Tikrit Operation*, April 2, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/04/march-2015-casualties-increase-in-iraq.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence Has Leveled Off In Iraq*, May 5, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/05/violence-has-leveled-off-in-iraq.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Despite A Drop In Attacks Casualties Remain High In Iraq In 2015*, June 3, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/06/despite-drop-in-attacks-casualties.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence On the Decline In Iraq*, July 2, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/07/violence-on-decline-in-iraq.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Anbar Operation And Turkey's Bombing Of Kurdistan Leads To Jump In Casualties In Iraq*, August 3, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/08/anbar-operation-and-turkeys-bombing-of.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Islamic State Executions Skyrocket In Iraq's Ninewa In August 2015*, September 7, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/09/islamic-state-executions-skyrocket-in.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Lowest Reported Attacks and Casualties In Iraq Sep 2015 Due To Eid Holiday*, October 7, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/10/lowest-reported-attacks-and-casualties.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence In Iraq Levels Off*, November 5, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/11/violence-in-iraq-levels-off.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence Continues To Decline In Iraq*, Nov 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/12/violence-continues-to-decline-in-iraq.html>; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence In Iraq*, Dec 2015, January 11, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/violence-in-iraq-dec-2015.html>.

¹⁷³IRAQ BODY COUNT, *Iraq 2015: A Catastrophic Normal: An overview of the year's violence*, January 1st, 2016, <https://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2015/>. Rappelons à l'égard d'IBC, par souci de transparence, que cette source est controversée quant à sa partialité. Nous vous renvoyons à cet égard à la Partie III, onderdeel 3, §1, point B de ce document.

¹⁷⁴MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence In Iraq Levels Off*, November 5, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/11/violence-in-iraq-levels-off.html>, p. 1.

¹⁷⁵FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388, p. 18.

¹⁷⁶UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR_%20POC%20Report_FINAL_01%20May-31%20October%202015_FINAL_11Jan2016.pdf, p. 5.

¹⁷⁷UN GENERAL ASSEMBLY, *Second report of the Secretary-General pursuant to paragraph 7 of resolution 2233 (2015) [S/2016/77]*, January 26, 2016, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1454504926_n1600894.pdf, §21.

¹⁷⁸UNAMI AND OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR_%20POC%20Report_FINAL_01%20May-31%20October%202015_FINAL_11Jan2016.pdf, p. 28.

¹⁷⁹UN SECURITY COUNCIL, *First Report of the Secretary-General Pursuant to Paragraph 7 of Resolution 2233 (2015)*, October 26, 2015, S/2015/819, §22, <http://www.refworld.org/docid/563719d14.html>, §22.

b) *Onvermogen van de Iraakse overheid om de burgers te beschermen*

i. Beperkte middelen van de overheid wegens corruptie

De vereniging Transparency International heeft de Corruption Perceptions Index 2015 gepubliceerd en plaatste Irak op de 161ste plaats op een totaal van 167 Staten, met een score van 16 op 100 (de score 0 is de meest corrupte en 100 verwijst naar een zeer grote transparantie)¹⁸⁰.

Hoewel de voornaamste actoren van geweld in Irak niet-gouvernementeel zijn, kunnen volgens UNHCR de Iraakse nationale autoriteiten de burgers niet beschermen omwille van hun onvermogen om de orde te handhaven. De veiligheidstroepen van de regering die geïnfiltreerd werden door militieën, zijn vatbaar voor corruptie en blijven het doelwit van aanvallen. De politieke meningsverschillen belemmeren een daadwerkelijke veiligheid¹⁸¹.

Het aantal mensen met een daadwerkelijke beveiligingsopdracht in Bagdad wordt geschat op 83.150, wat 48,1% van de totale Iraakse veiligheidstroepen vertegenwoordigt¹⁸². We willen hier melding maken van het fenomeen van « spook-soldaten »: zij ontvangen een loon maar werken niet. In december 2014 brak er een schandaal uit toen het bestaan van 50.000 « spook-soldaten » onthuld werd door de Iraakse overheid¹⁸³.

De gerechtelijke macht, die onderbemand is, lijkt geen meer doeltreffende bescherming te bieden: het is onderworpen aan intimidatie, is ook geïnfiltreerd en lijdt onder politieke inmenging en corruptie. Er worden veel bedreigingen en aanvallen tegen rechters vastgesteld¹⁸⁴.

ii. Onvermogen om te strijden tegen Islamitische Staat wegens corruptie en het gebruik van defecte detectoren van explosieven¹⁸⁵

Hoewel het weinig waarschijnlijk is dat Bagdad onder controle van Islamitische Staat zal vallen, blijft het feit dat de Iraakse hoofdstad een aanvalsgebied van deze organisatie is. IS heeft basissen in de landelijke gebieden van het gouverneurschap van de Iraakse hoofdstad – wat men « de ring van Bagdad » noemt -¹⁸⁶, en het

¹⁸⁰ TRANSPARENCY INTERNATIONAL, *Corruption Perceptions Index 2015*, <http://www.transparency.org/cpi2015>.

¹⁸¹ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq (HCR/EG/IRQ/12/03)*, May 31, 2012, <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>, p. 13.

¹⁸² AL-BAYAN CENTER FOR PLANNING AND STUDIES (DR. M. KNIGHTS), *The Future of Iraq's Armed Forces*, March 2016, <http://www.bayancenter.org/en/wp-content/uploads/2016/03/The-future.pdf>, p. 25.

¹⁸³ REUTERS, *Iraq says it found 50,000 'ghost soldiers' on payroll*, December 1, 2014, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-soldiers-idUSKCN0JF2RZ20141201>; RAND OFFICE FOR EXTERNAL AFFAIRS, *An Assessment of the Counter-ISIL Campaign – One Year after Mosul*, June 2015, http://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/testimonies/CT400/CT435/RAND_CT435.pdf, p. 2.

¹⁸⁴ UNHCR, *UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Iraq (HCR/EG/IRQ/12/03)*, May 31, 2012, <http://www.refworld.org/pdfid/4fc77d522.pdf>, p. 13; AMNESTY INTERNATIONAL, *Rapport 2015/2016: la situation des droits humains dans le monde*, disponible sur <https://www.amnesty.org/en/latest/research/2016/02/annual-report-201516/>, pp. 232-233.

¹⁸⁵ MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Iraq Still Stands Behind Fake Bomb Detectors*, February 23, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/02/iraq-still-stands-behind-fake-bomb.html>; AL-MONITOR, *Fake bombs detectors still endanger Iraqis*, January 29, 2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/01/iraq-use-fake-explosive-devices-detector.html>.

¹⁸⁶ The Institute for the Study of War définit la ceinture de Bagdad comme suit : “*The Baghdad belts are residential, agricultural, and industrial areas that encircle the city, and networks of roadways, rivers, and other lines of communication that lie within a twenty or thirty mile radius of Baghdad and connect the capital to the*

voorziet de gouverneurschappen van Babil, Salahaddin et Diyala van een nieuwe voorraad manschappen en wapens¹⁸⁷. Er wordt ook van uitgegaan dat deze terroristische organisatie over slapende cellen in bepaalde soennitische wijken van Bagdad beschikt¹⁸⁸.

Om dergelijke aanvallen te voorkomen, hebben de overheid en de sjiitische milities verschillende checkpoints opgesteld. Er zou vandaag een muur gebouwd worden rond de hele stad ter bescherming tegen IS. Sommigen vrezen dat dit slechts een weerspiegeling is van een politieke uitbreidingsagenda van het gouverneurschap naar andere sjiitische gebieden (zie *infra*).

Hoe komt het dat IS sindsdien nog steeds in staat is om autobommen en diverse explosieven in de hoofdstad binnen te krijgen? Al-Monitor¹⁸⁹ geeft hiervoor twee redenen: enerzijds de corruptie die in het land heerst en waarvan de regering noch het leger gespaard zijn gebleven; anderzijds is het bewezen dat defecte ADE 651 detectoren van explosieven gebruikt worden door de veiligheidstroepen van de overheid.

De Iraakse minister van binnenlandse zaken heeft in 2007 een akkoord gesloten met een Engelse zakenman, James McCormick, en kocht van hem 7000 ADE 651 detectoren van explosieven voor een buitensporig bedrag. In 2013 werd de zakenman veroordeeld tot 10 jaar gevangenisstraf wegens het exporteren van deze defecte detectoren waardoor er aan de Iraakse overheid een verkeerde veiligheidsindruk gegeven werd en wat geleid heeft tot een groot aantal slachtoffers. In oktober 2014 heeft de Eerste Minister Haider al-Abadi voor de eerste keer toegegeven dat de ADE 651 niet werkten en heeft zich ertoe verbonden om ze te vervangen. Jihad al-Jabiri, Generaal aan het hoofd van het Departement van de strijd tegen explosieven van het Ministerie van binnenlandse zaken, werd in januari 2016 veroordeeld tot een gevangenisstraf van 4 jaar omdat hij omgekocht werd door McCormick.

De verklaring vol beloftes van de Iraakse Eerste Minister en de recente veroordeling van Jabiri, hebben echter niet kunnen voorkomen dat Generaal Abdul Amir al-Shammari, verantwoordelijk voor operaties in Bagdad, verklaarde dat deze detectoren operationeel waren (en dat er in 30 à 40% van de gevallen bommen en explosieven gevonden zouden zijn). Hij bevestigde dat de ADE 651 nog steeds gebruikt worden aan de checkpoints tot de overheid investeert in nieuwe apparatuur of speurhonden.

Corruptie is de belangrijkste reden waarom deze defecte apparaten nog steeds

rest of Iraq. Beginning in the north, the belts include the cities of Taji, clockwise to Tarmiyah, Baqubah, Buhriz, Bismayah and Nahrwan, Salman Pak, Mahmudiyah, Sadr al-Yusufiyah, Fallujah, and Karmah. This "clock" can be divided into quadrants: Northeast, Southeast, Southwest, and Northwest":
<http://www.understandingwar.org/region/baghdad-belts>.

¹⁸⁷ MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Lowest Reported Attacks and Casualties In Iraq Sep 2015 Due To Eid Holiday*, October 7, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/10/lowest-reported-attacks-and-casualties.html>, p. 1.

¹⁸⁸ FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388, p. 13.

¹⁸⁹ Al-Monitor, site lancé en 2012, propose des reportages et analyses effectués par des journalistes renommés et des experts du Moyen-Orient, et notamment d’Egypte, d’Iran, d’Irak, d’Israël, du Liban, de Palestine, de Syrie et de Turquie. Ces articles sont régulièrement cités, et notamment par The Wall Street Journal, Time, Reuters, Le Monde, The New York Times et The Economist.

gebruikt worden: indien men zou toegeven dat de ADE 651 niet werken, zou dit leiden tot het in vraag stellen van grote financiële investeringen en dus van de verantwoordelijkheid van hooggeplaatste personen.

iii. Bouw van een muur rond de hoofdstad: een echte wil om de stad te beschermen?

Zoals vermeld in de COI Focus Bagdad van 31 maart 2016¹⁹⁰, heeft de regering de intentie aangekondigd om een muur te bouwen rond de hoofdstad met als doel om de strijders van Islamitische Staat ervan te weerhouden om de stad binnen te komen met zelfgemaakte bommen en autobommen. Sommigen leveren echter kritiek op het politieke doel: de muur zou bepaalde overwegend soennitische gebieden van de gouverneurschappen van Anbar en Salahaddin aan het hoofdzakelijk sjiitisch gouverneurschap van de hoofdstad en Babil koppelen¹⁹¹. De bouw van de muur zal de spanningen tussen soennieten en sjiieten alleen maar doen toenemen. Een dergelijke politieke agenda versterkt de vrees van vele nationale en internationale actoren die denken dat Irak in de toekomst onderverdeeld zou kunnen worden in drie delen: een soennitische, sjiitische en een Koerdische Staat¹⁹².

Volgens verschillende geraadpleegde bronnen zal deze muur tussen 100 en 300 kilometer lang en 3 tot 7 meter hoog worden. Er worden drie geulen van 2 meter diep gegraven. De bouw van de muur was reeds gestart toen de eerste minister zich tegen het project kantte door te verklaren dat Bagdad de hoofdstad is van alle Irakezen en dat het niet houdbaar is om te stad te isoleren door een dergelijke muur¹⁹³. Bovendien maakt het bestaan van een muur in de Iraakse hoofdstad de goede werking van het dagelijks leven ongetwijfeld complexer.

Naast de muur zijn er ook bewakingscamera's, detectoren van explosieven en wachttorens gepland¹⁹⁴. Het Iraakse veiligheidssysteem werkt niet goed door een duidelijk gebrek aan bewakingscamera's (de installatie ervan is nog niet afgerond), aan luchtballonnen en vliegtuigen die verdachte bewegingen in de omgeving van en in Bagdad kunnen detecteren¹⁹⁵.

¹⁹⁰ CEDOCA, *COI Focus Bagdad*, 31 maart 2016, p. 8.

¹⁹¹AL-MONITOR, *Iraq begins construction on Baghdad wall*, February 22, 2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/02/iraq-baghdad-wall-deepens-sectarian-division.html>.

¹⁹²ALJAZEERA, *Baghdad Fence: A security measure or a new barrier? The move reinforces worries about a creeping partitioning of Iraq*, February 10, 2016, www.aljazeera.com/news/2016/02/baghdad-fence-security-measure-barrier-160210063440720.html.

¹⁹³AL ARABIYA ENGLISH, *Iraq's Abadi dismisses Baghdad wall plans*, February 7, 2016, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2016/02/07/Iraq-s-Abadi-dismisses-Baghdad-wall-plans.html>.

¹⁹⁴BBC NEWS, *Iraq conflict: Baghdad building wall against IS*, February 3, 2016, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-35486281>; REUTERS, *Iraq building security wall around Baghdad: military commander*, February 3, 2016, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-wall-idUSKCN0VC1LC>.

¹⁹⁵AL-MONITOR, *The rise of Islamic State sleeper cells in Baghdad*, March 11, 2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/03/iraq-baghdad-belts-harbor-islamic-state.html>.

iv. Onvermogen en gebrek aan bereidwilligheid van de regering om sjiitische milities te controleren^{196 197}

Er zijn voornamelijk vier grote sjiitische gewapende milities in Irak: Badr Brigades, Mahdi Army (de Peace Brigades), Asa'ibAhl al-Haqq (AAH – League of the Righteous) en Kata'ib Hizbollah (Hizbollah Brigades). De meest invloedrijke groep in Irak is AAH. Al deze milities hebben een sterke band met Iran¹⁹⁸.

Deze gewapende groeperingen hebben zich schuldig gemaakt aan vele mensenrechtenschendingen, in het bijzonder ten aanzien van soennieten, maar ook ten aanzien van christenen of homoseksuelen. Deze schendingen bestaan meer bepaald uit¹⁹⁹:

- De delokalisatie van soennieten die in een gemengde wijk wonen;
- De intimidatie aan checkpoints, meer bepaald op basis van sektarische oriëntatie;
- Doodsbedreigingen;
- Ontvoeringen voor losgeld;
- Standrechtelijke executies: men vindt regelmatig niet-geïdentificeerde lijken in de straten van Bagdad, mensen die geëxecuteerd zijn geweest met een kogel in het hoofd, handen vastgebonden op de rug;
- Pesterijen op het werk – in het bijzonder ten aanzien van ambtenaren, universitaire personeelsleden, artsen, rechters, advocaten, journalisten;
- De vernieling van drankwinkels en nachtclubs.

Het is erg moeilijk om na te gaan tot welke militie de actoren van geweld behoren. Ze dragen gewoonlijk geen opvallende tekens en zijn vaak als burger gekleed. Bepaalde militieleden kunnen niet onderscheiden worden van de veiligheidstroepen van de overheid (politie en leger), aangezien het voorvalt dat ze dezelfde uniformen dragen en met dezelfde wagen rijden. Hun wagens hebben niet steeds een nummerplaat²⁰⁰.

¹⁹⁶ FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388). Pour connaître la situation sécuritaire dans chaque district de Bagdad, veuillez-vous référer aux pages 22 à 30 de ce document.

¹⁹⁷ Voy. notamment AMNESTY INTERNATIONAL, *Communiqué de presse Irak : Les autorités ferment les yeux sur les homicides commis par les milices chiïtes*, 5 februari 2016, <https://www.amnesty.org/fr/press-releases/2016/02/iraq-authorities-turn-blind-eye-to-shia-militia-vicious-reprisal-killings/>; C.E.I.P., *From Militia to State Force: the Transformation of al-Hashd al-Shaabi*, November 16, 2015, <http://carnegieendowment.org/syriaincrisis/?fa=61986>; HUMAN RIGHTS WATCH, *World Report 2016 – Iraq*, January 27, 2016, http://www.ecoi.net/local_link/318408/443588_en.html; HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Possible War Crimes by Shia Militia. Sunnis Targeted in Muqadhiya after ISIS Attack*, January 31, 2016, <https://www.hrw.org/news/2016/01/31/iraq-possible-war-crimes-shia-militia>; HUMAN RIGHTS WATCH, *Irak: Les milices ont commis de nombreux abus, voire des crimes de guerre. Hausse du nombre de meurtres, d'enlèvements et d'expulsions forcées*, 15 februari 2015, <https://www.hrw.org/fr/news/2015/02/15/irak-les-milices-ont-commis-de-nombreux-abus-voire-des-crimes-de-guerre>.

¹⁹⁸ FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project : Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388), p. 4.

¹⁹⁹ FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388), pp. 14-20.

²⁰⁰ FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388), p. 4.

De sjiitische milities handelen geheel onafhankelijk: de overheid is niet in staat om hen te controleren. Indien er een confrontatie plaatsvindt tussen het leger en de milities, hebben deze laatsten steeds de overhand. Bepaalde militieleden hebben een belangrijke plaats binnen de overheid of het parlement toegewezen gekregen of spelen een belangrijke rol in de rekrutering van universitair personeel²⁰¹. De militie Hashd (Popular Mobilization Units), die uit burgers bestaat, maakt sinds 7 april 2015 officieel deel uit van de overheidstroepen en staat bijgevolg onder controle van de Eerste Minister. Er is in feite slechts één budget dat door de overheid aan de militie Hashd wordt gegeven, zonder enige controle²⁰². De overheid moet echter volgens Human Rights Watch de gevolgen van de handelingen van de leden van Hashd op dezelfde manier op zich nemen als voor de andere sjiitische militieleden die officieel deel uitmaken van de overheidstroepen²⁰³. Deze organisaties beschikken over hun eigen illegale checkpoints²⁰⁴. De Peace Brigades lijken ook in staat te zijn om de toegang tot Sadr City te weigeren aan regeringstroepen²⁰⁵. Er wordt ook gezegd dat de AAH-militie beschikt over haar eigen illegale detentiecentra²⁰⁶.

De burgers leggen in het algemeen geen klacht neer bij de politie tegen gepleegd misbruik uit angst dat de milities dit te weten zouden komen en zich zouden wreken. Indien er een afrekening plaatsvindt, worden de slachtoffers bedreigd. In de meeste gevallen zijn de ordetroepen niet in staat om hen te helpen omdat ze ervan uitgaan dat ze niets kunnen doen: er is te veel werk (Bagdad is een dichtbevolkte stad), ze hebben weinig middelen en de milities zijn aanwezig in de meeste politiekantoren. De politie is niet in staat om de burgers te beschermen, ze kunnen zelfs de ambtenaren niet beschermen, met uitzondering van hooggeplaatste sjiieten.

Vaak wil de politie evenmin de soennitische burgers helpen: ofwel omdat ze er het belang niet van inzien om een soenniet te helpen – doordat de meerderheid van de politieagenten sjiiet is; ofwel omdat ze samenwerken met milities die in bepaalde politieposten aanwezig zijn. Corruptie speelt een grote rol. Corrupte politieagenten worden niet vervolgd aangezien de rechters geen problemen willen krijgen met de milities²⁰⁷.

Welke strategieën moeten de soennieten gebruiken om in Bagdad te kunnen blijven leven zonder de aandacht van de sjiitische milities te trekken? Velen onder hen gebruiken sjiitische ideologische symbolen, hebben twee identiteitsdocumenten – een

²⁰¹FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388), pp. 10, 11, 18, 19, 21.

²⁰²FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388), pp. 5 et 6.

²⁰³HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Possible War Crimes by Shia Militia*, January 31, 2016, <https://www.hrw.org/news/2016/01/31/iraq-possible-war-crimes-shia-militia>.

²⁰⁴FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388), pp. 3-4, 11.

²⁰⁵FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388), p. 9.

²⁰⁶FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388), p. 7.

²⁰⁷FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, [http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad - The Shia Militias 29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388](http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388), pp. 20-22.

soennitsche en een sjiitische – en geven neutrale namen aan hun kinderen²⁰⁸.

v. Stijgende criminaliteit wegens bendes, criminelen, milities die voor hun eigen rekening handelen

Islamitische Staat en de sjiitische milities zijn niet de enige vervolgingsactoren. Er zijn ook andere criminelen in Bagdad die dikwijls voor persoonlijke maar ook om religieuze doeleinden handelen. Er is sprake van veel ontvoeringen voor losgeld²⁰⁹ en overvallen. Deze groeiende criminaliteit is het gevolg van de inzet van veiligheidstroepen om het terrorisme aan de rand van de stad te bestrijden.

B. Humanitaire situatie in Bagdad in 2015

We willen eraan herinneren dat men de veiligheidssituatie in Bagdad niet alleen kan evalueren in termen van burgerslachtoffers. Men moet ook rekening houden met de impact van het geweld op het leven van de burgers en met het bestaan van frequente mensenrechtenschendingen om tot het besluit te kunnen komen dat er willekeurig geweld is dat het toekennen van subsidiaire bescherming rechtvaardigt.

Het nood-niveau 3 – het hoogste – werd sinds 12 augustus 2014 afgekondigd door de VN omwille van de omvang en ernst van de humanitaire crisis in Irak²¹⁰. In november 2015 hadden 1,51 miljoen personen in Bagdad nood aan humanitaire hulp. 45% onder hen zijn kinderen²¹¹.

a) *Voortgang van het openbaar leven in Bagdad?*

Zoals we hierboven gezien hebben, is het CGVS op dit ogenblik van mening dat het geen subsidiaire bescherming moet verlenen aan inwoners van Bagdad, meer bepaald « omdat de problematische veiligheidssituatie de hoofdstad niet verhindert om normaal te functioneren » (zie supra, Deel III, onderdeel 3, §2, B.). Zoals de RvV in een arrest van 12 april 2016 benadrukte, kan men zich vragen stellen bij deze redenering aangezien het openbare leven in 2014 of begin 2015 ook niet stil gevallen is. In deze periode verleende het CGVS wél subsidiaire bescherming aan inwoners

²⁰⁸FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388, pp. 14, 16 et 17. Pour plus d'informations concernant les noms sunnites, voy.: W. BASSEM, *From Omar to Hussein : Why Iraqis are changing their names*, 17 Juin 2015, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2015/06/iraq-sectarian-killing-name-changing.html#ixzz46wQTIfEo> ; S. JONES, "Worried their names can be a death sentence, some Iraqis look to change them", *The Huffington post*, 3 april 2015, <http://www.thetimes.co.uk/tto/news/world/middleeast/iraq/article4139337.ece>; J. LYONS, "Curse of Omar: the Sunni name that signs a death warrant", *The Australian*, 28 juin 2014, <http://www.theaustralian.com.au/news/world/curse-of-omar-the-sunni-name-that-signs-a-death-warrant/news-story/f70727f8eb565e9d9629979e8d634c6c>; NIQASH, *What's in a name? Iraqis at risk for having 'dangerous' first names*, 23 mai 2012, <http://www.niqash.org/en/articles/society/3056/>; B. GHOSH, *Where your name can be a death sentence*, 10 juillet 2006, <http://content.time.com/time/printout/0,8816,1212291,00.html>.

²⁰⁹MIDDLE EAST EYE, *Kidnappings Greater Threat to Baghdad than Islamic State: Top Official*, February 13, 2015, <http://www.middleeasteye.net/news/ransom-kidnappings-greater-threat-iraq-islamic-state-security-official-1676219664>; IRAQ TRADELINK NEWS AGENCY, *Threats of Kidnapping Returns to Baghdad Streets*, September 7; 2015, <http://www.iraqtradelinknews.com/2015/09/threats-of-kidnapping-returns-to.html>.

²¹⁰UNHCR, *UNHCR position on returns to Iraq*, October 2014, <http://www.refworld.org/docid/544e4b3e4.html>, §16.

²¹¹OCHA, *2016 Iraq Humanitarian Needs Overview*, November 2015, <https://www.humanitarianresponse.info/fr/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-needs-overview>, p. 12.

van Bagdad in het licht van artikel 48/4, §2, c) van de Vreemdelingenwet²¹². Cedoca volgde zelf deze redenering in 2006 en 2007, toen het geweld een piek bereikte²¹³. Hoe kan bijgevolg het CGVS afleiden dat het niveau van geweld gedaald is omwille van de voortgang van het openbaar leven in Bagdad?

Maar kunnen we echt spreken van de voortgang van het openbaar leven? Het lijkt ons correcter om te zeggen dat inwoners van Bagdad veerkrachtig, getuige en slachtoffer zijn van een verwoestende oorlog sinds 2003 en een bloedige dictatuur van lang daarvoor.

In deel III, onderdeel 4, §2, A, b) (en in het bijzonder i), ii), iv) en v)) en B van dit Vluchtschrift worden de moeilijkheden aangehaald waarmee de inwoners van Bagdad dagelijks geconfronteerd worden.

b) Ontheemde personen en de impact op de gastgezinnen

De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) schat het aantal IDP's in Irak op meer dan 3,4 miljoen. Op 31 maart 2016 was Bagdad het tweede gouverneurschap dat het grootste aantal IDP's opving: 100.399 families op een totaal van 602.394 personen (18%). In april 2015 werd het hoogste percentage ontheemde personen vastgesteld²¹⁴.

De sjiiitische milities proberen deze massale uittocht tegen te houden door de toegang tot Bagdad te verhinderen. De ontheemde personen afkomstig uit soennitische oorlogsgebieden worden verdacht van terrorisme en om de hoofdstad binnen te dringen en worden daardoor lastiggevallen, bedreigd en gearresteerd²¹⁵. In februari 2015 bevonden zich meer dan 300.000 mensen aan de rand van de stad zonder dat ze binnen konden²¹⁶. Er wordt op dit moment een garant vereist om de hoofdstad te kunnen betreden²¹⁷.

²¹² CCE, arrêt n° 165 616 du 12 avril 2016, point 5.3 et CCE, arrêt n° 165 616 du 12 avril 2016, point 5.4. : « (...) le Conseil s'interroge sur la pertinence de cet argument dès lors qu'il ressort de la documentation fournie par la partie défenderesse que « même en 2006 et 2007, quand la violence a atteint un pic, la vie publique dans la capitale ne s'est pas arrêtée » (...). Le Conseil n'aperçoit pas d'avantage d'indice, au sein dudit rapport, que la vie publique s'est arrêtée en 2014 et au début de 2015, période au cours de laquelle la partie défenderesse considèrerait notoirement que l'article 48/4, §2, c), de la loi du 15 décembre 1980 s'appliquait aux demandeurs d'asile originaires de Bagdad (cfr à cet égard la « Note de politique de traitement Irak » du 2 juin 2015 du Commissariat général, annexée aux requêtes). Dès lors, en l'absence d'informations sérieuses et détaillées permettant de comprendre en quoi les diverses situations exposées supra sont différentes et impliquent un traitement différent, le Conseil souhaiterait être éclairé sur la pertinence de l'argument qui déduit de la continuité actuelle de la vie publique à Bagdad le fait que le niveau de violence y aurait diminué par rapport aux années antérieures ».

²¹³ CEDOCA, COI Focus Bagdad, 31 maart 2016, p. 23 ; CEDOCA, COI Focus Bagdad, 6 oktober 2015, p. 19.

²¹⁴ IOM IRAQ, Displacement Tracking Matrix – DTM Round 42, April 2016, disponible sur <http://iomiraq.net/dtm-page>.

²¹⁵ FINNISH IMMIGRATION SERVICE, Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias, April 29, 2015, http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388, p. 4 et UNAMI AND OHCHR, Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015, January 11, 2016, http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR_%20POC%20Report_FINAL_01%20May-31%20October%202015_FINAL_11Jan2016.pdf, p. 31.

²¹⁶ FINNISH IMMIGRATION SERVICE, Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias, April 29, 2015, http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388, p. 4.

²¹⁷ HUMAN RIGHTS WATCH, World Report 2016 – Iraq, January 27, 2016, http://www.ecoi.net/local_link/318408/443588_en.html, p. 2.

De onthaalfamilies – die in november 2015 op 0,94 miljoen geschat werden²¹⁸ – hebben het grootste deel van hun middelen gebruikt om de IDP's te helpen. Het aantal personen dat afhankelijk is van humanitaire hulp stijgt daardoor elke dag²¹⁹. Spanningen zijn voelbaar en er is concurrentie op de arbeidsmarkt²²⁰.

Bovendien bereiken overheidsinstellingen en publieke diensten hun limieten in het beheer van deze interne migratiecrisis die dagelijks een grotere omvang krijgt aangezien het aantal IDP's in bepaalde regio's, zoals Bagdad, erg hoog is²²¹.

Een andere moeilijkheid waarmee IDP's geconfronteerd worden, is de vereiste voor alle eigenaars van een huurpand om de identiteit en het sociale zekerheidsnummer van alle nieuwe huurders mee te delen aan de autoriteiten, wat problematisch is voor diegenen die hun officiële documenten verloren hebben²²². Het verlies van officiële documenten brengt ook dramatische gevolgen teweeg op niveau van bewegingsvrijheid, toegang tot openbare diensten of om zich in te schrijven in het openbare distributiesysteem (PDS: Public Distribution System)²²³.

We willen ten slotte toevoegen dat het CGVS in de beslissingen de neiging heeft om te besluiten tot het ontbreken van willekeurig geweld in Bagdad aangezien dit gouverneurschap een groot aantal IDP's opvangt. In dit opzicht willen we verwijzen naar de RvV die in een arrest van 12 april 2016 het volgende stelde: « (...) *en effet, le Conseil se demande en quoi le fait que des personnes qui cherchent à se réfugier dans la capitale pour fuir des zones de guerre ou sous le contrôle d'organisations terroristes, peut être révélateur d'une quelconque absence de violence aveugle dans cette partie du pays où ils trouvent refuge. De plus, ainsi qu'il ressort d'un document référencé dans le rapport du Cedoca susmentionné (UNHCR, Position on returns to Iraq, octobre 2014, page 4), le fait que la majorité des personnes déplacées à l'intérieur de l'Irak le sont, notamment, au sein même des provinces de Ninewa et d'Al-Anbar, pourtant notoirement en proie à une situation de violence aveugle conduisant actuellement la partie défenderesse à octroyer la protection subsidiaire aux ressortissants de ces régions, conduit encore davantage le Conseil à s'interroger sur la pertinence d'un tel argument* »²²⁴.

²¹⁸OCHA, 2016 Iraq Humanitarian Needs Overview, November 2015, <https://www.humanitarianresponse.info/fr/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-needs-overview>, p. 12.

²¹⁹OCHA, 2016 Iraq Humanitarian Needs Overview, November 2015, <https://www.humanitarianresponse.info/fr/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-needs-overview>, p. 9.

²²⁰OCHA, 2016 Iraq humanitarian response plan, https://www.humanitarianresponse.info/en/system/files/documents/files/final_iraq_2016_hrp_o.pdf, p. 8.

²²¹OCHA, 2016 Iraq Humanitarian Needs Overview, November 2015, <https://www.humanitarianresponse.info/fr/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-needs-overview>, pp. 10 et 12.

²²²FINNISH IMMIGRATION SERVICE, *Suuntaus project: Security situation in Baghdad – The Shia militias*, April 29, 2015, http://www.migri.fi/download/61225_Security_Situation_in_Baghdad_-_The_Shia_Militias_29.4.2015.pdf?69658dcb1606d388, p. 4.

²²³OCHA, 2016 Iraq Humanitarian Needs Overview, November 2015, <https://www.humanitarianresponse.info/fr/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-needs-overview>, p. 16.

²²⁴CCE, arrêt n°165 615 du 12 avril 2016, point 5.3 et CCE, arrêt n°165 616 du 12 avril 2016, point 5.4.

c) Sanitaire crisis

Het aantal personen in Bagdad dat geen toegang heeft tot schoon water en dat lijdt aan een gebrek aan sanitaire voorzieningen en hygiëne²²⁵ (waaraan de zogenaamde « WASH-diensten » willen tegemoetkomen), wordt geschat tussen 1 en 1,5 miljoen. Hierdoor is Bagdad één van de 13 Iraakse gouverneurschappen die nood hebben aan kritieke humanitaire hulp²²⁶.

De heropflakking van dodelijke ziektes werd vastgesteld in de Iraakse hoofdstad²²⁷. Op 22 november 2015 werden er 940 gevallen van cholera geregistreerd in Bagdad²²⁸. De situatie wordt er niet beter op door een te laag aantal artsen en het gebrek aan medicatie en medisch materiaal. De openbare gezondheidsdiensten zijn ontoereikend en niet operationeel door de te hoge vraag van de IDP's waardoor er steeds meer financiële, veiligheids- en sektarische problemen opduiken. De ontheemde personen maken een grotere kans om ziek te worden omwille van hun precaire situatie²²⁹.

d) Budgettaire crisis

Naast een veiligheids- en humanitaire crisis, kampt Irak met een begrotingstekort waardoor de overheid niet in staat is om op gepaste wijze te reageren op de situatie. De openbare omzet daalde met meer dan 40% voornamelijk door de daling van de olieprijs. OCHA heeft een budget van 861 miljoen dollar aangevraagd wat minimaal nodig is om de meest kwetsbare Iraakezen in staat te stellen om de crisis te overleven²³⁰.

§3. Geweld in Bagdad: september 2015 – april 2016

Wat het aantal gekende incidenten en het aantal overleden of gewonde burgers in Bagdad in de periode van september 2015 tot april 2016 betreft, worden zowel de gegevens van UNAMI (United Nations Assistance Mission for Iraq) als deze van de blogger J. Wing (Musings on Iraq)²³¹ voorgesteld.

²²⁵OCHA, *2016 Iraq Humanitarian Needs Overview*, November 2015, <https://www.humanitarianresponse.info/fr/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-needs-overview>, p. 21.

²²⁶OCHA, *Template 2: Cluster Strategy and Monitoring Plan – 2016 Iraq Humanitarian Response Plan*, <https://www.humanitarianresponse.info/fr/operations/iraq/document/20151101-hrp-cluster-defense-wash>.

²²⁷OCHA, *2016 Iraq Humanitarian Needs Overview*, November 2015, <https://www.humanitarianresponse.info/fr/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-needs-overview>, p. 5.

²²⁸OMS, *Préparation et riposte aux situations d'urgence. Choléra – Iraq : Bulletin d'information sur les flambées épidémiques*, 26 november 2015, <http://www.who.int/csr/don/26-november-2015-iraq-cholera/fr/>.

²²⁹OCHA, *2016 Iraq Humanitarian Needs Overview*, November 2015, <https://www.humanitarianresponse.info/fr/operations/iraq/document/2016-iraq-humanitarian-needs-overview>, p. 20.

²³⁰OCHA, *2016 Iraq humanitarian response plan*, https://www.humanitarianresponse.info/en/system/files/documents/files/final_iraq_2016_hrp_o.pdf, p. 4 et 8.

²³¹Pour rappel, Musings on Iraq est un blog rédigé par l'Américain J. Wing. L'objectif de ce blog est d'expliquer la situation économique, sécuritaire et culturelle en Iraq par le biais d'articles et d'interviews. J. Wing a écrit pour le Jamestown Foundation, Tom Ricks' Best Defense at Foreign Policy et le Daily Beast, et a rédigé un chapitre du livre *“Volatile Landscape: Iraq And Its Insurgent Movements”*. Son travail et ses recherches ont été publiées à de nombreuses reprises en Irak via AK News, Al-Mada, Sotaliraq, All Iraq News, et Ur News. Il a été interviewé par CCTV et TRT World News TV, et est apparu notamment sur CNN, the Christian Science Monitor, The National, Columbia Journalism Review, Mother Jones, PBS' Frontline, the Center for Strategic and International Studies,

April 2016

	Gekende incidenten	Overleden burgers	Gewonde burgers
UNAMI ²³²	Geen cijfers beschikbaar	232	642
Musings on Iraq (J. Wing) ²³³	264 (cijfer up to date op 28 april 2016)	294 (cijfer up to date op 28 april 2016)	825 (cijfer up to date op 28 april 2016)
Iraq Body Count	Geen cijfers beschikbaar	Geen cijfers beschikbaar	Geen cijfers beschikbaar

In de loop van april 2015 was Bagdad het Iraakse gouverneurschap dat het meest getroffen werd door geweld²³⁴. Er vonden meerdere zelfmoordaanslagen plaats in de eerste week van april 2016, waaronder 5 aanslagen met een autobom²³⁵.

Bovendien heerst er een politieke crisis in de regering en het parlement. Veel Irakezen hebben maandenlang betoogd in de Iraakse hoofdstad om de corruptie binnen de regering aan te klagen, om te eisen dat de corrupte hooggeplaatste figuren verantwoordelijk zouden worden geacht en om een nieuwe regering tot stand te brengen. Naar aanleiding van deze vragen van de bevolking heeft de Iraakse eerste minister, Haider al-Abadi, een uitvoeringsplan voorgesteld van de in 2015 aangenomen hervormingen in de strijd tegen corruptie. Dit werd op overtuigende wijze verworpen. De politieke situatie is sindsdien chaotisch²³⁶. In Bagdad werd op 30 april 2016 de noodsituatie uitgeroepen toen betogers de internationale zone of groene zone, een sterk beveiligde wijk in het centrum van Bagdad waar zich de

the Institute for the Study of War, Radio Free Iraq. Il a été cité dans “Iraq From war To A New Authoritarianism” by Toby Dodge, “Imagining the Nation Nationalism, Sectarianism and Socio-Political Conflict in Iraq” de Harith al-Qarawee, “ISIS Inside the Army of Terror” de Michael Weiss et Hassan Hassahn, “The Rise of the Islamic State” de Patrick Coburn, et encore d’autres.

²³²UNAMI, *UN Casualty Figures for Iraq for the Month of April 2016*, May 1st, 2016, http://uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5580:un-casualty-figures-for-iraq-for-the-month-of-april-2016&Itemid=633&lang=en.

²³³ Ces chiffres ont été obtenus en additionnant les données reprises pour la période du 1er au 28 d’avril 2016 : MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security In Iraq, Apr 1-7, 2016*, April 12, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/04/security-in-iraq-apr-1-7-2016.html>; MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security In Iraq Apr 8-14, 2016*, April 18, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/04/security-in-iraq-apr-8-14-2016.html>; MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security In Iraq, Apr 15-21, 2016*, April 25, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/04/security-in-iraq-apr-15-21-2016.html>; MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security In Iraq, Apr 22-28, 2016*, May 3, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/05/security-in-iraq-apr-22-28-2016.html>.

²³⁴ UNAMI, *UN Casualty Figures for Iraq for the Month of April 2016*, May 1st, 2016, http://uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5580:un-casualty-figures-for-iraq-for-the-month-of-april-2016&Itemid=633&lang=en.

²³⁵MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security In Iraq, Apr 1-7, 2016*, April 12, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/04/security-in-iraq-apr-1-7-2016.html>.

²³⁶ Voy. notamment à cet égard: RUDAW, *Security officials warn journalists to leave Baghdad’s Green Zone*, April 26, 2016, <http://rudaw.net/english/middleeast/iraq/260420164>; RTBF, *L’Irak s’enfoncé dans la crise: chaos au Parlement, manifestations à Bagdad*, 26 april 2016, http://www.rtbf.be/info/monde/moyen-orient/detail_1-irak-s-enfonce-dans-la-crise-chaos-au-parlement-manifestations-a-bagdad?id=9280649; IRAQI NEWS, *Abadi leaves parliament hall amid “total chaos”*, April 26, 2016, <http://www.iraqinews.com/baghdad-politics/abadi-leaves-parliament-hall-amid-chaos/>; AL-MONITOR, *How religious movements gained the upper hand in Iraqi protests*, April 6, 2016, <http://al-monitor.com/pulse/originals/2016/04/iraq-secular-protests-muqtada-al-sadr-reform-sit-ins.html>.

hoofdzetel van de regering en meerdere ambassades bevindt) binnendrongen (²³⁷.

Hieronder worden de meest indrukwekkende incidenten van april 2016 in het bijzonder in de provincie van de Iraakse hoofdstad weergegeven:

- *5 april 2016*, rond de middag kwam een autobom tot ontploffing dichtbij een restaurant in New Bagdad. 2 personen lieten het leven en 8 anderen raakten gewond door de explosie. Door de intensiteit van de aanslag zou het aantal burgerslachtoffers onderschat kunnen zijn²³⁸.
- *7 april 2016*, 2 personen kwamen om en 8 anderen raakten gewond door een bomexplosie in het district van Abu Ghraib²³⁹.
- *16 april 2016*, er ontplofte een bom in al-Bakriya (West-Bagdad), nabij een drukbezochte markt. De explosie maakte 2 doden en 8 gewonden²⁴⁰.
- *22 april 2016*, een zelfmoordaanslag in een sjiitische moskee in het zuidwesten van Bagdad, net na het gebed, leidde tot de dood van 9 personen. Er waren minstens 25 gewonden door deze aanslag die opgeëist werd door IS. Dezelfde dag werd een individu onderschept en gedood door de veiligheidsdiensten in de moskee in het district al-Radwaniya alvorens hij zichzelf tot ontploffing kon brengen. In het district Abu Ghraib vond een andere explosie plaats waarbij er 2 doden en 9 gewonden vielen²⁴¹.
- *23 april 2016*, minstens 12 personen verloren het leven door twee aanslagen met een autobom. Eén van deze aanslagen vond plaats aan een checkpoint in het district al-Husseiniya (in het noorden van Bagdad) en heeft geleid tot de dood van 9 personen; 28 anderen raakten gewond. De tweede aanslag was gericht op een legerkonvooi in Arab al-Jabour (3 doden, 11 gewonden). Deze aanslagen werden opgeëist door IS²⁴².
- *25 april 2016*, door een zelfmoordaanslag vielen er minstens 11 doden in een drukbezochte commerciële straat in het overwegend sjiitische district al-Jadida, in het westen van Bagdad. Er raakten 39 andere personen gewond door de explosie. De aanslag werd opgeëist door Islamitische Staat en viseerde voornamelijk de veiligheidsdiensten²⁴³.

²³⁷ALJAZEERA, *Muqtada al-Sadr's supporters storm Iraq's parliament*, May 1st, 2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/04/protesters-storm-baghdad-green-zone-parliament-160430120004964.html>; THE WASHINGTON POST, *State of emergency declared in Baghdad as protesters take Iraqi parliament*, April 30, 2016, https://www.washingtonpost.com/world/protesters-storm-iraqi-parliament-in-baghdad/2016/04/30/o862fd3a-0ec1-11e6-8ab8-9ad050f76d7d_story.html.

²³⁸IRAQI NEWS, *Car bomb kills, wounds 11 people in eastern Baghdad*, April 5, 2016, <http://www.iraqnews.com/iraq-war/car-explosion-kills-wounds-11-people-near-restaurant-east-baghdad/>.

²³⁹IRAQI NEWS, *10 people killed, wounded in bomb blast in Abu Ghraib District in western Baghdad*, April 7, 2016, <http://www.iraqnews.com/iraq-war/10-people-killed-wounded-bomb-blast-west-baghdad-2/>.

²⁴⁰IRAQI NEWS, *10 people killed, wounded in bomb blast in western Baghdad*, April 16, 2016, <http://www.iraqnews.com/iraq-war/10-people-killed-wounded-bomb-blast-west-baghdad-3-2/>.

²⁴¹REUTERS, *Islamic State bomber kills nine at Baghdad mosque*, April 22, 2016, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-bomb-idUSKCN0XJ18Y>.

²⁴²REUTERS, *At least 12 dead in two Baghdad car bomb attacks: sources*, April 23, 2016, <http://www.reuters.com/article/us-iraq-blast-idUSKCN0XKoM6>; REUTERS, *Bomb in eastern Baghdad kills at least 11*, April 25, 2016, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-blast-idUSKCN0XM1IV>.

²⁴³REUTERS, *Bomb in eastern Baghdad kills at least 11*, April 25, 2016, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-blast-idUSKCN0XM1IV>.

- *27 april 2016*, er werd een bom tot ontploffing gebracht in Amiriya (West-Bagdad), nabij een fruit- en groentemarkt. Eén persoon liet het leven en 7 personen raakten gewond door de explosie²⁴⁴.
- *30 april 2016*, een autobom (beschreven als een drietonner) kwam tot ontploffing in het oosten van Bagdad (Nahrawan) en veroorzaakte minstens 21 doden en 42 gewonden. Volgens de Iraakse Minister van Binnenlandse Zaken werden voornamelijk sjiitische burgers die aanwezig waren op een markt gevisieerd. Uit de verklaring van IS waarin deze aanslag opgeëist werd, bleek dat sjiitische pelgrims die naar het sanctuarium van Kadhimiya gingen, gevisieerd werden²⁴⁵.

Maart 2016

	Gekende incidenten	Overleden burgers	Gewonde burgers
UNAMI ²⁴⁶	Geen cijfers beschikbaar	259	770
Musings on Iraq (J. Wing) ²⁴⁷	307	315	905
Iraq Body Count ²⁴⁸	Geen cijfers beschikbaar	Geen cijfers beschikbaar	Geen cijfers beschikbaar

J. Wing merkt op dat de incidenten in de hoofdstad sinds oktober 2015 zijn blijven stijgen. In oktober 2015 was er een gemiddelde van 7 incidenten per dag, 7,6 in november 2015, 7,7 in december 2015, 8,5 in januari 2016, 8,4 in februari 2016 en in maart 2016 werd het hoogste aantal incidenten per dag in Bagdad sinds de laatste drie jaar vastgesteld, namelijk 9,9 incidenten per dag. Vooral het zuiden van de hoofdstad werd gevisieerd met 111 geregistreerde aanslagen in de maand maart²⁴⁹.

Hieronder worden de incidenten weergegeven die in het bijzonder op de provincie van de Iraakse hoofdstad hun stempel hebben gedrukt in maart 2016:

- *1 maart 2016*, één persoon werd gedood en 8 anderen raakten gewond door een bomexplosie in het district Madain ten zuiden van Bagdad²⁵⁰.

²⁴⁴IRAQI NEWS, *8 people killed, wounded in bomb blast in western Baghdad*, April 27, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/8-people-killed-wounded-bomb-blast-west-baghdad-4/>.

²⁴⁵AL ARABIYA ENGLISH, *ISIS claims deadly Baghdad bombing*, April 30, 2016, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2016/04/30/Bomb-attack-on-Shiite-pilgrims-kills-17-in-Iraq.html>.

²⁴⁶UNAMI, *UN Casualty Figures for Iraq for the Month of March 2016*, April 1, 2016, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5419:un-casualty-figures-for-iraq-for-the-month-of-march-2016&Itemid=633&lang=en.

²⁴⁷MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Violence In Iraq, March 2016*, April 5, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/04/violence-in-iraq-march-2016.html>.

²⁴⁸IBC n'a pas encore publié ses données pour 2016. Vous pourrez les trouver sur <https://www.iraqbodycount.org/database/> prochainement.

²⁴⁹MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Violence In Iraq, March 2016*, April 5, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/04/violence-in-iraq-march-2016.html>.

²⁵⁰IRAQI NEWS, *9 people killed, wounded in bomb blast in Madain District in southern Baghdad*, March 1st, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/9-people-killed-wounded-in-bomb-blast-in-madain-district-south-of-baghdad/>. Veuillez noter que la plupart des articles d'Iraqi News recensant les pertes civiles ne font que communiquer les chiffres avancés par le gouvernement. Il y a dès lors lieu de garder à l'esprit que ces chiffres ont

- *2 maart 2016*, er ontplofte een bom in de regio Nahrawan waarbij 2 personen gedood werden en 8 gewonden vielen²⁵¹.
- *3 maart 2016*, 2 burgers lieten het leven en 10 personen raakten gewond door 5 mortiergranaten die insloegen op de markten van al-Nasr en al-Salam in het district van Abu Ghraib²⁵².
- *23 maart 2016*, 2 personen overleden in een aanslag dichtbij de winkels in al-Amin (oosten van Bagdad), en 6 anderen raakten gewond²⁵³.
- *24 maart 2016*, bij een aanslag gericht tegen politieagenten in Yusufiya (zuiden van Bagdad) werd een lid van de ordetroepen gedood en vielen er 5 gewonden²⁵⁴.
- *26 maart 2016*, in een aanslag in al-Rashid, in het zuiden van Bagdad, overleed een burger, 3 anderen raakten gewond²⁵⁵. Dezelfde dag overleed een persoon in het district van Abu Ghraib (in het westen van de hoofdstad) en raakten er 9 personen gewond door een bomexplosie²⁵⁶.
- *27 maart 2016*, 2 personen werden gedood en 9 anderen raakten gewond op een fruit- en groentemarkt in Yusufiya in het zuiden van Bagdad²⁵⁷.
- *28 maart 2016*, een explosie in de wijk Mahmudiya (Zuid-Bagdad) gericht op een drukbezochte markt heeft geleid tot de dood van 2 personen en 7 gewonden²⁵⁸.
- *29 maart 2016*, 3 personen werden gedood gewond en 27 anderen raakten gewond door een zelfmoordaanslag in het centrum van Bagdad. De explosie vond plaats bij een bijeenkomst van arbeiders in Tayaran Square. Ze bevonden zich niet ver van een groep aanhangers van Muqtada al-Sadr (invloedrijke sjiiitische leider). Ze verzamelden zich om druk uit te oefenen op de overheid

plus que probablement été revus à la baisse en raison d'une politique de censure.

²⁵¹IRAQI NEWS, *10 people killed, wounded in bomb blast in Nahrawan area southeast of Baghdad*, March 2nd, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/10-people-killed-wounded-in-bomb-blast-nahrawan-area-southeast-of-baghdad/>.

²⁵²IRAQI NEWS, *12 civilians killed, wounded by mortar shells in western Baghdad*, March 3rd, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/12-civilians-killed-wounded-by-mortar-shells-in-western-baghdad/>.

²⁵³IRAQI NEWS, *8 people killed, wounded in bomb blast in eastern Baghdad*, March 23, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/8-people-killed-wounded-bomb-blast-east-baghdad-3/>.

²⁵⁴IRAQI NEWS, *6 police members killed, wounded in bomb blast targeted their patrol in southern Baghdad*, March 24, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/6-police-members-killed-wounded-bomb-blast-targeted-patrol-south-baghdad/>.

²⁵⁵IRAQI NEWS, *Bomb blast kills civilian, wounds 2 others in southern Baghdad*, March 26, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/bomb-blast-kills-civilian-wounds-2-others-southern-baghdad-2/>.

²⁵⁶IRAQI NEWS, *9 people killed, wounded in bomb blast in Abu Ghraib in western Baghdad*, March 26, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/9-people-killed-wounded-bomb-blast-abu-ghraib-west-baghdad/>.

²⁵⁷IRAQI NEWS, *11 people killed, wounded in bomb blast in Yusufiya area in southern Baghdad*, March 27, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/11-people-killed-wounded-bomb-blast-yusufiya-area-south-baghdad/>.

²⁵⁸IRAQI NEWS, *9 people killed, wounded in bomb blast in Mahmudiya District in southern Baghdad*, March 28, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/9-people-killed-wounded-bomb-blast-mahmudiya-district-south-baghdad/>.

om de hervormingen door te voeren. IS eiste de aanslag op²⁵⁹.

Februari 2016

	Gekende incidenten	Overleden burgers	Gewonde burgers
UNAMI ²⁶⁰	Geen cijfers beschikbaar	277	838
Musings on Iraq (J. Wing) ²⁶¹	244	340	898
Iraq Body Count ²⁶²	Geen cijfers beschikbaar	Geen cijfers beschikbaar	Geen cijfers beschikbaar

Bagdad blijft het gouverneurschap in Irak dat het meest getroffen wordt door geweld. Vooral het zuiden van de regio wordt getroffen. Er werden meerdere niet-geïdentificeerde lijken gevonden, meer bepaald 3 in het district Mada'in van de hoofdstad, waarvan één van een kind van 8 jaar²⁶³.

Hieronder worden de incidenten weergegeven die in het bijzonder op de provincie van de Iraakse hoofdstad hun stempel hebben gedrukt in februari 2016:

- 4 februari 2016, meerdere explosieven en een schietpartij hebben 10 doden en 33 gewonden veroorzaakt in de hoofdstad²⁶⁴.
- 7 februari 2016, door aanslagen lieten 6 burgers het leven en vielen er 22 gewonden in het zuiden van Bagdad (al-Dora en al-Furat)²⁶⁵.
- 25 februari 2016, bij een dubbele zelfmoordaanslag gericht op een soennitische moskee in het district Shu'ala vielen er 12 tot 15 doden en een vijftigtal gewonden²⁶⁶.
- 26 februari 2016, er vond een grootscheepse betoging plaats, op initiatief van

²⁵⁹REUTERS, *Islamic State claims central Baghdad bombing*, March 29, 2016, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-security-idUSKCN0WVoAC>; RUDAW, *Baghdad suicide bombing kills or wounds 26*, March 29, 2016, <http://rudaw.net/english/middleeast/iraq/29032016>.

²⁶⁰UNAMI, *UN Casualty Figures for Iraq for the Month of February 2016*, March 1, 2016, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5284:un-casualty-figures-for-iraq-for-the-month-of-february-2016&Itemid=633&lang=en.

²⁶¹MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Violence in Iraq, February 2016*, March 7, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/03/violence-in-iraq-march-2016.html>.

²⁶²IBC n'a pas encore publié ses données pour 2016. Vous pourrez les trouver sur <https://www.iraqbodycount.org/database/> prochainement.

²⁶³ALBAWABA NEWS, *Ten killed in multiple Baghdad bombings*, February 8, 2016, <http://www.albawaba.com/news/ten-killed-multiple-baghdad-bombings-802994>; THE MUSLIM NEWS, *Iraq: 10 people killed in Baghdad terror attacks*, February 9, 2016, <http://muslimnews.co.uk/news/middle-east/iraq-10-people-killed-in-baghdad-terror-attacks/>.

²⁶⁴AL ARABIYA ENGLISH, *Iraqi officials: 10 killed, 33 wounded in Baghdad violence*, February 5, 2016, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2016/02/04/Iraqi-officials-10-killed-33-wounded-in-Baghdad-violence.html>.

²⁶⁵ALBAWABA NEWS, *Ten killed in multiple Baghdad bombings*, February 8, 2016, <http://www.albawaba.com/news/ten-killed-multiple-baghdad-bombings-802994>.

²⁶⁶AL ARABIYA ENGLISH, *Twin suicide bombing kills 12 at Shiite mosque in Baghdad*, <http://english.alarabiya.net/en/News/middle-east/2016/02/25/Twin-suicide-bombing-kills-12-at-Shiite-mosque-in-Baghdad.html>.

Muqtada al-Sadr (sjiitisch leider) waarbij tienduizenden Irakezen zich verzamelden op het Tahrir-plein. Ze hekelden de corruptie binnen de overheid. Ze dreigden ermee om de groene zone (beveiligde zone waar de overheid en NGO's zich bevinden) binnen te dringen indien de eerste minister de beloofde hervormingen niet uitvoerde²⁶⁷.

- 28 februari 2016, 70 personen zijn omgekomen en 100 personen raakten gewond in een aanslag gericht op een markt in Sadr City (voornamelijk sjiitisch district), waar twee bommen tot explosie werden gebracht. IS heeft deze aanslag opgeëist. Dezelfde dag werden er verschillende politieagenten ontvoerd in Abu Ghraib²⁶⁸.
- 29 februari 2016, acht veiligheidswerkers kwamen om en 22 personen raakten gewond in aanslagen met als doel om een legerpost in het district Abu Ghraib te overmeesteren²⁶⁹. Diezelfde dag verloren een Iraakse generaal en 5 soldaten het leven toen 4 leden van IS hun hoofdkwartier binnenstormden en hun explosieven tot ontploffing brachten²⁷⁰. Er ontplofte ook een bom in het district Taji in het noorden van de hoofdstad, in een klein dorpje Hamamiyat, wat leidde tot de dood van één persoon en 8 gewonden²⁷¹.

Januari 2016

	Gekende incidenten	Overleden burgers	Gewonde burgers
UNAMI ²⁷²	Geen cijfers beschikbaar	299	785
Musings on Iraq (J. Wing) ²⁷³	266	286	805
Iraq Body Count ²⁷⁴	Geen cijfers beschikbaar	Geen cijfers beschikbaar	Geen cijfers beschikbaar

Hoewel eind 2015 kalmer was, begon 2016 erg gewelddadig. In deze periode werd er

²⁶⁷ ALJAZEERA, *What are the reasons behind Muqtada al-Sadr's return? Muqtada al-Sadr has grand ambitions for Iraq, and self-confidence to match. But he has yet to show how he will deliver*, March 1st, 2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/03/reasons-muqtada-al-sadr-return-isis-160301065727884.html>.

²⁶⁸ ALJAZEERA, *ISIL bombings near Baghdad kill scores of Iraqis. Roadside bombs near Iraq's capital kill at least 70 while military comes under assault in Abu Ghraib and near Fallujah*, February 29, 2016, <http://www.aljazeera.com/news/2016/02/isis-launches-major-offensive-outskirts-baghdad-160228080044646.html>.

²⁶⁹ ALJAZEERA, *ISIL claims responsibility for deadly Iraq bombing. Blast strikes funeral in Miqdadiyah and security forces targeted in two different places in continuing wave of violence*, February 29, 2016, www.aljazeera.com/news/2016/02/iraq-deadly-wave-violence-continues-160229133948757.html.

²⁷⁰ ALJAZEERA, *ISIL suicide bombers kill dozens of Iraqi soldiers. At least 25 soldiers and a general killed as violence swells, while Iraqi troops launch push to dislodge ISIL fighters*, March 1st, 2016, www.aljazeera.com/news/2016/03/isis-suicide-bombers-kill-dozens-iraqi-soldiers-160301104359730.html.

²⁷¹ IRAQI NEWS, *9 people killed, wounded in bomb blast north of Baghdad*, February 29, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/9-people-killed-wounded-bomb-blast-north-baghdad-4/>.

²⁷² UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of January 2016*, February 1, 2016, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5147:un-casualty-figures-for-the-month-of-january-2016&Itemid=633&lang=en.

²⁷³ MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence In Iraq, Jan 2016*, February 4, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/02/violence-in-iraq-jan-2016.html>.

²⁷⁴ IBC n'a pas encore publié ses données pour 2016. Vous pourrez les trouver sur <https://www.iraqbodycount.org/database/> prochainement.

over het hele grondgebied Irak het grootst aantal incidenten van de afgelopen 5 maanden geregistreerd²⁷⁵. Bagdad (en meer bepaald het zuiden van de hoofdstad) was het voornaamste doelwit van IS²⁷⁶. Dit is waarschijnlijk te wijten aan de bevrijding van de stad Ramadi. De terroristische organisatie viseert de hoofdstad vanuit een verdedigingspositie²⁷⁷ om de overheid bij de bevolking in diskrediet te brengen. Ze richten zich vooral op overwegend sjiitische gebieden om de spanningen tussen sjiiten en soennieten te versterken²⁷⁸.

Hoewel dit niet meer gebeurd was sinds eind november 2015, werden er in de loop van januari 2016 aanslagen gepleegd met autobommen. Er heerste zo goed als anarchie in de hoofdstad: omwille van de onveiligheid door het conflict, is er een relatief hoog criminaliteitscijfer (de pers maakte melding van 23 inbraken en 13 ontvoeringen – meer bepaald van vreemdelingen)²⁷⁹.

Hieronder worden de incidenten weergegeven die in het bijzonder op de provincie van de Iraakse hoofdstad hun stempel hebben gedrukt in januari 2016:

- *4 januari 2016*, twee personen werden gedood bij een aanslag in al-Bakriya, in het westen van Bagdad. Er vielen 8 gewonden²⁸⁰.
- *11 januari 2016* was bijzonder dodelijk: IS eiste de aanslag in een commercieel centrum (Al-Zahra) op in een overwegend sjiitische wijk van de hoofdstad. Er ontploften twee autobommen en er werden 3 zelfmoordaanslagen uitgevoerd. Meerdere burgers werden gegijzeld. Het aantal slachtoffers schommelt, afhankelijk van de bron, tussen de 12 en 18 doden en 14 en 50 gewonden²⁸¹.
- *12 januari 2016*, er ontplofte een bom in het district Madain, ten zuiden van Bagdad, waarbij 2 personen gedood werden en 9 anderen gewond raakten²⁸².

²⁷⁵MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Security In Iraq, Feb 1-7, 2016*, February 9, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/02/security-in-iraq-feb-1-7-2016.html>.

²⁷⁶MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security In Iraq, Jan. 1-7, 2016*, January 13, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/security-in-iraq-jan-1-7-2016.html>.

²⁷⁷MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security In Iraq, Jan. 1-7, 2016*, January 13, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/security-in-iraq-jan-1-7-2016.html>.

²⁷⁸MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security in Iraq, Jan 15-21, 2016*, January 26, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/security-in-iraq-jan-15-21-2016.html>.

²⁷⁹MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence In Iraq, Jan 2016*, February 4, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/02/violence-in-iraq-jan-2016.html>; MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security in Iraq, Jan 15-21, 2016*, January 26, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/security-in-iraq-jan-15-21-2016.html>; MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Security in Iraq, Jan 22-28, 2016*, February 1, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/02/security-in-iraq-jan-22-28-2016.html>.

²⁸⁰IRAQI NEWS, *10 people killed, wounded in bomb blast west of Baghdad*, January 4, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/10-people-killed-wounded-in-bomb-blast-west-of-baghdad/>.

²⁸¹MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Security in Iraq, Jan 8-14, 2015*, January 19, 2016, http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/security-in-iraq-jan-8-14-2015_19.html; LEMONDE.FR, *Prise d'otage meurtrière dans un centre commercial de Bagdad*, 11 janvier 2016, http://www.lemonde.fr/international/article/2016/01/11/prise-d-otages-meurtriere-dans-un-centre-commercial-de-bagdad_4845400_3210.html; RTBF.BE, *Irak : le groupe EI revendique la prise d'otages à Bagdad qui a fait 12 morts*, 11 janvier 2016, http://www.rtbf.be/info/monde/moyen-orient/detail_irak-huit-morts-dans-une-prise-d-otages-dans-un-centre-commercial-de-bagdad?id=9182973; DH.BE, *Irak : journée meurtrière, au moins 32 morts dans des attaques*, 11 janvier 2016, <http://www.dhnet.be/dernieres-depeches/afp/irak-journee-meurtriere-au-moins-32-morts-dans-des-attaques-569419e13570b38a58161452>; AL-MONITOR, *Iraq struggles to combat evolving terrorist threat*, January 31, 2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/01/iraq-islamic-state-new-pattern-attack-suicide-fighting-.html>.

²⁸²IRAQI NEWS, *11 people killed, wounded in bomb blast in southern Baghdad*, January 13, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/11-people-killed-wounded-in-bomb-blast-in-madain-area-south-of-baghdad/>.

- 14 januari 2016, onbekende schutters drongen een huis binnen in het district Abu Graib en doodden 5 vrouwen en een man²⁸³.
- 17 januari 2016, 3 Amerikanen werden ontvoerd door een sjiiitische militie ondersteund door Iran²⁸⁴. Dit zou desastreuze gevolgen kunnen hebben op de samenwerking tussen Irak en bepaalde Staten. Deze laatsten zouden hun diplomatieke vertegenwoordigers in de Iraakse hoofdstad kunnen terugtrekken²⁸⁵. Diezelfde dag vond er een aanslag in het district Mahmudiya plaats, wat leidde tot de dood van 2 personen en 9 gewonden²⁸⁶.
- 24 januari 2016, er ontplofte een bom in de commerciële zone van het district Abu Ghraib, waarbij 2 personen om het leven kwamen en 8 gewonden vielen²⁸⁷.

December 2015

	Gekende incidenten	Overleden burgers	Gewonde burgers
UNAMI ²⁸⁸	Geen cijfers beschikbaar	261	787
Musings on Iraq (J. Wing) ²⁸⁹	240	236	749
Iraq Body Count ²⁹⁰	Geen cijfers beschikbaar	236	Geen cijfers beschikbaar

J. Wing benadrukt het feit dat de voorgestelde gegevens een minimum zijn: aangezien de Iraakse overheid (bewust) niet bericht over bepaalde incidenten, is het sowieso onmogelijk om alles met betrekking tot het geweld dat woedt in het land te kunnen weergeven.

Merkwaardig genoeg ontplofte er deze maand geen enkele bom in Bagdad. De veiligheidstroepen maakten er wel één tijdig onschadelijk²⁹¹.

Terwijl het geweld is afgenomen in vergelijking met de cijfers van de andere maanden van 2015, blijft Bagdad de dodelijkste en meest gewelddadige regio van 2015 en zet

²⁸³IRAQI NEWS, *5 women, 1 man killed by militant attack in southern Baghdad*, January 14, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/5-women-1-man-killed-militant-attack-southern-baghdad/>.

²⁸⁴REUTERS, *Americans missing in Baghdad kidnapped by Iran-backed militia*, January 20, 2016, <http://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-iraq-kidnapping-idUSKCN0UX2HY>.

²⁸⁵AL-MONITOR, *Who's to blame for recent kidnappings in Iraq?*, January 29, 2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/01/iraq-wave-abductions-foreigners-accusations.html>.

²⁸⁶IRAQI NEWS, *11 people killed, wounded in bomb blast south of Baghdad*, January 17, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/11-killed-wounded-in-bomb-blast-in-mahmudiya-area-south-of-baghdad/>.

²⁸⁷IRAQI NEWS, *10 people killed, wounded in bomb blast west of Baghdad*, January 24, 2016, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/10-people-killed-wounded-in-bomb-blast-west-of-baghdad-2/>.

²⁸⁸UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of December 2015*, January 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=5064:un-casualty-figures-for-the-month-of-december-2015&Itemid=633&lang=en.

²⁸⁹MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence in Iraq, Dec 2015*, January 11, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/violence-in-iraq-dec-2015.html>.

²⁹⁰IRAQ BODY COUNT, *Iraq 2015: A Catastrophic Normal: An overview of the year's violence*, January 1st, 2016, <https://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2015/>.

²⁹¹MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence in Iraq, Dec 2015*, January 11, 2016, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/violence-in-iraq-dec-2015.html>.

Islamitische Staat zijn terroristische aanslagen voort²⁹². De daling van het aantal incidenten en slachtoffers, in elk geval tijdens de eerste week van december, is voornamelijk te wijten aan de versterkte veiligheid ter gelegenheid van de ceremonie van Arbaeen²⁹³.

Hieronder worden de incidenten weergegeven die in het bijzonder op de provincie van de Iraakse hoofdstad hun stempel hebben gedrukt in december 2015:

- *4 december 2015*, er vielen 2 doden en 8 gewonden door een explosie nabij een druk bezocht café bij Diyala Bridge, ten zuiden van Bagdad²⁹⁴.
- *8 december 2015*, er vond een ontploffing plaats in het centrum van Bagdad, in de wijk Al Kifah. 2 personen overleden en er vielen 7 gewonden²⁹⁵.
- *14 december 2015*, 2 personen werden gedood en 7 anderen raakten gewond tijdens een ontploffing dichtbij een populair restaurant in het district Husseiniya, ten noorden van Bagdad²⁹⁶.
- *20 december 2015*, gewapende mannen gekleed in het zwart hebben 200 miljoen dinar (ongeveer 150.000 euro) gestolen van een burger in de wijk al-Bonouk, in het noorden van Bagdad²⁹⁷.
- *23 december 2015*, de eigenaar van een juwelierszaak werd tijdens een overval door onbekende personen meerdere keren gestoken in zijn winkel (al-Rubaie straat). Hij overleed aan zijn verwondingen²⁹⁸.
- *24 december 2015*, een veertigtal leden van IS werden aangehouden door de Iraakse autoriteiten terwijl ze aanslagen in de gouverneurschappen Bagdad en Diyala voorbereidden²⁹⁹.
- *27 december 2015*, 3 personen overleden door een aanslag in het district Taji, ten noorden van Bagdad. 8 andere personen raakten gewond³⁰⁰.
- *30 december 2015*, een explosie heeft geleid tot de dood van 2 personen in het district Madain (in het dorp Satih). 6 andere personen raakten gewond³⁰¹.

²⁹²MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence in Iraq, Dec 2015*, January 11, 2016,

<http://musingsoniraq.blogspot.be/2016/01/violence-in-iraq-dec-2015.html>.

²⁹³MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Security In Iraq, Dec. 1-7, 2015*, December 14, 2015,

<http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/12/security-in-iraq-dec-1-7-2015.html>.

²⁹⁴IRAQI NEWS, *10 civilians killed and injured in bomb blast south of Baghdad*, December 5, 2015,

<http://www.iraqinews.com/iraq-war/10-civilians-killed-injured-bomb-blast-south-baghdad/>.

²⁹⁵IRAQI NEWS, *9 people killed and wounded in bomb blast in central Baghdad*, December 8, 2015,

<http://www.iraqinews.com/iraq-war/9-people-killed-wounded-bomb-blast-central-baghdad-2/>.

²⁹⁶IRAQI NEWS, *9 people killed, wounded in bomb blast north of Baghdad*, December 14, 2015,

<http://www.iraqinews.com/iraq-war/9-people-killed-wounded-bomb-blast-north-baghdad-2/>.

²⁹⁷IRAQI NEWS, *Gunmen stole 200 million dinars from civilian in northern Baghdad*, December 20, 2015,

<http://www.iraqinews.com/iraq-war/gunmen-stole-200-million-dinars-civilian-northern-baghdad/>.

²⁹⁸IRAQI NEWS, *Jewelry store owner died in a robbery in eastern Baghdad*, December 24, 2015,

<http://www.iraqinews.com/iraq-war/jewelry-store-owner-died-robbery-eastern-baghdad/>.

²⁹⁹LE MONDE.FR, *Quarante membres de l'EI arrêtés en Irak dans le cadre d'une opération d'envergure*, 24 décembre 2015,

http://www.lemonde.fr/proche-orient/article/2015/12/24/quarante-membres-de-l-ei-arretes-en-irak-dans-le-cadre-d-une-operation-d-envergure_4837930_3218.html.

³⁰⁰IRAQI NEWS, *12 people killed, wounded in bomb blast north of Baghdad*, December 27, 2015,

<http://www.iraqinews.com/iraq-war/12-people-killed-and-wounded-in-bomb-blast-north-of-baghdad/>.

³⁰¹IRAQI NEWS, *8 people killed, wounded in bomb blast south of Baghdad*, December 30, 2015,

- 31 december 2015, er ontplofte een bom in het district al-Amin, waarbij één persoon gedood werd en 6 anderen gewond raakten³⁰².

November 2015

	Gekende incidenten	Overleden burgers	Gewonde burgers
UNAMI ³⁰³	Geen cijfers beschikbaar	325	785
Musings on Iraq (J. Wing) ³⁰⁴	229	299	814
Iraq Body Count ³⁰⁵	Geen cijfers beschikbaar	303	Geen cijfers beschikbaar

Bagdad is wederom het gouverneurschap in Irak met het meeste geweld in november 2015³⁰⁶.

J. Wing merkt op dat de cijfers gelijkaardig zijn aan diegene van de maand ervoor omwille van de beveiliging die ingezet werd om de pelgrims die naar de ceremonie van Arbaeen kwamen, te beschermen³⁰⁷.

Niettegenstaande de verbeterde veiligheid, vonden er meerdere aanslagen plaats in de loop van november.

Hieronder worden de incidenten weergegeven die in het bijzonder op de provincie van de Iraakse hoofdstad hun stempel hebben gedrukt in november 2015:

- 8 november 2015, er vond een aanslag plaats in Sadr city (Bagdad), waarbij 20 leden van de « Popular Mobilization Forces » gedood werden en 28 anderen gewond raakten³⁰⁸.
- 13 november 2015, er vonden zelfmoordaanslagen plaats die gericht waren op een sjiitische moskee en een sjiitische begrafenis plaats ten oosten van Bagdad,

<http://www.iraqinews.com/iraq-war/8-people-killed-wounded-in-bomb-blast-south-of-baghdad/>.

³⁰²IRAQI NEWS, *7 people killed, wounded in bomb blast east of Baghdad*, December 31, 2015,

<http://www.iraqinews.com/iraq-war/7-people-killed-wounded-in-bomb-blast-east-of-baghdad/>.

³⁰³UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of November 2015*, December 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=4610:un-casualty-figures-for-the-month-of-november-2015&Itemid=633&lang=en.

³⁰⁴MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence Continues To Decline In Iraq, Nov 2015*, December 7, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/12/violence-continues-to-decline-in-iraq.html>, p. 3.

³⁰⁵IRAQ BODY COUNT, *Iraq 2015: A Catastrophic Normal: An overview of the year's violence*, January 1st, 2016, <https://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2015/>.

³⁰⁶MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence Continues To Decline In Iraq, Nov 2015*, December 7, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/12/violence-continues-to-decline-in-iraq.html>, p. 1.

³⁰⁷MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence Continues To Decline In Iraq, Nov 2015*, December 7, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/12/violence-continues-to-decline-in-iraq.html>, p. 1.

³⁰⁸UN GENERAL ASSEMBLY, *Second report of the Secretary-General pursuant to paragraph 7 of resolution 2233 (2015) [S/2016/77]*, January 26, 2016, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1454504926_n1600894.pdf, §21; AL-MONITOR, *Iraq struggles to combat evolving terrorist threat*, January 31, 2016, <http://www.al-monitor.com/pulse/originals/2016/01/iraq-islamic-state-new-pattern-attack-suicide-fighting-.html>.

waarbij 43 burgers om het leven kwamen en 90 anderen gewond raakten³⁰⁹.

- *17 november 2015*: Human Rights Watch meldt gewelddaden gepleegd door milities van de regering gericht tegen betogers. 3 onder hen werden meegenomen door de veiligheidstroepen alvorens ondervraagd en mishandeld te worden, terwijl de rest van de activisten (een zestigtal personen) meegenomen werden om een uur later weer vrijgelaten te worden. Er werd geen enkel onderzoek gevoerd ondanks het bevel van de eerste minister Haider al-Abadi³¹⁰.
- *20 november 2015*, er werd een aanslag gepleegd op een sjiitische moskee ten zuiden van Bagdad waarbij 9 personen omkwamen³¹¹.
- *21 november 2015*, vier verschillende aanslagen in Bagdad hebben het leven gekost aan 8 personen en er vielen 20 gewonden³¹².
- *29 november 2015*, er ontplofte een bom in het dorp Hamamiyat, in het district Taji, waarbij 2 personen gedood en 9 andere personen gewond raakten³¹³.

Oktober 2015

	Gekende incidenten	Overleden burgers	Gewonde burgers
UNAMI ³¹⁴	Geen cijfers beschikbaar	298	852
Musings on Iraq (J. Wing) ³¹⁵	214	295	790
Iraq Body Count ³¹⁶	Geen cijfers beschikbaar	313	Geen cijfers beschikbaar

In oktober stelden we een stijging van het aantal incidenten en burgerslachtoffers

³⁰⁹ UN GENERAL ASSEMBLY, *Second report of the Secretary-General pursuant to paragraph 7 of resolution 2233 (2015) [S/2016/77]*, January 26, 2016, http://www.ecoi.net/file_upload/1226_1454504926_n1600894.pdf, §21; THE NEW YORK TIMES, *Iraq: Suicide Bomb and Road Blast Kill 26 in Baghdad*, November 13, 2015, <http://www.nytimes.com/2015/11/14/world/middleeast/iraq-suicide-bomb-and-road-blast-kill-26-in-baghdad.html>; AL JAZEERA (English), *Dozens dead as ISIL claims attacks against Iraqi Shias*, November 13, 2015, <http://www.aljazeera.com/news/2015/11/dozens-dead-isil-claims-attacks-iraqi-shias-151113165046854.html>.

³¹⁰ HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Security Forces Detain, Abuse Protesters. No sign of Inquiry Despite Prime Minister's Order*, November 25, 2015, <https://www.hrw.org/news/2015/11/25/iraq-security-forces-detain-abuse-protesters>.

³¹¹ RADIO FREE EUROPE/ RADIO LIBERTY, *Iraq: Blast at Baghdad mosque, U.S. admits civilians killed*, November 20, 2015, <http://refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=printdoc&docid=56813d3a15>.

³¹² DAILY MAIL, *IS claims Baghdad mosque attack that killed 10*, November 21, 2015, <http://www.dailymail.co.uk/wires/ap/article-3328370/IS-claims-Baghdad-mosque-attack-killed-10.html>.

³¹³ IRAQI NEWS, *11 people killed and wounded in bomb blast north of Baghdad*, November 29, 2015, <http://www.iraqinews.com/iraq-war/11-people-killed-wounded-bomb-blast-north-baghdad/>.

³¹⁴ UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of October 2015*, November 2, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=4454:un-casualty-figures-for-the-month-of-october-2015&Itemid=633&lang=en.

³¹⁵ MUSINGS ON IRAQ (J. WING) [blog], *Violence In Iraq Levels Off*, November 5, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/11/violence-in-iraq-levels-off.html>, p. 2.

³¹⁶ IRAQ BODY COUNT, *Iraq 2015: A Catastrophic Normal: An overview of the year's violence*, January 1st, 2016, <https://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2015/>.

vast, toen het offerfeest ten einde liep en de media het werk hervatte³¹⁷. J. Wing spreekt van 4 autobommen, 4 zelfmoordaanslagen³¹⁸, 112 handgemaakte bommen en 21 « sticky bombs »³¹⁹. Bagdad blijft het voornaamste doelwit van IS³²⁰.

Hieronder worden de incidenten weergegeven die in het bijzonder op de provincie van de Iraakse hoofdstad hun stempel hebben gedrukt in oktober 2015:

- 3 oktober 2015, de pers spreekt van 24 doden en 61 gewonden na een drievoudige zelfmoordaanslag in het noorden van de hoofdstad, op het Adanplein, dat een toegangspoort is tot de sjiiitische moskee van Kazimiya die op zaterdag druk bezocht wordt³²¹.
- 6 oktober 2015, 14 personen werden gedood en 25 anderen raakten gewond in een aanslag met een autobom in het district Husseiniya, ten noordoosten van de hoofdstad³²².
- 10 oktober 2015, de pers spreekt van meerdere aanslagen in de stad Bagdad. 8 personen overleden en meer dan 20 personen raakten gewond³²³.
- 29 oktober 2015, er werden minstens een vijftiental raketten afgevuurd op een kamp nabij de luchthaven van Bagdad, waarbij 23 personen gedood werden en 22 zwaargewonden en tientallen gewonden vielen. Dit kamp is de thuisbasis van Iraanse Moedjahedien die hun land ontvluchtten³²⁴.

September 2015

	Gekende incidenten	Overleden burgers	Gewonde burgers
UNAMI ³²⁵	Geen cijfers beschikbaar	257	583

³¹⁷MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Casualties Go Back Up In Iraq After Eid Holiday*, October 13, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/10/casualties-go-back-up-in-iraq-after-eid.html>.

³¹⁸Pour le double attentat survenu le 3 oktober 2015, voy. : AL JAZEERA (english), *Twin suicide bombings target Iraqi capital Baghdad*, October 3, 2015, <http://aljazeera.com/news/2015/10/twin-suicide-bombings-target-iraq-capital-baghdad-151003154836828.html>.

³¹⁹MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Violence In Iraq Levels Off*, November 5, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/11/violence-in-iraq-levels-off.html>.

³²⁰MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Heavy Fighting Continues In Iraq's Anbar And Salahaddin*, November 3, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/11/heavy-fighting-continues-in-iraqs-anbar.html>.

³²¹LE MONDE.FR, *Irak: Un attentat-suicide vise un quartier chiite de Bagdad*, 3 oktober 2015, http://www.lemonde.fr/proche-orient/article/2015/10/03/un-attentat-suicide-vise-un-quartier-chiite-de-bagdad_4782111_3218.html.

³²²CBS NEWS, *Attacks in Iraq kill 56 people; ISIS claims responsibility*, October 6, 2015, <http://www.cbsnews.com/news/attacks-in-northern-iraq-and-baghdad-kill-56-people-isis-claims-responsibility/>.

³²³DAILY MAIL, *Iraqi officials: Attacks across Baghdad kill 8*, October 10, 2015, <http://www.dailymail.co.uk/wires/ap/article-3267514/Iraqi-officials-Attacks-Baghdad-kill-8.html>.

³²⁴LE FIGARO, *Tirs de roquettes à Bagdad, 23 tués*, 30 oktober 2015, <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/10/30/97001-20151030FILWWW00028-tirs-de-roquettes-a-bagdad-23-tues.php>.

³²⁵UNAMI, *UN Casualty Figures for the Month of September 2015*, October 1, 2015, http://www.uniraq.org/index.php?option=com_k2&view=item&id=4344:un-casualty-figures-for-the-month-of-september-2015&Itemid=633&lang=en.

Musings on Iraq (J. Wing) ³²⁶	228	278	813
Iraq Body Count ³²⁷	Geen cijfers beschikbaar	276	Geen cijfers beschikbaar

Bagdad (en Irak in het algemeen) kende een lager aantal incidenten in de loop van de maand september (in vergelijking met de andere maanden van het jaar): dit was waarschijnlijk het gevolg van de versterkte beveiliging wegens het offerfeest (Eid al-Adha). J. Wing legt ook uit dat deze voelbare daling van het geweld ligt aan het feit dat veel Iraakse kranten met verlof waren en er dus minder informatie over de gevechten beschikbaar was³²⁸.

Hieronder worden de incidenten weergegeven die in het bijzonder op de provincie van de Iraakse hoofdstad hun stempel hebben gedrukt in september 2015:

- *2 september 2015*, 18 Turkse arbeiders op een bouwwerf werden meegenomen door mannen in militaire uniformen. Twee dagen later publiceerde een tot dan toe nog onbekende sjiitische militie een video waarin aan Turkije gevraagd werd om activisten aan de grens met Irak door te laten. Alle werknemers werden vrijgelaten³²⁹.
- *3 september 2015*, er vielen 11 doden en 28 gewonden door verschillende bomaanslagen in de commerciële wijken van Bagdad en in de stad Tarmiyah, in het gouverneurschap van Bagdad³³⁰.
- *9 september 2015*, de interim viceminister van justitie en een andere hooggeplaatste van het Ministerie en zijn 4 veiligheidsagenten, werden ontvoerd door gemaskerde en gewapende mannen. Ze zouden vrijgelaten zijn³³¹.
- *17 september 2015*, minstens 14 personen lieten het leven en 33 anderen raakten gewond bij twee zelfmoordaanslagen in het centrum van de Iraakse hoofdstad (in Bab al-Sharji en al-Wathba)³³².

³²⁶MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Lowest Reported Attacks and Casualties In Iraq Sep 2015 Due To Eid Holiday*, October 7, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/10/lowest-reported-attacks-and-casualties.html>.

³²⁷IRAQ BODY COUNT, *Iraq 2015: A Catastrophic Normal: An overview of the year's violence*, January 1st, 2016, <https://www.iraqbodycount.org/analysis/numbers/2015/>.

³²⁸MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Lowest Reported Attacks and Casualties In Iraq Sep 2015 Due To Eid Holiday*, October 7, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/10/lowest-reported-attacks-and-casualties.html>, p. 1; MUSINGS ON IRAQ (WING J.) [blog], *Large Drop In Casualties In Iraq 4thWk Of Sep, But Figures Not Reliable*, October 1, 2015, <http://musingsoniraq.blogspot.be/2015/10/large-drop-in-casualties-in-iraq-4th-wk.html>, p. 1.

³²⁹UNAMI and OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR_%20POC%20Report_FINAL_01%20May-31%20October%202015_FINAL_11Jan2016.pdf, pp. 4 et 28.

³³⁰DAILY MAIL, *Iraq: Separate bomb attacks kill 11 in and around Baghdad*, September 3, 2015, <http://www.dailymail.co.uk/wires/ap/article-3221194/Iraq-Separate-bomb-attacks-kill-11-Baghdad.html>.

³³¹UN SECURITY COUNCIL, *First Report of the Secretary-General Pursuant to Paragraph 7 of Resolution 2233 (2015)*, October 26, 2015, S/2015/819, §22, <http://www.refworld.org/docid/563719d14.html>, §22; UNAMI and OHCHR, *Report on the Protection of Civilians in the Armed Conflict in Iraq: 1 May – 31 October 2015*, January 11, 2016, http://www.uniraq.org/images/humanrights/UNAMI-OHCHR_%20POC%20Report_FINAL_01%20May-31%20October%202015_FINAL_11Jan2016.pdf, p. 4.

³³²RADIO FREE EUROPE/RADIO LIBERTY, *14 Killed In Baghdad Suicide Bombings*, September 17, 2015, <http://www.rferl.org/content/iraq-baghdad-suicide-bombings/27253177.html>.

- 18 september 2015, meerdere betogers werden geslagen en ondervraagd zonder enig onderzoek om de verantwoordelijken te vinden³³³.
- 21 september 2015, een zelfmoordaanslag dichtbij een markt in een overwegend sjiiitische wijk van Ameen heeft gezorgd voor minstens 11 doden en 40 gewonden. IS heeft de aanslag opgeëist³³⁴.
- 28 september 2015, er vielen 4 doden en 11 gewonden door een aanslag met een autobom die opgeëist werd door IS in het centrum van Bagdad³³⁵.

Onderdeel 5. Conclusie voor de asielzoekers uit Bagdad: in hoofdorde: erkenning van het vluchtelingenstatuut; in ondergeschikte orde; toekenning van de subsidiaire bescherming en in meer ondergeschikte orde: herevaluatie van de actuele veiligheidssituatie en het beleid van het CGVS

§1. In hoofdorde: Erkenning van het vluchtelingenstatuut

UNHCR heeft in het rapport *Safe at Last?* over de subsidiaire bescherming vastgesteld dat het erkenningspercentage van het vluchtelingenstatuut relatief laag is voor personen afkomstig uit landen waar er een gewapend conflict heerst. UNHCR heeft in het bijzonder gewezen op de te strikte interpretatie van de vijf vervolgingsgronden uit de Conventie van Genève, een overdreven eis naar bewijzen van het verband tussen de vervolgingsvrees en de motieven van de Conventie en ontoereikende geloofwaardigheidsonderzoeken³³⁶.

In deel II, onderdeel 1, §1, punt B van dit Vluchtschrift hebben we al benadrukt dat het vluchtelingenstatuut voorrang moet krijgen ten aanzien van de subsidiaire bescherming. We komen er hier op terug.

Hoewel een vrees van nature uit individueel is, kan het niettemin zijn oorsprong vinden in een fenomeen dat geen onderscheid maakt tussen de leden van een grotere groep. Het individueel karakter van een vrees sluit de mogelijkheid van een collectieve vervolging niet uit³³⁷. Het begrip groepsvervolging vloeit voort uit de tekst van de Conventie van Genève die de verschillende vervolgingsgronden weergeeft door te verwijzen naar het behoren tot een groep mensen (raciale, religieuze, nationale, sociale of politieke groep). Het belangrijkste kenmerk van de Conventie van Genève moet dus worden bevestigd terwijl het bestaan van de subsidiaire bescherming onder puntje c) gewapende conflicten anders beschrijft, met name door niet de doelgerichte of gemotiveerde handelingen maar de handelingen die gekwalificeerd worden als

³³³ HUMAN RIGHTS WATCH, *Iraq: Protesters Beaten, Abducted. Prosecutors Fail to Investigate*, October 23, 2015, <https://www.hrw.org/news/2015/10/23/iraq-protesters-beaten-abducted>, p. 2.

³³⁴ RADIO FREE EUROPE/RADIO LIBERTY, *Deadly Bombings In Baghdad*, September 21, 2015, <http://www.rferl.org/content/baghdad-bombing-shiite-neighborhood/27260986.html>.

³³⁵ LE FIGARO.FR, *Bagdad : 4 morts dans un attentat de l'EI*, 29 september 2015, <http://www.lefigaro.fr/flash-actu/2015/09/29/97001-20150929FILWWW00104-bagdad-4-morts-dans-un-attentat-de-l-ei.php>.

³³⁶ UNHCR, *Safe at Last? Law and Practice in Selected EU Member States with Respect to Asylum seekers Fleeing indiscriminate Violence*, 27 juillet 2011, pp. 18-20, <http://www.unhcr.org/4e2d7fo29.pdf>.

³³⁷ Nous reproduisons ici textuellement un extrait de l'étude très complète du CBAR, *Pourquoi la plupart des Syriens sont des réfugiés*, november 2014, http://www.cbar-bchv.be/Portals/0/Information%20juridique/Asile/Analyses/Etude_Syrie_CBAR_FR_LR.pdf, pp. 14-15. Nous renvoyons vivement à cette étude pour approfondir l'argumentaire juridique.

blind geweld te benadrukken.

Het is in het licht van de Conventie van Genève en de mensenrechten niet relevant om een onderscheid te maken in het geweld dat zich voordoet op militaire of burgerdoelen. Het enige onderscheid dat doorslaggevend is, is of het geweld de vervolgingsvrees wegens één van de gronden van de Conventie al dan niet versterkt. Het is niet eenvoudig om de intentie achter een daad van geweld te bepalen aangezien de vervolger, net als elke crimineel, in het algemeen zijn intenties niet duidelijk bekend maakt of zijn daden opeist.

Wat Bagdad betreft, zijn we van mening dat de slachtoffers niet « per toeval » en willekeurig maar omwille van bepaalde (al dan niet toegeschreven) eigenschappen getroffen worden door de vervolgers en met een link met de Conventie van Genève³³⁸.

Sterker nog, als IS aanslagen pleegt, gebeurt dit vaak in drukbezochte plaatsen, zoals markten, moskeeën waar de meerderheid van de bevolking sjiïet is.

De soennieten zijn het voornaamste doelwit van de sjiïtische milities en worden onderworpen aan discriminatie aan checkpoints, ontvoeringen en moorden. De politie biedt meestal geen hulp aan soennitische burgers ofwel omdat ze zelf sjiïet zijn, ofwel omdat ze rechtstreeks of onder toezicht van sjiïtische milities werken. Om minder aandacht van deze milities te trekken, dragen soennieten sjiïtische tekenen, bezitten ze meerdere identiteitsdocumenten en geven ze neutrale namen aan hun kinderen.

Bepaalde criminele organisaties en leden van sjiïtische milities handelen voor eigen rekening en vervolgen op deze manier ook burgers wegens religieuze redenen.

Er wordt ook melding gemaakt van geweld tegen religieuze minderheden zoals christenen. Er werden in september 2015 kidnappings van politieke figuren vastgesteld. In diezelfde maand werden er Turkse arbeiders ontvoerd. Er vinden in Bagdad regelmatig betogingen plaats om de corruptie en de ondoeltreffende openbare diensten aan te kaarten: sommige demonstranten en journalisten werden onderdrukt en werden onderworpen aan onmenselijke en vernederende behandelingen. Homoseksuelen worden vervolgd door zowel sjiïtische milities als door IS. Ook vrouwen worden regelmatig het slachtoffer van sjiïtische milities.

Verder hebben we ook vastgesteld dat er onder meer artsen, leden van veiligheidstroepen en militairen, ambtenaren, leden van het universitair personeel, rechters en advocaten gevisieerd worden.

³³⁸Voy. à cet égard l'arrêt du CCE n° 156 934 du 24 novembre 2015, <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A156934.AN.pdf>, dans lequel le CCE a annulé la décision et renvoyé l'affaire au CGRA pour instructions complémentaires, estimant que le CGRA n'avait pas suffisamment pris en compte le profil particulier du requérant, étant homme universitaire, appartenant à la minorité sunnite, ayant travaillé pour les Américains, ayant effectué un stage aux USA, ayant également travaillé pour les autorités irakiennes à Tikrit, ayant fui cette ville pour se réfugier à Bagdad en juin 2014 et souffrant de problèmes de santé. Jugeant que la nouvelle décision à la suite de cet arrêt du 24 novembre 2015 était entachée d'une irrégularité substantielle, en ce que l'unique audition du requérant est succincte et fournit peu d'éléments sur sa situation personnelle à Bagdad, le CCE, dans un arrêt n°161 635 du 9 februari 2016 a, de nouveau, annulé la décision et renvoyé l'affaire au CGRA : <http://www.rvv-ccce.be/sites/default/files/arr/A161635.AN.pdf>.

§2. In ondergeschikte orde: Toekenning van de subsidiaire bescherming

In ondergeschikte orde en volgens ons, moeten de inwoners van Bagdad omwille van verschillende redenen de subsidiaire bescherming toegekend krijgen op basis van artikel 48/4, §2, c) van de Vreemdelingenwet.

Eerst en vooral hebben we hierboven verwezen naar de uitspraak van het arrest Elgafaji van het Hof van Justitie dat zegt: « *Hoe meer de verzoeker eventueel het bewijs kan leveren dat hij specifiek wordt geraakt om redenen die te maken hebben met zijn persoonlijke omstandigheden, hoe lager de mate van willekeurig geweld zal zijn die vereist is opdat hij in aanmerking komt voor subsidiaire bescherming.* »³³⁹

De vorige paragraaf legt uit hoe elk slachtoffer deel uitmaakt van een doelgroep die specifiek geïdентificeerd wordt en als zodanig herkenbaar is. Aangenomen dat een asielzoeker niet kan genieten van de erkenning van het vluchtelingenstatuut zoals hierboven verzocht, zou in elk geval deze versoepelde vereiste van de graad van willekeurig geweld moeten toegepast worden.

Vervolgens en afhankelijk van de precieze graad van willekeurig geweld, zijn we van mening dat zolang het conflict intens is en een inwoner van Bagdad teruggestuurd zou worden naar zijn oorspronkelijke gouverneurschap, dat hij een reëel risico zou lopen op ernstige bedreigingen tegen zijn leven of persoon als gevolg van willekeurig geweld. Onze hogergenoemde uiteenzetting met betrekking tot de veiligheidssituatie in Bagdad lijkt aan te tonen dat het geweld in het gouverneurschap van de Iraakse hoofdstad zo'n hoog niveau bereikt dat er ernstige en gegronde redenen zijn om aan te nemen dat een burger die teruggestuurd wordt naar Bagdad een reëel risico loopt om dergelijke bedreigingen te ondergaan uitsluitend vanwege zijn aanwezigheid op het Iraakse grondgebied.

We hebben aangetoond dat de conclusie die het CGVS haalt uit de COI Focus Bagdad niet spreekt over een groot aantal doorslaggevend elementen van de COI zelf die het mogelijk maken om de veiligheidssituatie in Bagdad objectief te evalueren. Er moet ook rekening gehouden worden met andere elementen die niet aanwezig zijn in de COI en die ons standpunt dat het terugsturen van een burger naar Bagdad een reëel risico voor diens leven of persoon inhoudt, versterkt.

Bij wijze van herinnering, Bagdad is het gouverneurschap dat in Irak het meest geraakt wordt door geweld. IS verliest aan terrein in de andere regio's van Irak maar blijft zijn terreurstrategie in de hoofdstad opdrijven – in maart 2016 werd het grootste aantal aanslagen sinds de laatste drie jaren geregistreerd.

Het is niet redelijk te stellen dat de Iraakse autoriteiten de politieke en administratieve controle over de stad uitoefenen. De nationale autoriteiten zijn namelijk niet in staat om de burgers te beschermen: de corruptie woedt, Cedoca bevestigt zelf in de COI Focus Bagdad dat sjjiitische milities de tekortkomingen van het Iraakse leger invullen. Een groot aantal internationale rapporten toont aan dat de milities oncontroleerbaar zijn, dat de politie en de gerechtelijke macht zelf niet in

³³⁹CJUE, Arrêt Elgafaji du 17 februari 2009, C-465/07,

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76788&pageIndex=0&doclang=fr&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=933915>, §39.

staat zijn om de burgers te beschermen of om aan de slachtoffers een schadeloosstelling te bieden. IS is, ondanks de vele - officiële of illegale - checkpoints nog steeds in staat om aanslagen te plegen in Bagdad. Er is namelijk bewezen dat de veiligheidstroepen valse detectoren van explosieven gebruiken.

Bovendien handelen sjjiitische milities en IS voor eigen rekening en kunnen criminele organisaties straffeloos te werk gaan waardoor het criminaliteitscijfer blijft stijgen. Zo zijn ontvoeringen, moord, ontdekking van niet-geïdentificeerde lijken, explosieven en mishandelingen schering en inslag in Bagdad. Geen enkele burger is veilig aangezien elk gebied van de hoofdstad met geweld te kampen heeft. We willen hieraan toevoegen dat IS als doel heeft om zijn aanvallen te richten op drukbezochte plaatsen om zo een maximum aantal slachtoffers te veroorzaken.

We willen er ook aan herinneren dat de cijfers van de COI Focus Bagdad van 31 maart 2016 die overgenomen werden door het CGVS en de RvV, spreken van 39 aanslagen³⁴⁰ in 2015, J. Wing spreekt over 2.631 incidenten in de hoofdstad.

Hoewel het klopt dat we eerst de onderzoekselementen die verzameld werden door het CGVZ zelf overgenomen hebben en een onderzoeksmethode gelijkaardig aan die van het CGVS gebruikt hebben om tot het besluit te komen dat de COI van 6 oktober 2015 en van 31 maart 2016 niet als voldoende overtuigend kunnen beschouwd worden, willen we eraan herinneren dat de onderzoeksmarge voor de al dan niet verlening van de subsidiaire bescherming niet louter en alleen beperkt kan worden tot het tellen van het aantal slachtoffers vanwege het willekeurig geweld.

De reële en concrete gevolgen van het conflict voor de burgers mogen niet te strikt worden opgevat. Experts in gewapende conflicten herinneren eraan dat de statistieken over burgerslachtoffers het niet mogelijk maken om nauwkeurig verslag uit te brengen over het geweld dat burgers ondergaan in moderne conflicten en dat ze in het algemeen slechts het topje van de ijsberg vormen³⁴¹. Het is daarom voor de asielinstanties van cruciaal belang om andere indicatoren van de impact van conflicten op burgers vast te leggen die, afhankelijk van de context en de dynamiek van het conflict, kunnen variëren om op die manier een systemische aanpak van de gevolgen van het conflict te bevorderen. Deze gevolgen voor de burgers kunnen echter niet beperkt worden tot aannamen die niet op andere wijze onderbouwd worden zoals het CGVS ze voorstelt in de COI Focus Bagdad door te beweren dat het normale leven teruggekeerd zou zijn.

Als voorbeeld kunnen we de systematische mensenrechtenschendingen en de druk op de bevolking, chronische onderontwikkeling, de ineenstorting van de Staat, hongersnood en de ontheemding van de bevolking noemen³⁴².

UNHCR heeft een voorbeeld van deze systemische aanpak gegeven in de aanbevelingen over het onderzoek naar de aanvragen tot bescherming van Afghaanse

³⁴⁰ La notion « d'attentat » n'est pas définie par le Cedoca.

³⁴¹ UNHCR (T. Farrel et O. Schmitt), *The Causes, Character and Conduct of Armed Conflict, and the Effects on Civilian Populations, 1990-2010*, april 2012, PPLA/2012/03, <http://www.refworld.org/docid/4f8c3fcc2.html>, pp. 1 et 30.

³⁴²CBAR, *Pourquoi la plupart des Syriens sont-ils réfugiés ?*, http://www.cbar-bchv.be/Portals/0/Information%20juridique/Asile/Analyses/Etude_Syrie_CBAR_FR_LR.pdf, p. 17.

onderdanen³⁴³, waarnaar we verwijzen voor de methodologie.

We zijn van mening dat deze analyse voldoende betrouwbare « andere » indicatoren bevat dan diegene die zich beperken tot statistische gegevens over burgerslachtoffers en dat deze indicatoren het ook mogelijk maken om te besluiten tot het bestaan van « *een situatie van gewapend conflict* » met sprake van « *endemisch geweld of systematische of veralgemeende mensenrechtenschendingen* » gelijkwaardig aan willekeurig geweld en dat de toekenning van de subsidiaire bescherming rechtvaardigt³⁴⁴. We verwijzen in dit verband naar Deel III, onderdeel 4, §2 van dit Vluchtschrift.

§3. In meer ondergeschikte orde, en op zijn minst, het ter discussie stellen van de COI Focus Bagdad

Indien de subsidiaire bescherming niet toegekend kan worden, ondanks alle elementen die het reële risico aantonen dat de aanvrager van bescherming loopt in geval van terugkeer naar Bagdad, moet in meer ondergeschikte orde gevraagd worden om de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 en van 31 maart 2016 ter discussie te stellen.

Sterker nog, we hebben aangetoond dat bepaalde belangrijke principes van het opstellen van COI niet nageleefd werden. Bovendien werden alarmerende elementen omtrent de veiligheid in Bagdad en voorgesteld in de COI, niet duidelijk benadrukt in de conclusie van het CGVS. Ten slotte zijn er veel elementen die we voorgesteld hebben, niet aanwezig in de COI Focus Bagdad, meer bepaald omwille van de actualiteit ervan.

Door deze overwegingen zijn we van mening dat indien het CGVS en de RvV **in het bijzonder**³⁴⁵ in het bezit van dit document komen, er drie scenario's denkbaar zouden zijn:

Indien het asiëldossier nog hangende is bij het CGVS, kan het niet alleen de COI Focus Bagdad toevoegen aan een beslissing tot weigering van de subsidiaire bescherming maar moet het rekening houden met de elementen die in het huidige document aangevoerd worden en moeten deze elementen beantwoord worden.

Indien het asiëldossier hangende is bij de RvV en voor zover het CGVS alleen de COI Focus Bagdad van 6 oktober 2015 en van 31 maart 2016 heeft toegevoegd, zijn we van oordeel dat de RvV niet beschikt over alle elementen om zich te kunnen uitspreken over de gegrondheid van een aanvraag tot toekenning van subsidiaire bescherming en moet er een bijkomend onderzoek worden opgelegd³⁴⁶.

³⁴³ UNHCR, *Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan*, 6 August 2013, HCR/EG/AFG/13/01, <http://www.refworld.org/docid/51ffdeca34.html>, p. 15.

³⁴⁴ Nous renvoyons ici aux développements théoriques repris dans la Partie III, onderdeel 1 de ce Parole à l'exil et tirés des travaux préparatoires entourant l'insertion de la protection subsidiaire en droit belge.

³⁴⁵ Il appartient bien entendu à chaque demandeur d'asile et son conseil d'étayer au mieux une demande d'asile et nous ne pouvons qu'encourager la présentation d'un maximum d'éléments de preuve personnels et actuels.

³⁴⁶ Voy. notamment CCE, arrêt n° 156 934 du 24 novembre 2015, <http://www.rvv-cce.be/sites/default/files/arr/A156934.AN.pdf>, point 4.4: « D'autre part, le Conseil constate qu'indépendamment de la qualification de la situation prévalant à Bagdad au regard de l'article 48/4, §2, c) de la loi du 15 décembre 1980, il résulte manifestement des informations versées au dossier administratif que des

Als de RvV tot slot al een negatief arrest geveld zou hebben over een asielzoeker uit Bagdad, denken we dat er een nieuwe asielaanvraag op grond van artikel 51/8 van de Vreemdelingenwet ingediend kan worden. Dit artikel maakt het namelijk mogelijk om nieuwe elementen voor te leggen die de kans op de erkenning als vluchteling of de afgifte van de subsidiaire bescherming aanzienlijk doen verhogen voor zover zij de redenen uiteenzetten waarom deze elementen niet eerder voorgelegd konden worden.

Het is vanzelfsprekend dat het neerleggen van enkel dit document waarschijnlijk niet voldoende zal zijn. Het is de taak van elke asielzoeker om een begeleidende brief van zijn advocaat of een NGO voor te leggen. Deze brief moet **in het bijzonder** een uitvoerige beschrijving geven van het specifieke profiel van de persoon waarmee onvoldoende rekening werd gehouden in het licht van de actuele informatie van dit document.

attentats meurtriers y demeurent fréquents et que des violations des droits de l'homme y sont encore perpétrées à grande échelle. Il peut donc être admis qu'un niveau élevé de risque de persécution ou d'atteinte grave existe encore, de manière générale, pour les habitants de Bagdad. Le Conseil estime que cette donnée contextuelle objective impose une grande prudence aux instances d'asile chargées de l'examen de demandes de personnes originaires de cette ville ».

IV. TERUGKEER: VRIJWILLIG OF GEDWONGEN?³⁴⁷

Onderdeel 1. Vrijwillige terugkeer

§1. Het programma van vrijwillige terugkeer

Het REAB-programma (Return and Emigration of Asylum Seekers ex-Belgium) bestaat sinds 1984 en helpt migranten die willen terugkeren naar hun land. Fedasil is de overheidsinstantie die verantwoordelijk is voor het vrijwillige terugkeerprogramma vanuit België. De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) houdt zich bezig met de praktische organisatie van de vrijwillige terugkeer. Caritas International en IOM zijn de twee organisaties die verantwoordelijk zijn voor de organisatie van de re-integratie in het land van herkomst.

Het programma richt zich tot alle migranten, ongeacht of het uitgeprocedeerde asielzoekers of migranten zonder verblijfsrecht zijn. IOM heeft een netwerk van partners die ervoor zorgen dat de verschillende categorieën van migranten het programma bereiken. Dit netwerk bestaat uit verschillende sociale diensten, NGO's, gemeentediensten en terugkeerloketten van Fedasil. De personen die in een opvangcentrum voor asielzoekers verblijven, kunnen zich richten tot een terugkeercounselor of de sociale dienst van het asielcentrum.

De bijstand bij terugkeer kan beperkt blijven tot hulp bij het teruggaan (organisatie van de reis en betaling van de transportkosten tot in het land van bestemming). De persoon kan daarnaast in bepaalde omstandigheden een premie verkrijgen die cash wordt overhandigd in de luchthaven op het moment van vertrek³⁴⁸.

Ter aanvulling van het REAB-programma beoogt het re-integratieprogramma de ondersteuning van de teruggekeerde personen in het re-integratieproces in hun noden te voorzien gedurende verschillende maanden in het land van herkomst door lokale partners, net als een financiële ondersteuning.

De toegang tot re-integratie hangt af van verschillende criteria die vastgelegd werden door Fedasil: onder meer het land van herkomst, het administratief statuut van de persoon en zijn kwetsbaarheid³⁴⁹. Deze selectiecriteria werden in 2012 ingevoerd na de grote stijging van het aantal personen dat vrijwillig wilde terugkeren: 2.957³⁵⁰ personen in 2010, 3.358 in 2011 en 5.656 in 2012. Sinds 2013 is het aantal personen dat vrijwillig terugkeert in dalende lijn (4.585 in 2013, 3.587 in 2014). Eind 2015 is het aantal vrijwillige terugkeerders opnieuw gestegen tot 4.053. Deze stijging is het gevolg van de sterke stijging van het aantal vrijwillige terugkeerders naar Irak (zie §2 hieronder).

³⁴⁷ Cette partie concernant la question du retour a été rédigée par le CIRE à l'exception des paragraphes 1 et 3 de la onderdeel 1, respectivement sur le programme de retour volontaire et sur l'aide à la réintégration rédigé par Caritas International, en sa qualité de partenaire au retour volontaire.

³⁴⁸ Le gouvernement a doublé la prime de retour en Irak, c'est-à-dire 500 euros par personne majeure. Il s'agit d'une mesure unique pour chaque Irakien ayant introduit une demande d'asile en 2015 et décidant durant le mois de mai 2016 de retourner volontairement dans son pays.

³⁴⁹ Tableaux synoptique avec les critères :

https://5042.fedimbo.belgium.be/sites/5042.fedimbo.belgium.be/files/explorer/Programme_de_retour_et_de_reintegration_tableau_2015.pdf.

³⁵⁰ Le retour volontaire – les chiffres :

http://fedasil.be/sites/5042.fedimbo.belgium.be/files/vrijwillige_terugkeer_maart_2016.pdf.

Caritas International benadrukt in haar taken met betrekking tot de vrijwillige terugkeer dat het vrijwillig karakter van de terugkeer essentieel is. Hiernaast moet de informatie over de mogelijkheden en perspectieven in het land van herkomst en/of in België onafhankelijk en controleerbaar zijn.

§2. Stijging van het aantal vrijwillige terugkeerders naar Irak

De laatste maanden werd er een opvallend fenomeen vastgesteld, namelijk de forse toename van het aantal vrijwillige terugkeerders naar Bagdad vanuit België of andere West-Europese landen zoals Duitsland of Oostenrijk, waar het aantal Irakese asielzoekers ook relatief hoog was.

In 2015 zijn er meer dan 4.000 migranten vrijwillig teruggekeerd naar hun land van herkomst vanuit België. Het aantal vrijwillig teruggekeerde Irakezen in 2015 heeft nooit zo hoog gelegen: één op vier vrijwillige terugkeerders was een Irakees, wat neerkomt op 1.000 Irakezen. Volgens IOM zouden er in januari 2016 187 personen vrijwillig teruggekeerd zijn vanuit België, 245 in februari 2016 en 71 in maart 2016. Volgens Fedasil zijn het vooral alleenstaande mannen die terugkeren, soms families die asiel hebben aangevraagd in België en in een opvangcentrum voor asielzoekers verblijven.

In 2014 keerden er gedurende het ganse jaar slechts 58 Irakezen vrijwillig terug vanuit België. Ze keerden het vaakst terug naar de regio van Bagdad maar ook naar Iraaks Koerdistan (Erbil, Sulaymaniya).

Tot voor kort was het stijgende aantal vrijwillige terugkeerders naar Irak volgens de asielinstanties, het CGVS en de RvV een bijkomende indicatie om te bevestigen dat alle Irakezen en in het bijzonder de inwoners van Bagdad geen reëel risico op ernstige schade lopen in geval van terugkeer, terwijl de situatie in Irak erg problematisch blijft. Het CGVS lijkt niet meer in te gaan op dit argument in de recente beslissingen (zie wat dit betreft deel III, onderdeel 3, §2, punt C van dit Vluchtschrift).

Naast de informatiecampagnes van de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie gericht op Irakezen, is de terugkeer naar Irak sinds enkele maanden vergemakkelijkt: er werden akkoorden gesloten met het consulaat opdat ze sneller een laissez-passer zouden afleveren en er worden [mei 2016] elke week gegroepeerde vluchten naar Irak gereserveerd. Voortaan is er een Arabische tolk aanwezig in het terugkeerloket van Fedasil in Brussel en er worden specifieke informatieaffiches in het Arabisch en Engels gepubliceerd in de opvangcentra voor asielzoekers, in DVZ en bij de terugkeerpartners.

Op 1 februari 2016 werd er een chartervlucht (een vlucht buiten de normale uren) vanuit België naar Bagdad georganiseerd (een première op Europees niveau). Deze vlucht werd speciaal georganiseerd door Fedasil en IOM om 106 Irakezen die gevraagd hadden om vrijwillig terug te keren, terug te brengen.

§ 3. Re-integratieondersteuning

De meeste personen die terugkeren naar Irak kunnen re-integratieondersteuning krijgen omdat ze geregistreerd werden als asielzoeker in België. De re-integratie-

bedragen variëren tussen 700 en 2200 euro, afhankelijk van het statuut van de persoon. Fedasil heeft criteria vastgelegd om te bepalen wie recht heeft op welk budget³⁵¹. Als de persoon een heel kwetsbaar profiel heeft, kan op basis van een uitzonderingsaanvraag een budget op basis van specifieke noden worden toegekend. Deze bedragen worden nooit in cash gegeven en moeten gebruikt worden om huisvesting, een inkomensgenererende activiteit of een deel van het loon te betalen.

Personen die naar Irak wensen terug te keren met re-integratieondersteuning van Caritas International worden vóór terugkeer uitgenodigd voor een gesprek. Indien de persoon dat wenst kan er een direct contact voorzien worden met de collega's ter plaatse in Irak. Op die manier kunnen de personen praten over hun motivatie om terug te keren en wordt er ook uitgelegd, in hun eigen taal, welke ondersteuning kan aangeboden worden.

De redenen voor een vrijwillige terugkeer naar Irak waren in 2016 voornamelijk:

- het gemis en de moeilijkheid voor de familie in Irak om zonder de vader/moeder/echtgeno(o)t(e) achter te blijven
- de lange asielpcedure in België (dossier dat na enkele maanden nog steeds niet overgemaakt werd aan het CGVS) maakt het moeilijk om zonder perspectieven te blijven wachten
- zieke familieleden – de zorg van ouderen en zieken wordt meestal opgenomen door familie
- moeilijke aanpassing aan de cultuur
- weinig kansen op werk binnen een redelijke termijn.

Na terugkeer worden de personen die teruggekeerd zijn vrijwel onmiddellijk gecontacteerd om te vragen of de reis en de aankomst vlot verlopen zijn. Indien mogelijk gaan de collega's in Irak ter plaatse bij de persoon thuis/in zijn werkomgeving. Als de situatie het niet toelaat (heel verre verplaatsingen, grensposten, risicozones), staat het team de personen telefonisch bij. De partnerorganisatie van Caritas adviseert de teruggekeerde personen in hun zoektocht naar werk. Er wordt financiële ondersteuning voorzien voor het betalen van huur, het gedeeltelijk betalen van het loon in de eerste maanden of om te helpen investeren in een inkomensgenererende activiteit. Dit gebeurt steeds in combinatie met het geven van informatie en advies. Dankzij de begeleiding gedurende minimum 6 maanden, kan het team ter plaatse de individuele situatie evalueren. Deze aanwezigheid op het terrein en het frequente contact met mensen die teruggekeerd zijn, zijn cruciaal om de situatie van nabij te kunnen opvolgen.

Caritas International benadrukt dat het aanbieden van re-integratieondersteuning in geen geval impliceert dat bescherming voor mensen afkomstig uit Irak niet meer

³⁵¹<http://fedasil.be/nl/inhoud/re-integratie>

nodig zou zijn. Het re-integratieprogramma wil mensen die ondanks de moeilijkheden in hun land om persoonlijke redenen toch terug willen keren op een humane manier ondersteunen. Er wordt steeds van de autonomie en individuele keuze van de persoon uitgegaan. Elke persoon kan tot op de dag van de terugkeer terugkomen op zijn beslissing om al dan niet terug te keren.

Onderdeel 2. Gedwongen terugkeer

§1. Standpunt van UNHCR over gedwongen terugkeer

UNHCR heeft eind 2014 een standpunt uitgebracht over de gedwongen terugkeer van Irakezen naar hun land van herkomst³⁵².

Het is belangrijk om eraan te herinneren dat dit standpunt nog steeds geldig en van kracht is³⁵³.

UNHCR maakt in dit standpunt melding van de verergerde situatie in Irak, meer bepaald van de nieuwe golf van geweld met langs de ene kant de Iraakse veiligheidstroepen en de Koerdische troepen en langs de andere kant Islamitische Staat en de gewapende groepen die hierbij aangesloten zijn. Burgers worden op dagelijkse basis gedood en verwond.

UNHCR maakt ook melding van massale schendingen van mensenrechten en het internationaal humanitair recht, nieuwe verplaatsingen in het land (IDP's) van steeds groter wordende bevolkingsgroepen, een opmerkelijke toename van schade aan burgers en ten slotte dit alles gekoppeld aan een humanitaire crisis op grote schaal³⁵⁴.

Het standpunt dat hieruit voortvloeit is erg duidelijk.

Gezien de veiligheidssituatie en het volatiele karakter van het conflict en aangezien alle delen van het land rechtstreeks of onrechtstreeks getroffen worden, roept UNHCR de Staten op om niet over te gaan tot gedwongen terugkeer van personen afkomstig uit Irak, en dit tot er voelbare verbeteringen zijn op niveau van de veiligheid en de mensenrechten³⁵⁵.

§2. Terugkeer vanuit België

Op dit moment stuurt België geen Irakezen gedwongen terug naar Irak, ongeacht hun regio van herkomst.

Repatriëringen naar Irak zijn mogelijk voor zover de personen aanvaard hebben om terug te gaan en om mee te werken aan hun terugkeer vanuit een gesloten centrum. In dat geval wordt een laissez-passer afgeleverd door het consulaat.

³⁵²UNHCR, *UNHCR Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>.

³⁵³ Voir le compte-rendu de la réunion de contact du CBAR du 20 oktober 2015, point 42, p. 11.

³⁵⁴UNHCR, *UNHCR Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>, points 2-26.

³⁵⁵UNHCR, *UNHCR Position on Returns to Iraq*, 27 October 2014:

<http://www.refworld.org/docid/544e4b3c4.html>, point 27.

Het is ook mogelijk dat de personen in het bezit zijn van een geldig paspoort.

De Dienst Vreemdelingenzaken kan in twee gevallen overgaan tot repatriëring. Er wordt teruggestuurd naar Erbil (Iraaks Koerdistan) en Bagdad (afhankelijk van de regio van herkomst van de betrokken persoon). In 2015 vonden er 10 repatriëringen naar Irak plaats.

We willen nog opmerken dat uitwijzingen vanaf de grens ook mogelijk zijn.

CONCLUSIE

Naar aanleiding van deze tekst met betrekking tot de netelige kwestie van de bescherming van asielzoekers van Irak en in het bijzonder van Bagdad, zou een korte maar zinvolle conclusie als volgt kunnen klinken: achter elk dossiernummer schuilt een persoon die uit meerdere facetten bestaat die allen zorgvuldig in overweging genomen moeten worden bij het onderzoek van een individuele vervolgingsvrees in geval van terugkeer, bij het onderzoek van het reëel risico op ernstige schade opgelopen in zijn herkomstregio in functie van de concrete evolutie van de veiligheidssituatie of nog bij het onderzoek van een al dan niet reële wil om terug te keren naar Irak.

Zoals in de inleiding aangehaald, heeft huidig nummer niet tot doel om een licht te werpen op de verschillende fenomenen die de Iraakse asielzoekers eind 2015 in België troffen (doelgerichte campagnes, spectaculaire stijging van het aantal vrijwillige terugkeerders, enz.). Het is vooral bedoeld als hulpmiddel en om personen te helpen die Iraakse asielzoekers begeleiden in de opvolging van hun asielaanvraag.

Zoals we gezien hebben, heeft UNHCR enerzijds in de *Eligibility Guidelines* richtlijnen uitgegeven met betrekking tot verschillende « risicoprofielen » die erg waarschijnlijk in aanmerking komen voor een internationaal beschermingsstatuut. Anderzijds heeft het een duidelijk standpunt ingenomen over de kwestie van de terugkeer van Irakezen naar Irak in de *Position on Returns to Iraq*. De aanbevelingen van UNHCR, die nog steeds van kracht zijn op het moment van de publicatie van dit Vluchtschrift, moeten zeker en vast in overweging genomen worden door onze Belgische asielinstanties, zowel tijdens het onderzoek van de beschermingsnood als tijdens de organisatie van een terugkeer naar Irak, met inachtneming van de heersende situatie.

We hebben ook een analyse uitgevoerd van de veiligheidssituatie in Irak en de COI (*Country of Origin Information*). Ook al is het verleidelijk om met bepaalde COI's te zwaaien en eraan vast te houden om aan bepaalde personen bescherming te weigeren terwijl de COI niet overeind blijft na een grondige analyse gebaseerd op veel verschillende bronnen, toch moeten we hieruit conclusies trekken en opnieuw “op maat” werken.

Is het “op maat” werken niet één van de hoekstenen van een onderzoek van de beschermingsnood? Indien u hier nog aan twijfelt, moet de asielzoeker dan niet steeds het voordeel van de twijfel genieten?

BIJLAGE – LIJST MET RELEVANTE BRONNEN OM DE ACTUALITEIT IN IRAK OP TE VOLGEN

Deze tabel werd in grote mate overgenomen uit het volgende document: STILL HUMAN STILL HERE, *A Commentary on the December 2014 and April 2015 Country Information and Guidance reports issued on Iraq*, 16 juni 2015 (COI included up to 12 May 2015), <http://www.refworld.org/pdfid/55b1e5899.pdf>.

Source	Type of source (information taken directly from website)	URL
Centre for Strategic and International Studies – Iraq country page	The Center for Strategic and International Studies (CSIS) is a bipartisan, nonprofit organization headquartered in Washington, D.C., USA. The CSIS conducts research and analysis and develops policy initiatives that look to the future and anticipate change.	http://csis.org/program/iraq
Council on Foreign Relations – Global Conflict Tracker	The Council on Foreign Relations (CFR) is an independent, nonpartisan membership organization, think tank, and publisher. The Global Conflict Tracker is an interactive guide to U.S. Conflict Prevention Priorities in 2014.	http://www.cfr.org/global/global-conflict-tracker/p32137#!/conflict/war-against-islamic-state-in-iraq
European Country of Origin Information Network	<p>ecoi.net is the country of origin information system of the Austrian Red Cross. It gathers, structures and processes publicly available country of origin information with a focus on the needs of asylum lawyers, refugee counsels and persons deciding on claims for asylum and other forms of international protection.</p> <p>ecoi.net is committed to an impartial information policy and to the objective and neutral presentation of country of origin information.</p>	http://www.ecoi.net/
Human Rights Watch – Iraq country page	Human Rights Watch is a nonprofit, nongovernmental human rights organization. It is known for its accurate fact-finding, impartial reporting, effective use of media, and targeted	https://www.hrw.org/middle-east/n-africa/iraq https://www.hrw.org

	advocacy, often in partnership with local human rights groups.	/fr/middle-east/n-africa/iraq
International Crisis Group – Iraq country page	<p>The International Crisis Group is an independent, non-profit, non-governmental organization committed to preventing and resolving deadly conflict.</p> <p>The Iraq country page links to recent publications and Crisis Watch: <i>CrisisWatch</i> is a monthly bulletin designed to provide readers in the policy community, media, business and interested general public with a succinct regular update on the state of play in all the most significant situations of conflict or potential conflict around the world.</p>	http://www.crisisgroup.org/en/regions/middle-east-north-africa/iraq-iran-gulf/iraq.aspx
International Institute for Strategic Studies (IISS) – Iraq country page	The International Institute for Strategic Studies (IISS) is a world-leading authority on global security, political risk and military conflict. The Iraq country page contains commentaries, analysis and reports on the situation in Iraq.	https://www.iiss.org/en/regions/iraq
Institute for the Study of War – Iraq country page	<p>The Institute for the Study of War (ISW) is a non-partisan, non-profit, public policy research organization. The Iraq Project at the ISW produces detailed publications that monitor and analyze the changing security and political dynamics within Iraq. The Iraq country page contains links to useful sources such as:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Weekly ‘Iraq Situation Report’ • Maps • News and analysis reports 	http://www.understandingwar.org/node/1599
Institute for War and Peace Reporting – Iraq country page	The Institute for War and Peace Reporting (IWPR) is a registered charity and supports local reporters, citizen journalists and civil society activists in three dozen countries in conflict, crisis and transition around the world. The Iraq country page provides recent news.	https://iwpr.net/global/iraq

<p>IOM Iraq</p>	<p>Since beginning operations in 2003, the IOM Iraq mission is to respond quickly and effectively to the current displacement crisis. The more than 600 staff based in Baghdad, Erbil, Basra and numerous satellite offices are dedicated to improving the conditions of the displaced.</p> <p>Relying on information from local authorities and field staff, the IOM Iraq Displacement Tracking Matrix (DTM) identifies the location of displaced populations, and IOM Rapid Assessment and Response Teams evaluate their needs.</p>	<p>http://iomiraq.net/</p>
<p>Jamestown Foundation – Iraq country page</p>	<p>The Jamestown Foundation’s mission is to inform and educate policy makers and the broader community about events and trends in those societies which are strategically or tactically important to the United States and which frequently restrict access to such information. Utilizing indigenous and primary sources, Jamestown’s material is delivered without political bias, filter or agenda. It is often the only source of information which should be, but is not always, available through official or intelligence channels, especially in regard to Eurasia and terrorism.</p>	<p>http://www.jamestown.org/regions/middleeast/iraq/</p>
<p>The Long War Journal – Iraq country page</p>	<p>The Long War Journal is dedicated to providing original and accurate reporting and analysis of the Long War (also known as the Global War on Terror). This is accomplished through its programs of embedded reporters, news and news aggregation, maps, podcasts, and other multimedia formats. It is a project of the Foundation for Defense of Democracies. The Iraq country page contains commentaries, analysis and reports on the situation in Iraq.</p>	<p>http://www.longwarjournal.org/?s=iraq</p>

<p>Musings on Iraq (J. Wing) [Blog]</p>	<p>Musings on Iraq is a blog written by the American J. Wing. Its aim is to explain the political, economic, security and cultural situation in Iraq via original articles and interviews. The number of civilian casualties in Iraq is published for every week of the year on the blog.</p> <p>J.Wing has written for the Jamestown Foundation, Tom Ricks' Best Defense at Foreign Policy and the Daily Beast, and was responsible for a chapter in the book Volatile Landscape: Iraq And Its Insurgent Movements. His work has been published in Iraq via AK News, Al-Mada, Sotaliraq, All Iraq News, and Ur News. He was interviewed on CCTV and TRT World News TV, and has appeared in CNN, the Christian Science Monitor, The National, Columbia Journalism Review, Mother Jones, PBS' Frontline, the Center for Strategic and International Studies, the Institute for the Study of War, Radio Free Iraq, and others. He has been also cited in Iraq From war To A New Authoritarianism by Toby Dodge, Imagining the Nation Nationalism, Sectarianism and Socio-Political Conflict in Iraq by Harith al-Qarawee, ISIS Inside the Army of Terror by Michael Weiss and Hassan Hassahn, The Rise of the Islamic State by Patrick Cocburn, and others.</p>	<p>http://musingsoniraq.blogspot.be/</p>
--	---	--

<p>National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism (START) – Global Terrorism Database (GTD)</p>	<p>The National Consortium for the Study of Terrorism and Responses to Terrorism—better known as START—is a University of Maryland-based research and education center comprised of an international network of scholars committed to the scientific study of the causes and human consequences of terrorism in the United States and around the world.</p> <p>The Global Terrorism Database (GTD) is an open-source database including information on terrorist events around the world from 1970 through 2013 (with annual updates planned for the future).</p>	<p>http://www.start.umd.edu/gtd/</p>
<p>NGO Coordination Committee for Iraq</p>	<p>The NGO Coordination Committee for Iraq, or NCCI, is an independent initiative that was launched by a group of NGOs present in Baghdad in April 2003.</p> <p>NCCI is a member-led organization that coordinates principled, collective NGO action in order to foster development, address humanitarian needs, and promote respect for rights in Iraq. Its home page features links to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Latest publications • Humanitarian Space • Breaking News. 	<p>http://www.ncciraq.org/en/</p>
<p>The New York Times – A visual guide to the crisis in Iraq and Syria</p>	<p>Visual analysis including graphs and maps describing the current security situation in Iraq.</p>	<p>http://www.nytimes.com/interactive/2014/06/12/world/middleeast/the-iraq-isis-conflict-in-maps-photos-and-video.html? r=1</p>
<p>Radio Free Europe/ Radio Liberty – Iraq country page</p>	<p>Radio Free Europe/Radio Liberty reports the news in 21 countries where a free press is banned by the government or not fully established. The Iraq country pages provides information in chronological order on:</p>	<p>http://www.rferl.org/onderdeel/iraq/157.html</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Latest news • Features & Commentary 	
Relief Web – Iraq country page	<p>Relief Web is a database of reports from international and nongovernmental organizations, governments, research institutions and the media for news, reports, press releases, appeals, policy documents, analysis and maps related to humanitarian emergencies worldwide.</p> <p>Provides:</p> <ul style="list-style-type: none"> • In-depth profiles, updates and reports on countries and disasters • Maps • Database of who is reporting 	http://reliefweb.int/country/irq
Thomson Reuters Foundation – Iraq country page	<p>The Thomson Reuters Foundation stands for free, independent journalism, human rights, women’s empowerment, and the rule of law. The Iraq country page provides recent news.</p>	http://news.trust.org//spotlight/Iraq-in-turmoil/?tab=news
UN News Centre ‘Advanced Search’	<p>Provides news and key UN resources:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Latest developments • Maps of the region • Statement from the UN Secretary General; Security Council; General Assembly • Aid/development: UN Agencies & Programmes 	http://www.un.org/apps/news/advancedsearch.asp
UN Iraq – UN Agencies in Iraq	<p>The United Nations Iraq (UN Iraq) works at the request of the government of Iraq to support national development efforts on political, electoral, and humanitarian levels. The UN advises and supports the government of Iraq and its people and works on capacity building to strengthen people and institutions during the democratic transition. The website provides links to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Latest news and publications • Links to UN agencies operating in Iraq, including UNAMI 	http://www.uniraq.org/index.php?lang=en

<p>The UN Refugee Agency (UNHCR)</p>	<p>The UN Refugee Agency is mandated to lead and co-ordinate international action to protect refugees and resolve refugee problems worldwide. Its primary purpose is to safeguard the rights and well-being of refugees.</p> <p>On refworld.org can be notably found:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Country news • Country profiles • Country reports • Maps 	<p>http://www.refworld.org/</p>
<p>Uppsala Universitet– UCDP - Conflict Encyclopedia – Iraq country page</p>	<p>The Uppsala Conflict Data Program (UCDP) collects information on a large number of aspects of armed violence since 1946. Since 2004, the UCDP also operates and continuously updates its online database (UCDP Conflict Encyclopedia) on armed conflicts and organized violence, in which several aspects of armed conflict such as conflict dynamics and conflict resolution are available Further information available by clicking on the following list of options on the Iraq country page:</p> <ul style="list-style-type: none"> • War & minor conflict • Non-state conflict • One-sided violence • Peace agreement 	<p>http://www.ucdp.uu.se/gpdatabase/gpcountry.php?id=77&regionSelect=10-Middle East</p>
<p>United States Institute of Peace – Iraq</p>	<p>The United States Institute of Peace (USIP) was created in 1984 as an independent, nonpartisan, federally funded organization. USIP works to prevent, mitigate, and resolve violent conflict around the world. The Iraq country page provides analysis and reports on recent developments.</p>	<p>http://www.usip.org/category/countries/iraq</p>
<p>The Washington Institute – Iraq country page</p>	<p>The Washington Institute seeks to advance a balanced and realistic understanding of American interests in the Middle East and to promote the policies that secure them. The Iraq country page provides analysis and reports on recent developments.</p>	<p>http://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/topic/iraq#categories=57</p>

Media sources below are useful for latest news on security and violent incidents in specific regions/cities/towns	
Al Arabyia news	http://english.alarabiya.net/
Al Jazeera	http://www.aljazeera.com/topics/regions/middleeast.html
Al Monitor	http://www.al-monitor.com/pulse/home.html
Iraqi News	http://www.iraqinews.com/
National Iraqi News Agency	http://www.ninanews.com/Index.aspx
Radio Free Europe/Radio Liberty – Iraq country page	http://www.rferl.org/onderdeel/iraq/157.html
Rudaw	http://rudaw.net/english
Thomson Reuters Foundation – Iraq country page	http://www.trust.org/spotlight/Iraq-in-turmoil/?tab=news

